

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

Eylül 2017 Sayı: 37
Fiyat: 7 TL - KKTC: 8 TL

ISSN 2148-7820

9 772148 782803

bi dünya...

**BEN BU YAZ
NERDEYDİM?**

Uğur Yücel • İlber Ortaylı • Atıf Behramoğlu • Enis Batur • Sema Kaygusuz • Emrah Serbes • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Umay Umay
kgün Akova • Alper Canıgüz • Aylin Balboa • Mahir Ünsal Eriş • Nihat Sırdar • Cem Davran • Coşkun Aral • Zafer Algöz • Metin Uca • Can Yılmaz
Başar Başaran • Murat Özer • Uğur Meleke • Zeynep Miraç • Murat Meriç • Levent Erden • Bedi Güzelce • Feyyaz Yiğit • Celil Nalçakan
Cem Güventürk • Nilay Örnek • Dilan Bozyel • Melih Anık • Gökhan Çınar • Kerimcan Kamal • Gökhan Dağıstanlı • Can Bonomo • Candaş Tolga

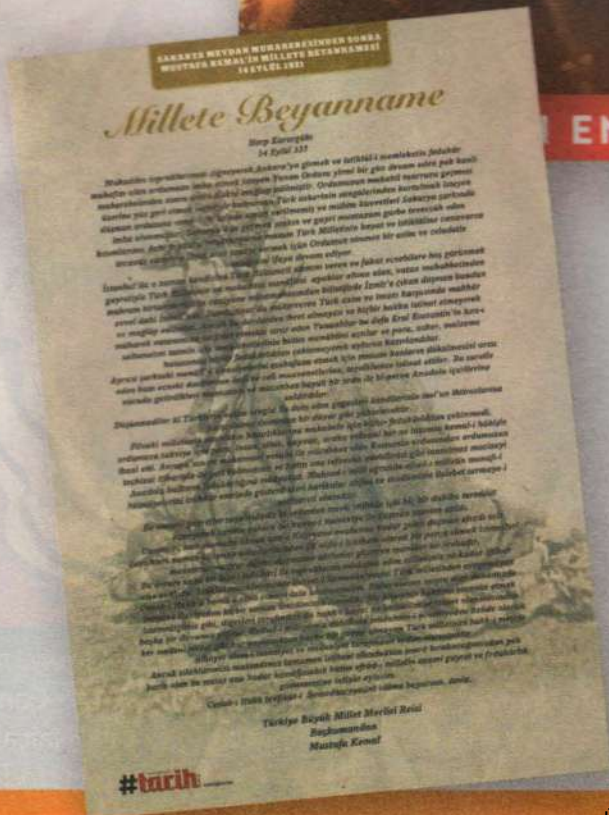
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EYLÜL SAYISI BAYİDE

TBMM REİSİ VE BAŞKUMANDAN MUSTAFA KEMAL'İN 30 AĞUSTOS ZAFER BİLDİRİSİ HERKESE HEDİYE

MUSTAFA KEMAL'İN
30 AĞUSTOS
ZAFER BİLDİRİSİ
HERKESE HEDİYE

infocentredergo.com

facebook.com/tarihdergi

twitter.com/fantabulousj

[instagram.com/tarihdergi](https://www.instagram.com/tarihdergi)

Uğur Yücel

ŞENER ABİM BE!

Bunca yıllık dostluğumuzda çaktırmadan izledim hep onu. Hani felsefenin kozmopolit dediği evrene ait insanlardan biri o. Durmadan akan bir nehir. Keşke dediğim tek şey! Dünya onu daha çok tanısaydı. Ama daha genciz.

Onu sahnede izlediğimde tiyatro mektebindeydim. Hemen ayırıp kayırıp kenara koydum. Başkaydı. Oyunculuğunda kaçık bir damar vardı. Biz yeni yetmeler aynı gözler aynı sözlerle onu bir çekmeceye koyduk içimizde. Sessiz bir hayranlık ve derin saygı yarattı gönüllerimizde.

Tef Kabare Tiyatrosu'nda bizi izlemeye gelmişti. Çok heyecanlandık biz gençler. Oyundan sonra beni bir kenara çekip güzel şeyler söyledi. Ciddiydi konuşurken. Fark edilmiş olduğumu hissettim. Özgüvenim geldi. Cesaretlendim. Bir gün sonra oyunumu biraz daha ileri itti söyledikleri. İlk tanışmamızdı. Umut dolu.

Sonra Arzu Film ve Şan Tiyatrosu'nda yolumuz denk geldi.

Provalarda birkaç çalım gösterdi çaktırmadan. Onun sayesinde güldüler, onun işaretiyle beni seçtiler.

Yol göstericim oldu. Dost olduk. Yemekler, seyahatler ve kahkahalar. Hayatımda en çok güldüğüm insandır. Gündelik hayatta görmek lazım onu. Her fırsatta onu gaza getirip bildiğim hikayeleri anlattırırım. Başkaları da duysun diye. Yine en çok ben gülerim. Onlarca defa dinlediğim hikayeler. Her seferinde başka lezzetler.

Bütün efendiliği, terbiyesinin yanında deli enerjisi vardır. Anlatırken masaya çıkacak kadar zapt edilmez bir çocuk.

Dünyaya ilgisiz bir yerden bakıyormuş sandığınız ya da çok uzaklarda olduğunu düşündüğünüz anda insana dair en saklı duyguların keşfidir onun sessizliği.

Muhsin Bey filmi için beni işaret etmesi çok muhtemel. En azından beni onaylaması. Bütün gözleri üzerime çevirdi o film. Orada anladım ki aslında biz tesadüfen yan yana gelmemişiz. Oyunculuğa bakış. Disiplin. Sürekli tedirginlik. Arayış. Yeteneğiyle kibirlenmemek. Neyin olmadığını bilmek. En iyiyi bulma tasası.

Aynı yolun yolcularıydık. O tıpkı Muhsin Bey'le Ali Nazik'in çatı sahnesi gibi önden yürüdü ve elimi tuttu. "Agam düşecagam, agam düşüyük" diye çırpınırken. "Yürü! Yürü! Önüne bakma ileriye bak!" dedi. Bunu hiç konuşmadık kendi aramızda ama galiba "Arabesk" filminde de beni Ertem Ağabey'e o işaret etmiştir. O aralar Ertem Ağabey'in çok yakınındaydım, senaryo çalışmalarında oradaydım. Ama mutlaka Ertem Ağabey'e kaç göz etmiştir "Uğur olsun Gazinocular Kralı" diye.

Eşkıya'da çok iyiydi. Oynarken çoğu oyuncunun aynı zamanda tiyatrocı olduğunu, karakterini cepten

çıkardığını, yani düpedüz oynadığını hissedersiniz.

Ondakiyse çok güçlü bir duygudur. Bu delişmen komedyenin yaralı, karanlık iç dünyasını izliyorduk sette. Onu takip etmek kendi oynadığın karakterin koyulaşmasına, yerini bulmasına yol açıyordu.

Yönetmenliğini yaptığım İkinci Bahar'da sahne bittiğinde gözümün içine bakardı bazen "Oldu mu acaba?" gibisinden. İlk dizisini çeken bir yönetmene belki de herkesten fazla saygı gösterip yaptığından tedirgin bir oyuncu hissi verirken başkalarını da şaşırtıyor ve onları da saygıya davet ediyordu. Paranoyaya!

Setlerin belki de gelmiş geçmiş en eğlenceli insanıdır. Sete çıkmanın bir sevinç, bir hayattan kaçıp hayaller dünyasına dalmak olduğunu ondan gördüm.

Yönettiğim filmlerde oyuncuların çaresizliğini, kucaklanması gerektiğini, sıcak bir dokunuşla yanlarında durmayı, arkalarında duvar olmayı onun neşesinde buldum. Bu coşkulu, inançlı, yüreğini masaya koyan adamı ve onun gibi olanların gönüllerini kırmadan bir çiçek gibi sulamaya gayret ettim. Onların kulaklarına sevgimi fısıldamayı düstur edindim. Sayesinde.

Bunca yıllık dostluğumuzda çaktırmadan izledim hep onu. Hani felsefenin kozmopolit dediği evrene ait insanlardan biri o. Durmadan akan bir nehir. Keşke dediğim

tek şey! Dünya onu daha çok tanısaydı. Ama daha genciz. Yaparız.

Hayatımda seyircilerden sokakta duyduğum en yoğun soru: Şener Şen'le ne zaman film yapacaksınız oluyor. Bir meyhane akşamında "Şener Abi, bir senaryo tasarlıyorum, seni düşünerek yazayım mı başrolü?" dedim. Gerildi. Nefeslendi. "Uğur teklif böyle yapılmaz, yaz senaryoyu getir koy önüme. Bak Yavuz'a!" dedi.

Bu kadar yıldır neredeyse yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmemiştir kimi zaman. Böylesine yakın bulduğu, yolculuk paylaştığı birine verdiği cevap onun aynı zamanda mesleğine ne kadar özen gösterdiğini açıklarken, bir kere daha sessizliğe yol açıyordu.

Övgü yazısı değil, mesleki etkilenme yazısı olsun istedim. Bunlar çıktı. Laf parlatmaya gayret etmedim. Güzelleme değil. Böyle işte!

Hayattaki yegane mutluluğu sete çıkmaktır.

Düşmüyoruz agam bundan sonra "Yürü! Yürü! Önüne bakma! İleriye bak! Ömrün setlerde geçsin.

Senden ne çok şey öğrendim bir bilsen.

Hocam! Agam öz agam! Elleriyle operem.

**Sete çıkmanın
bir sevinç,
bir hayattan
kaçıp hayaller
dünyasına
dalmak
olduğunu ondan
gördüm.**

Emrah Serbes

infilak parçaları XXV

25/1 dorian gray'in öbür portresi

Kafa karıştırıcı detayları görmezden gelme yeteneğine sahip olup belli başlı nirengi noktalarını esas almak pek çok meslek için faydalıdır. Ama konu edebiyat olduğu zaman faydaya dair soruların hiçbir önemi yoktur.

25/2 duyuyor musun

Mezopotamya'da M.Ö 2500'e kadar "değeri/artı değeri" belirleyen şey arpaydı. Gümüş sonradan çıktı ama halk buna hiç rağbet etmedi, hep değiş tokuş yöntemini kullandı, kullanabildiği yere kadar. Ve dünyada o zaman üç büyük uygarlık vardı, paraya ihtiyaç duymayan, kendi kendine yeten, üç büyük uygarlık. Şimdi bile dünyada üç büyük uygarlık yok.

şirketler var ve mutsuzluklar şimdi dünyada
bireysel emeklilikler var
ve mahvolmuş milyonlar
bankamatiklerin önünde battaniyeyle yatan evsizler
perte çıkmış fahişeler
kulağı küpeli sokak köpekleri
klarnetçiler
komiler ve bulaşıkçılar var
ve her gece kartal kokoreç'in önünde iki saat ölen ve sonra dirilen Maraş var
bazen tiner
bazen sigaralık
bazen şeker
bazen bonz
bazen bali
ve bazen kim bilebilir ki
insanı ağlatacak kadar güzel kadınların kokusudur belki
geçmişinden ona kalan
ve Maraş'ın başında bekleyen köpeği var
o dirilmedikçe kimseyi yanına yaklaştırmayan
bu büyük drama
bu ilahi komedya
bu insanlık durumu
bambaşka olabilirdi
bazen bir ayda yıllarımı yitirdiğim oldu
bilirsin

çok çok uzun günler oldu hayatımda ve o günlerin bile bir sonu duyuyor musun?

aşırı sözcüklerin içinde yüzdüysem
seni çocuklar gibi mutlu görünce ben de mutlu olayım diyeydi
hiçbir yumruk kıramazdı böyle elmacık kemiğimi
hiçbir bıçak saplanamazdı böyle en derinime
hiçbir mermi delip geçemezdi böyle ciğerimi
bana aşkını verip
sonra geri almasaydın eğer
kanadıkça yaşatmasaydın
ama insan yaratır
en zor zamanlarda bile
Hiçbir icat, paranın icadı kadar gecikmemiştir. Çünkü halk paranın icadını istemedi.

25/3 tarihte bugün

Cesaret sadece kendi düşüncelerine güvenmek değildir, en güvendiğin kişilerin düşüncelerini de sorgulayabilme yetisidir. Gerçek yargıya varmak, ateş gibi ruh gibi nabızlarında atan hakiki yargıya, tarih önünde ve tarihe karşı her zaman en zarif ve en kaba erdemdir. Cesaret, "nasıl olmalı" sorusundan vazgeçmemektir. Bir şeyin ne olduğunu değil, nasıl olması gerektiğini sorgulamaktır cesaret. Hakiki yargı yüzleşmektir. Hakiki yargı, yargılanmayı göze alma olgunluğudur.

25/4 demirci necdet ağbi

Demirci Necdet Ağbi, bizim depremde yıkılan tekel kuruyemişin yanındaki dükkânında her gün iki büyük rakı içerdi. İşeyeceği zamansa sadece lavaboya işerdi, asla klozete değil. Artık oralar yok, toz oldu gitti ve Demirci Necdet Ağbi de on beş yıldır toprağın altında. Yeni betonlar var artık orada, güzel bir apartman aslında, dört katlı, üst katlar dubleks, bizim bitişik dükkânların olduğu yerse şimdi lüks bir mobilya mağazası. Geçen gece saat üçte durdum oranın önünde, aklımda tek görüntü, veresiye rakıyı alırken gülümseyen Demirci Necdet Ağbi'nin sarı-siyah çürük dişleri. Ve insan zihninden en son silinecek hatıra, kokulardır, hepiniz bilirsiniz bunu. O güçlü koku, lavabodan yükselen sidik kokusu, hâlâ burnumdaydı oradayken. Alışkanlıklar, kimi zaman, lavaboya işemek bile olsa mühimdir. Çok mühim. Alışkanlıklarından vazgeçmeyen insan yaratıcı potansiyelini her zaman korur.

**Biz seninle
bütün dünyaya
ve kendimize
karşı kollarımızı
açtık. Bir yandan
kendimizi yıktık
diğer yandan
inşa ettik.**

25/5 kısa rus edebiyatı tarihi

Okurun üstünde yaratacağı duygusal etkiyi umursamayıp en soğuk, en mesafeli, en düşünceli, en saf, en alengirli ve en derin kitapları yazanlar, bunu her zaman bir coşku, çılgınlık ve üst düzey duygusallık zamanlarında yazmıştır. Tereddüt en soylu duygudur. Ama sahte olduğunda insan ruhunu en rezil noktaya kadar çekebilir. Buradaki sarkacı duyuyor musun dostum? Karanlık ve bir ip. Dokunabiliyor musun! Sessizce var olanı sana duyuran kimdi.

25/6 uzun bir başarı zinciri

Bana ilham veriyorsun: Bu çok tehlikeli bir şey, hem senin için hem benim için. Çaresi var, ölüm! Gülerек kaçtılar yanımdan. Sadece gülseler ya da sadece kaçsalar o kadar sorun olmazdı. Bir sabah çorba içerken elimizin titrediğini, kaşığı ağızımıza götüremeyecek kadar çaresiz olduğumuzu görmeyeceğiz çok şükür. Gerçi yine elimiz titriyor sabahları sigara yakarken. Bazı kadınlara parasızlık çekici gelir, bilemezsin dostum, kadınlara neyin çekici geleceğini asla bilemezsin. Kadınlar ve sen, iki ayrı dünya sanki. Ne dediyse onu kasteden sade adamlardan biri olduğumu biliyorsun en azından. En iyi dostumun en kötü düşmanı olduğumu biliyorsun. Tüm unutulmuş yüzler için seni sevdiğimi biliyorsun. Ve ben de biliyorum incinmiş görünme numarası yapma ustalarından olmadığını senin. Zihin tembeli değilsin en azından, biraları güneşte unutmuşsun ne önemi var ki bunun. Çokbilmişlik de yapmazsın, tabii çok bilmediğin bir konu değilse. Biz seninle bütün dünyaya ve kendimize karşı kollarımızı açtık. Bir yandan kendimizi yıktık diğer yandan inşa ettik. Acılarımız acılarımıza kenetlendi, zaten bir kalbi diğerine kenetleyen şey nedir ki. Son nefesimizi son kahkahamızda vereceğiz, belki beraber, belki birbirimizden çok uzakta. Ama benim elim senin yüreğinde olacak o zaman ve senin elim benim yüreğimde.

25/7 prensipler hakkında bir görüş

Kim olduğunu az çok çözmüş, şu hayata ne bok yemeye geldiğini doğrusuyla yanlışıyla anlamış bir insanın, iki türlü prensibi vardır. Dünyanın özündeki değişimi de hesaba katan sade prensipler. Bir de dünya yıkılsa dahi mih gibi çakılıp kalmaya devam edeceği ve etmesi gerektiği katı prensipler.

şu hayata katlanabilme gücünü kim veriyorsa size
ona biraz saygı duyun
bu bir yazar olabilir ya da kör bir kedi
bu bir cerrah olabilir ya da merdivenlerden yuvarlanan bir ayyaş
bir ressam, filozof, barmen, hostes, soytarı ya da
herhangi biri olabilir
benim için sendin
ama artık çok geç
şimdi yine yüzü bulanıkların
anlamsız bakan gözlerin
pelte olmuş dillerin
balık ağzı gibi açık ve bir türlü kapanmayan ağızların
çenelerden akan salyaların arasındayım
bizim keşlerin canım bizim keşlerin arasındayım
sosyal odada oturmuş kollarımızda ilaçlı serumlar
çocuklar duymasın'ı seyrediyoruz grup kararıyla
güle oynaya ve kahkahalarla
aileden ve devletten uzakta
grupta konuşulan grupta kalır yazıyor duvarda
bizi de çocuklar duymasın
çok mutluyum burada biliyor musun
herkes olması gerektiği yeredir
kader değil ilk keder

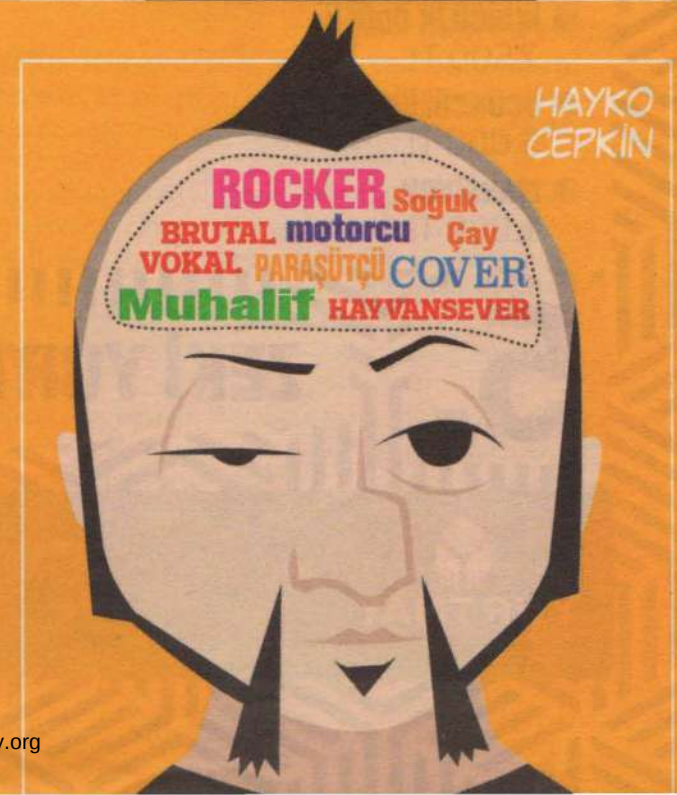
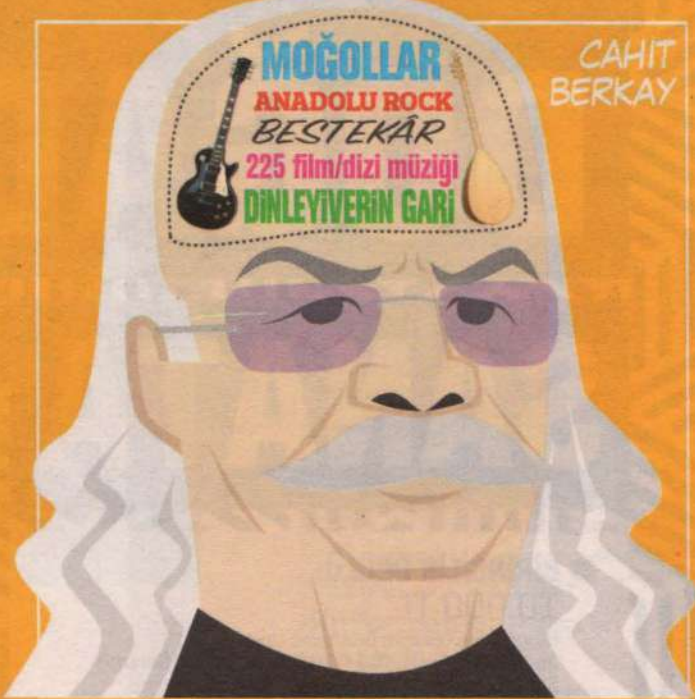
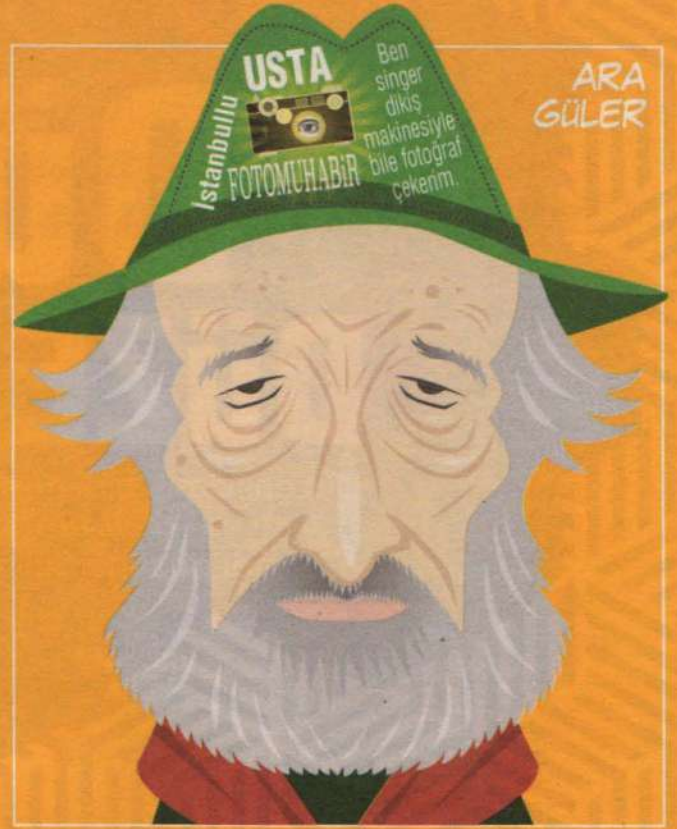
25/8 perpetuum mobile

ilk kederle başlar her şey
ilk harekettir ilk keder
kendini çoğaltıp kendine yeter
bir kere çalışmaya başladı mı bu alamet
gerisini insan halleder
şu koca dünya halleder
sponsorlu sanatlar kapatırken perdesini
otoparktan bir an evvel çıkmaya çalışan arabalar halleder
ziftli boğaz'a bakıyordum o sabah
tankerler geçiyordu ağır aksak
geçişlerindeki hüzün
denizlerdeki bütün hüzünlerden daha hüzünlüydü
tepedeydim
manzaradaydım
karanlığın kuzgunuydum ilk aydınlıkta
kanlı pençelerimle hayatın pistinde ölümle tango
paris'te değil istanbul'da
ve baltalimanı'nda acilde
ne zaman başlayacak diye sordular bizim amir
dikişler bittiğinde dedim
hızlı mı atayım o zaman dedi
kafana göre dedim cerrah sensin
bak şimdi aylar önce iki sözcüktük aynı masada
iki bakış olduk sonra
iki şarkıydık o çakıllı plajda
soyunup denize girerken aynı sabah
iki kakhaha olduk kuruduktan sonra
arabanın aküsü bitince çekici gelmeseydi
kim alırdı bizi birbirimizden başka
bazen iki sözcük sevişir
bazen iki şarkı sevişir
bazen iki kakhaha
bazen iki hikaye sevişir
bazen iki şehir
ama iki şiir asla sevişmez
iki şehirdik biz her zaman
yarım bir şiir olduk

İllüstrasyon: Burak Ağdemir

TOMOGRAFI

CAN BAYRAK

“DÜZENLİ DÜZENSİZLİK”

Düzensizmiş gibi görünen büyük düzenin bir parçası ol,
su ol, toprağa karış doğanın kendisi ol!
Şimdi düzensizliği düzenle büyük ödülün sahibi ol!

DOĞADAN

SON
TESLİM
TARİHİ | 30.11
2017

SANATA

TA SAR LA

● BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ:

10.000 TL

Birinci olan tasarım üretilerek Unicera 2018
Seramik Banyo Mutfak Fuarı'ndaki Yurtbay Seramik
Standı'nda sergilenecektir.

● İKİNCİLİK ÖDÜLÜ:

7.500 TL

● ÜÇÜNCÜLÜK ÖDÜLÜ:

5.000 TL

● MANSİYON:

1.000 TL (3 adet eşdeğer)

5.

ZEKİ YURT BAY TASARIM ÖDÜLLERİ

YURTBAY
SERAMİK

Detaylar ve katılım koşulları için:
www.dogadansanatasentasarla.com

Aylin Balboa

hiç bilmiyorum osman

Bazen saatlerce Susam Sokağı'ndan Arada Kaldım şarkısının klibini izliyorum. Adamın iki canavar arasında kalışına üzülmem gerekir belki ama epey gülüyorum.

Merhaba Osman, nasılsın? Geçenlerde bir arkadaşım görmüş seni. Bakkaldan sigara alıyormuşsun. Söylediğine göre sefil bir haldeymişsin. O kadarcık sürede sefaletini nasıl sezdi bilemiyorum tabii de doğrusunu istersen hoşuma gitti. Yani elbette iyi ve mutlu olmanı istiyorum ama aynı zamanda sürünmeni ve bensiz perişan olmanı da istiyorum. Bu ayrılıklar insanın kafasını çok karıştırıyor Osman, hiç bilmiyorum. Bazı geceler durduk yere içimden kendimi sokaklara vurup sunturlu naralar atmak geliyor. **Herkesi huzursuz etmek, taşkınlıklar yapmak, olaylar çıkarmak istiyorum. Ama konu komşuya ayıp olur diye duruyorum. Bu medeniyet işleri canımı çok sıkıyor, hiç bilmiyorum Osman.**

Geçen fırtınada bahçedeki yaşlı çam ağacı devrildi. Onca yıllık hayatın gözünün önünde yerle yeksan olması hiç güzel duygu değil, bir yakınını kaybetmiş gibi oluyorsun. Kırıldığı yerden kestik, parçalara ayırdık, cenazesini kaldırdık filan. Günlerce kafam bozuk gezdim. Bugün bir baktım o kesikten minik bir dal çıkarak tekrar büyümeye başlamış. Yaşama böyle iştiaqla tutunuşu gözlerimi yaşarttı. Şimdi yanından geçtikçe, onun hevesi ve direnci hakkında düşünüyorum, belki bir kısmı bana da sirayet eder diyorum, hiç bilmiyorum Osman.

Yaşamak için mevzilendiğim yerin yakınından İpek Yolu geçiyor. Orasıyla ilgili efsanevi hikayeler var. Tüccarlar, ipek ve baharat yüklü kervanlarla ürünlerini Batı'ya götürüp satmak ve tekrar topraklarına dönmek için hep bu yolu kullanırlarmış. Dönüş yolunda ürünlerin yerini paralar ve altınlar alıyor tabii. İşte o servetin peşinde olan hırsızlar, tepelerin ardına gizlenip uygun zaman gelince kervanların önünü keserek cukkayı indirirlermiş. Soyulacaklarını hisseden bazı tüccarlar, hırsızlar gelmeden evvel servetlerini yol üstünde, sonradan bulabilecekleri bir yere gömerlermiş. Nereye? Çoğunlukla gözlerine kestirdikleri bir taşın dibine. Çünkü taş ebedidir, değişmeyen ve durağan yaşamın simgesidir. Yıllar yıllar geçse bile, çok büyük bir aksilik olmadığı sürece o taş yerinde durur, hep aynı yerde durur. Yanlarından nice yaşam geçip gider, ama taş hep durur. Artık taşlara daha dikkatli bakıyorum, birinin dibinde hazine bulsam kafam amma rahatlar diyorum, şimdiye kadar bize hep parayla saadet

olmaz dediler ama bunu yaşayarak öğrenmek istiyorum, hiç bilmiyorum Osman. Bazen saatlerce Susam Sokağı'ndan Arada Kaldım şarkısının klibini izliyorum. Adamın iki canavar arasında kalışına üzülmem gerekir belki ama epey gülüyorum. **Bizi gülmek kurtaracak, biliyorsam bir bunu biliyorum, başka da bir şey bilmiyorum Osman.** Babam öldüğünde cüzdanından katlanmış bir gazete kupürü çıkmıştı. Olimpos'taki Yanartaş'ın fotoğrafıydı bu, altında da kısaca bölge hakkında bilgi. Gitmek istemiş de gidememiş, canım benim. Sonrasında oraya defalarca gittim ben. Ateşin karşısına oturup saatlerce izledim. Tam bu noktada, "işte o anda anladım ki" gibi beylik bir ifade tonuna geçip bu hikayeden çıkarılacak dersi anlatmaya başlamam gerekir belki. Yok ama, ders mers yok, hayat böyle bir yer değil. İnsan istiyor ki her şey birbiriyle bağlantılı olsun, işaretleri takip ederek bir sonuca ulaşılsın ve o anda bir aydınlanma yaşansın. Ama olmuyor. **Babalar ölüyor, ceplerinden yanan taşların fotoğrafı çıkıyor, sen o taşların tam da yanan**

yanlarına gidip oturuyorsun, saatlerce bakıyorsun, bakıyorsun ve evet sürpriz, bir bok anlamıyorsun.

Kucağımda anlamadığım milyonlarca şeyle beraber oturuyorum, hiç bilmiyorum Osman.

Döllenme meselesinde en güçlü sperm yumurtaya kavuşur şeklinde bence doğru olmayan bir inanış var. Ben babamın en güçlü spermi olduğumu asla düşünmüyorum. Kesin önümdeki çok daha güçlü kardeşlerimin başlarına hiç beklenmedik aksilikler geldi ve ben mecburiyetten oluştu. Büyük bir talihsizlik sonucu dünyaya geldim yani. Bu tongaya nasıl düştüm hayret ediyorum, hiç bilmiyorum Osman.

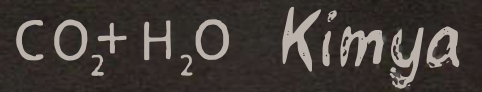
Sıcaklarla başım dertte. Beynim jöle kıvamına geldi, bulunduğum kabın şeklini alıyorum. Hareket etmem gerektiğinde bir yerden bir yere gitmiyorum da adeta akıyorum. İnanır mısın, şimdi dönsen, sarılsak mesela, yapış yapış oluruz diye hiç istemiyorum. Sıcağa dayanıyorum da nem beni öldürüyor Osman, hiç bilmiyorum. Şu sıralar yarı zamanlı olarak İran maslahatgüzarlığı yapıyorum. Değişik bir deneyim tabii, ama zamanla alışacağımı düşünüyorum. Sana bu satırları sadrazamın sol taşbaşından yazıyorum, her şeye rağmen seni seviyorum ama artık hiç bilmiyorum Osman.

$$E=mc^2$$

Fizik

Müzik

$$\sqrt{2x^2}$$
 Cebir

Biyoloji

Edebiyat

düzgün dört yüzlü,
azgın iki yüzlü

Alper Canıgüz

Şimdi sevgili okur, elini vicdanına koy ve söyle, sen hayatta hiç 3 gördün mü? Ya da bir 5 yedin mi? Hiç, bir 8'i okşadın mı? Genişletelim; hayatta hiç gerçek, yani iki boyutlu bir üçgenle karşılaştın mı, paralelkenar öptün mü?

Cumhuriyet gazetesinin 10 Ağustos tarihli haberine göre İHL mezunu 5 kişiden sadece biri lisans programlarına girebilmiş. Aynı haberde, MEB'in milyarlarca liralık yatırımına karşılık, imam hatip liselerinin üniversite yerleştirme sınavlarında bu denli düşük performans göstermesinin nedeni de, eğitimde pozitif bilimlerin dışlanmasına bağlanmış. Benim, tahmin edebileceğiniz üzere, bu konudaki fikrim tamamen farklı. Ben, ilk bakışta skandal olarak değerlendirilebilecek bu durumun, gençlerimizin donanımından ziyade, üniversite sınavlarında üzerinde durulan konularla ilgili olduğunu düşünüyorum. Açayım, siz de rahatlayın, ben de.

Şimdi sevgili okur, elini vicdanına koy ve söyle, sen hayatta hiç 3 gördün mü? Ya da bir 5 yedin mi? Hiç, bir 8'i okşadın mı? Genişletelim; hayatta hiç gerçek, yani iki boyutlu bir üçgenle karşılaştın mı, paralelkenar öptün mü? Elbette ki, hayır. Neden? **Çünkü bunlar, yani matematik denen safsata disiplini içinde, gencecik dimağlara zorla sokulan tamamen uydurma kavramlardır.** Gerçek hayatta bulunmazlar. Bizzat, matematikçiler bile, bunların tamamen kurgusal olduğunu kabul etmektedir. Bu çokbilmiş zevat, yok pi sayıyıymış, yok fi oranıymış diye diye kafaları bulandırırken, en fenası da gençlerimizin sorgulama yeteneklerini köreltmekteler. Rekürsif fonksiyon desen susmak bilmezler de, milli şuurun en kadim bilgeliğinden damıtılmış o soruyla karşı karşıya gelince ebleh gibi kalakalırlar: "Lan hocam, bunlar gerçek hayatta ne işimize yarayacak ki?" Gençlerimizi ihale alacak yaşta, logaritma almaya mahkum eden bu canilerin zulmüne son vermek milli vazifedir. Dünyanın tapınçla karışık bir hasetle baktığı milli eğitim sistemimiz, Evrim Teorisi'ni müfredattan çıkardığı gibi Öklid'i de aradan çıkarıvermelidir bir an önce.

Tabii, matematik kanayan tek yara değil. Bu noktada, temel bilimlere geliyoruz. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, biyolojiyi hallettik evelallah ve fakat sıkıntı orada bitmiyor. Gençlerimize matematikten sonra en büyük zararı veren konu şu "fizik" denen lanet. Şimdi bunlar, daha kurnaz. Çünkü temel bilimler, hakikaten doğada var olan bazı şeylerle uğraşılıyor gibi görünüyor. Makaralar, kaldıraçlar, tekerlekler, hızlanan, yavaşlayan objeler vesaire... İlk bakışta, ciddiye alıyorsunuz. Halbuki,

hepsi külliyan yalan. Ortaokul ya da lise yıllarında fizik dersine girdiyseniz, kalbe dolan o ilk esnemeye kadar geçirdiğiniz süre içinde fizikçinin, "Sürtünme katsayısını dikkate almayın," ya da "Yerçekimi ivmesini 10 kabul ediverin, gitsin," türünden bir şeyler söylediğini hatırlayacaksınız. İşte bunların foyası da bu noktada ortaya çıkıyor. Cevap veremediği anda, hemen yan çiziyor; meseleleri işine geldiği gibi kabul etmemizi bekliyor. **Kimya desen, aynı fiziğin laciverdi zaten, hiç girmeyeyim ona. Haydi simya olsa anlayacağım, hiç değilse maddeleri altına çevirmeyi falan öğreneceksin ama nerede bizimkilerde o vizyon?** Hem bak, bunlar bir de hep şunu söylerler kasıla kasıla: Bilimin dili matematiktir! Halbuki matematiksel objelerin değişmediğini, temel bilimlerin ise değişen objelerle ilgili olduğunu iddia etmektedirler. Nasıl oluyor da, değişen şeyleri, değişmeyen bir şeyle açıklayabiliyorsun? Böyle oturursun işte şapa. Hasılı, matematikle birlikte temel bilimlerin de çöpe atılmasında büyük faydalar vardır ülkemizin geleceği açısından.

Türkçe bir başka problem! Neymiş efendim, yazar bu paragrafta ne demek istemiş, sevgilinin hangi özelliğinden bahsetmiş falan fısıltı... Yahu yazar denen adamın açlıktan ağzı kokuyor, ne sevgilisi sayıklıyorsun sen? (Ayrıca bu "sevgili" örneğini verirken yaratılmaya çalışılan ahlaki erozyon da dikkatimizden kaçmıyor tabii ki...) **Gavurun PISA testi gösteriyormuş ki, evlatlarımız kendi dilini anlama konusunda 72 ülke arasında 50. sıradaymış. O köprüler, viyadükler, geçitler nasıl yapılıyor peki bu insanlar doğru düzgün konuşamıyorsa?**

Araştırmalar gösteriyor işte, halkımız ortalama 400 sözcükle karşılıklı bildirirşerek hayatını gayet güzel idame ettiriyor. Bir de daha fazlasını bilsek neler olacak onlar düşünsün. Kısacası, üniversite giriş sınavında Türkçe testi yapmak da başka bir işgüzarlık.

Sosyal bilimleri hiç açtırmayın zaten, bir sıkımlık canları var. Tarih: Ulan biz her gün tarih yazıyoruz burada, sen niye geçmişe takılıp kalıyorsun? Coğrafya: Bize her yer memleket. Felsefe: Her kahvehanede en az on filozofumuz var, daha ne istiyorsun? Psikoloji: Türk'ün psikolojisi olmaz. Sosyoloji: Olunmaz, doğulur. Böyle gider yani...

Efendim? Yabancı dil mi dediniz? Yahu ben size ne diyeyim, adı üstünde işte: Yabancı! Gayri milli, gayri yerli. Biz niye öğreniyormuşuz el alemin dilini? Onlar öğrensin Türkçe, biz de lazım gelirse onlara sorar öğreniriz.

Gençlerimizi ihale
alacak yaşta,
logaritma almaya
mahkum eden bu
canilerin zulmüne
son vermek milli
bir vazifedir.

$$E=mc^2$$

Sema Kaygusuz

ezeli göçmenin dansı

Borges Arjantin toplumunu tarif ederken kendi kitabı ve çok göndermeli diline nazire yaparcasına şöyle bir kestirimde bulunur, "Arjantinli, İngilizler gibi giyinen bir İtalyandır."

Arjantinli için ise Borges daha çelişik duygular uyandırır. İngiliz ve İspanyol efendisi kökenlerinden öte, Borges'in askeri darbeyi desteklemesi Arjantin toplumu için cümlesi kurulmayan sessiz bir siteme dönüşmüş olmalı ki her yüz metrede bir devasa kitapçıların bulunduğu Buenos Aires'te Borges'in varlığı vitrinlerde değil raflardadır. Onu yermeyen ama onunla övünmezler de. Arjantin'in saklı ruhu, Mar del Plata sahillerinden kendini okyanusa bırakan şair Alfonsina Storni Martignoni'nin, Türkçede "Nehir" romanıyla bildiğimiz, askeri yönetim tarafından 1976'da kaybedilen Haroldo Conti'nin bıraktığı kırılma

insancılıktadır sanki. Hayatında hiç gaucho (siğırtmacı) tanımamış Borges'in yazdığı şiddet dolu gaucho hikâyelerindeki edebi gücü görmezden gelmeden, yarım ağızlı bir saygı sunarlar ona. Böylece Borges ucu Cortazar meydanına açılan uzun bir caddenin veya turistik tango gösterilerinin yapıldığı bir kültür merkezinin adı, kimseciklerin uğramadığı iki odalı bir müzede. Büyüdüğü evi ise sadece bilenler bilir. Cetvelle çizilmiş Buenos Aires'in havadar bulvarlarının aksine Borges kendi labirentvari dünyasına terk edilmiştir.

O halde Borges'in üstünden sıçrayarak soralım, peki hakikaten nasıl bir İtalyandır Arjantinli? Kırık, perişan, askeri darbelerden yılgın, bizim Selimiye kışlasını çağırştıran devasa bir jandarma okulunun geniş odalarındaki işkencelerde kızlarını ve oğullarını yitirmiş olan mı? Bir ucu sanki Madrid caddelerine, cephesi sanki Paris'e, kimi arka sokakları sanki Londra'daki banliyölere benzeyen Mayıs Meydanı'nda toplanarak yıllarca o kızların ve oğulların adını çağırılmış olan beyaz örtülü kadın mı? On yıllar sonra bütün bunlar hiç yaşanmamış gibi, önemli Fransız mimarların çizdiği ve pek övündüğü devasa alışveriş merkezlerinde, bedene tatlı bir çapkınlık atfeden hafif kambur yürüyüşle hiçbir şey satın almadan

gezinen midir Arjantinli? Elinde her yere taşıdığı matenin acı tadına rağmen tek bir bireyin dahi hayatta kalmadığı yerlilerden miras eski anıların pek üstünde durmayan, sömürgeci ataların İspanyolcasına kadersel bağla tutunup, küfrederken, suç işlerken, şarkı söylerken dili İtalyancaya sürçen bir İtalyan mı? Borges'in 20. yüzyılın en kötü siyasi hamlelerinin kültürel beşiği olarak gördüğü futbol fanatikliğinde tek yürek olan Arjantinli, cambaz futbolcuların kıvrak ayak bilekleri sayesinde güç ve zafer övücünü tadan, böylece dünyaya bağlanan en uzaktaki Avrupalı mıdır yoksa?

Belki de sadece Avrupa'dır. Fransa'nın "Katolik, beyaz, Avrupalı" sağcı doktrinini ABD generallerinin anti-komünist operasyonlarıyla hayata geçiren uluslararası askeri kumpaslarıyla kurşunlanmış, tümüyle hileli bir Avrupalı'nın kabuğunda yaşayan taşralıdır o. Almanya'daki İtalya'daki Fransa'daki, İngiltere, Rusya, Çin ve İspanya'daki taşrasını tahta bavuluyla yanında getirmiştir. O ezeli bir göçmendir. Meksikalı Azteklerden, Perulu

İnkalardan, Arjantinli ise gemilerden gelmiştir.

Bu yüzden Arjantinli bir bakıma tangoya mecburdur. Tango varoluşsal uzantısıdır onun. Onu hem bir yerli yapar hem de göçmen olarak farklı kılmaya devam eder.

Başlangıçta İtalyan göçmenlerin İtalyancadan türettiği lunfardo dilinde söylenmiştir tango. Yani özel bir argo, erişilmesi güç bir jargondur. Şehir dışında çamurlu yollarla varılan genelevlerde, rekabet ve erotizmin iç içe geçtiği tutkulu maçoizmin dansı yavaş yavaş oluşmaya başlar. Bıçak taşıyan kabadayılardan mütecaviz horozlanmaya, fahişelerin sokulganlığı bütün dünyayı saran nazik ve göz alıcı bir dans oluncaya değin sayısız devrim ihtimali sayısız darbeye sona ermiştir. Nihayetinde tango hep bir kavuşma olsa da, en derinde kaybedenlerin, terk edenlerin, yapayalnız devam edenlerindir. Müzikli milonga salonlarında dans etmek için eş arayanlarındır. İspanyolca konuşan, İngilizler gibi giyinmeye, Fransızlar gibi yaşamaya özenen bugünün Arjantinlisi, nihayet tango yaparak hepsine sırtını döner. Biz en çok o sırtı tanıyoruz. Arjantin'in ünlü çizgi kahramanı Mafalda'nın söylediği gibi, benim sırtım sana veda etmek içindir.

**Nihayetinde
tango hep
bir kavuşma
olsa da, en derinde
kaybedenlerin,
terk edenlerin,
yapayalnız devam
edenlerindir.**

yaban kazıları aşkın

"avcıyla karşılaştıklarında
alfabeye geri döner
V şeklinde uçan yaban kazları"
demiştin ayrılırken

yan yana uçuyorduk o zamanlar
gökyüzü avucumuzda
aşk sarhoşluğundan
içime yer etmemiş
ağır yükü bu sözlerin

gözümün içinde kaybolduktan sonra
yaban kazı sürüsü

mürekkep bulutlarının
arasından çıkıp
kendimi Samanyolu'na saptırdım
yıldızlar aksın
parıldayan nehirler gibi
gittiğin yola diye

o zaman yıldız tozları değil
ekmekler uçmaya başladı
senden kalan boşlukta
seslendim seslendim
duymadın sevgilim
ben de tuttum âşık oldum
aramızda giderek büyüyen
ve anılarla dolan o boşluğa

kalp kanatçığı

ne zaman yok yere seni üzsem
Antakya Güvercin Pazarı'nda
kuş satan çocuk
konuveriyor yanı başıma
hani şu
"içine kara bulut girse de
kalbinle kuş vurma abi"
diyen

bu yüzden
ne zaman yok yere seni üzsem
hiç zaman yitirmeden
göğüs kafesimden yükselen
kanat sesleri arasında
özür diliyorum senden

çoklu görev

İlber Ortaylı

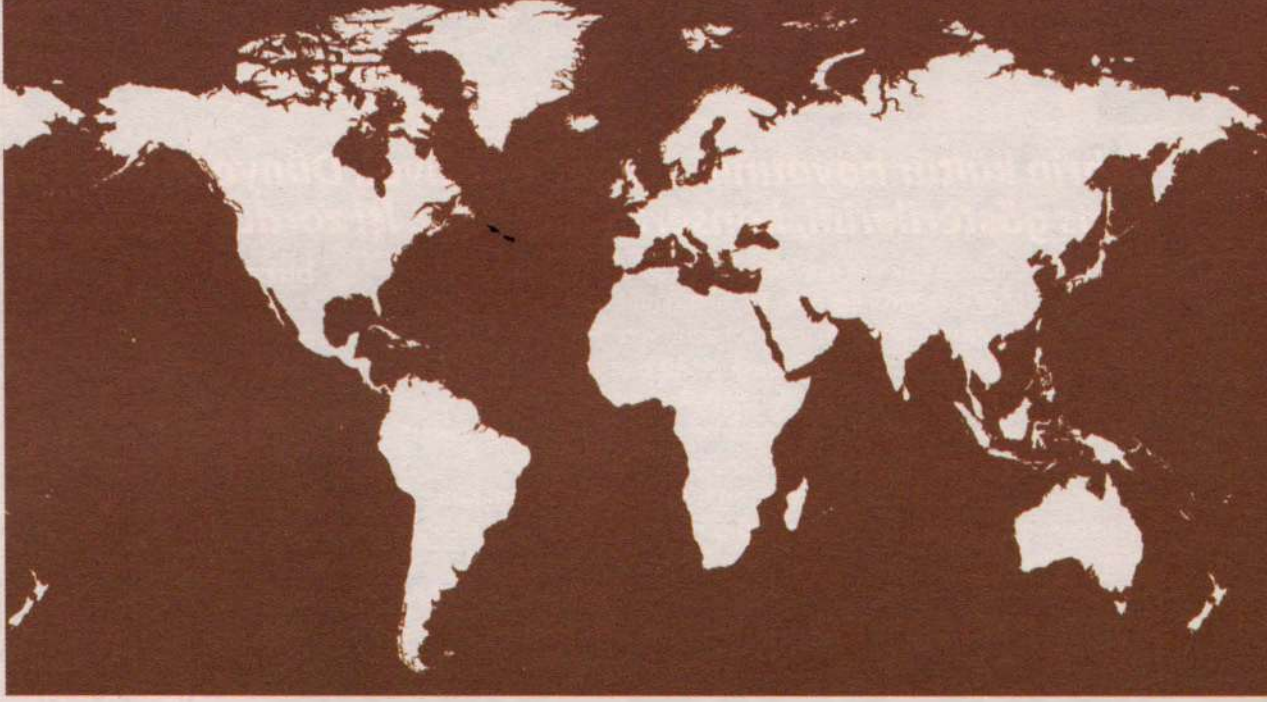

devlet nedir, ne değildir?

Devletsiz toplumlar vardır. Bir dinde, bir dilde, bir coğrafyada yaşayıp devlet kuramamış toplumlar... Bunu izah etmek lazım. Kimler, niye devlet olabiliyor?

Devlet mevhumu bugün bilim ve düşün aleminde çok geniş bir sahayı işgal eder. Devlet felsefesi diye bir bahis var. Devlet nasıl olmalı? Özellikleri ne? Nihayetinde siyaset bilimi diye bir dal var. Ve bunun içindeki iktidar olayını incelemek için devleti ele alıyor. Ve devlet tabii ki tarihin konusu. Tarih bir ilim değil, sanattır. Ama malzemesini hazırlamak kesinlikle ilimdir. Devlet dediğimiz zaman aklımızda metafiziğe kadar giden izahlar ortaya çıkar. Çözülmemiş bir sorundur. Bizim dünyamızda Cevdet Paşa da devletten söz eder ki tasvip edin etmeyin çok orijinal bir yaklaşımdır. Platon da devletten söz eder, Jean-Jacques Rousseau da devletten söz eder. Bunların hepsi de yüzde yüz kabul edilmemiş ama hep tartışılan teorilerdir. Devletsiz toplumlar vardır. Bir dinde, bir dilde, bir coğrafyada yaşayıp devlet kuramamış toplumlar var. Bunu izah etmek lazım. Kimler, niye devlet olabiliyor? Devlet bir hukuki kontrat mıdır? Evet dersanız birtakım Batı Avrupa Devletleri için, bu bir soru işaretidir. Devlet bir örgütlenme biçimi midir dersanız, buna da evet denir ama bunun da tartışması yapılır. **Türk Devlet geleneğinin at göçebelerinin yani çok dinamik ve kontrolü yüksek grupların uzlaşmasına bağlı olduğu ileri sürülüyor.** Burada demek ki gentilece (klancı, soy-sop içinde) bir örgütlenme var. Gentil örgütlenme, yani en çok kahramanın, en çok kavgacının yönetime hakim olması gibi bir sistem söz konusu. Bu devlet nasıl teşkilatlanır? Ve ne şekilde meşruiyet sahibi olur? Fakat şurası bir gerçektir ki herhangi bir siyasinin böyle oturup da biz yeni devlet kuruyoruz diye konuşması hiçbir yerde ciddiyetle kabul edilemez. Türkiye Devleti rejim değiştirmiştir. Türkiye Devleti'nin tarihte fetret olaylarından geçtiği bir gerçektir. Sırf bize özgü bir durum değildir. Rus devleti de aynı badirelerden geçmiştir. Ama ortada kitlelerin itaat ettiği, etrafında toparlandığı bir devlet vardır. Bu zayıflamaya başladığı an demek değildir ki demokrasi ortaya çıkacak. Türkiye'de birtakım çevrelerin kendi orijinal düşünceleri olduğunu zannetmiyorum. Batı'daki düşünce kaynaklarından, belki de başka yerlerden esinlenerek mütemadi surette Türk devlet niteliğinin ana unsurlarıyla uğraştıkları bir gerçektir. Yalnız şunu bilmek lazım ki Türkiye'de devlet yapısının ana unsurları ortadan kalktığı takdirde bu toplumun bir devlet inşa etme kapasitesi şüphelidir.

2 bin yıllık devlet geleneği diyen, Roma İmparatorluğu'ndan başlayarak konuşuyor demektir. Ben bu fikri ve yorumu katıyen yabana atarlardan değilim. Bu önemli de bir inceleme vasfıdır. Bununla uğraşan kurumlar, insanlar vardır dünyada. Ben de oralardayım. Biz bugün üç Roma İmparatorluğu'nun arasındaki müşterek geçişten bahsediyoruz. **Hristiyan dünyasında bu**

üçüncü Roma'yı Moskova'ya atfediyorlar fakat aklı başında insanlar ve bizim dünyamızda bunun Osmanlı İmparatorluğu olduğu çok açıktır. Ve bu anlamda Osmanlı-Selçuklu hanedan değişmesine rağmen bir aradadır. Burada temel müesseseler vardır devleti oluşturan: Vergi koyma, vergi toplama, ordu, asayiş sağlama, toprak nizamı, umumi asayiş belirleme, ekonomik hayatı çevirme, kıtlık ekonomisine karşı tedbirler alma, dini hareketleri kontrol etme... bu gibi tedbirlerin üç Roma İmparatorluğu'nda da birbiriyle geçtiğini görüyorsunuz. Esnafın çalışmasına ve örgütlenmesine kadar...

Bizim bölgenin imparatorluklarında bu yüzden çok benzer vasıflar vardır. Türklerin kendi özellikleriyle buraya gelişi 900 seneye yaklaşıyor. Burada önemli bir yapı var. **Kaldı ki cumhuriyet rejim değişikliğidir ve çok önemlidir. Devlet kurma denen olaydan daha büyük bir değişikliktir.** Bunun kendine has yapılanmaları vardır. Böyle her önüne gelen sabahtan akşama "Devleti ben yeniden kuruyorum, yok Müslümanlığı ben yeniden getiriyorum, yok efendim demokrasiyi ben yeniden kuruyorum!" diyebilir mi? Dese de bu ne kadar ciddi olur, tartışılır.

Tarihte Türk Devletleri Türkçe konuşan hanedanların idare ettiği devletlerdir. Yani Türklerdir. Türk Devletleri dedikleri zaman adamlar haklı olarak iki sağlam kıstas koyuyorlar: Hanedan Türktür ve ordu Türktür. **Ordu çok önemlidir. Orduda Türkçe konuşulur. Zaten Türkçe o sayede yaşamış.** Yoksa mesela İran Selçukluları'nda Gazneliler'de bürokrasi Farsça iş görüyor. Ulema Arapça biliyor. Medreselerde dersler Arapça. Anadolu Selçukluları'nda bile uzun süre Farsça devam edememiş çünkü çok fazla Türkleşme var. Ve daha ilginç Anadolu vatanında göçebeler Türk oluyor. Daha evvel Bizans döneminde böyle bir şey yok. Dağlarda göçebeler yaşamıyor. O bakımdan burada böyle bir ordunun ve ister istemez Türkçeden başka hiçbir şey bilmeyen bir nüfusun varlığı, bürokrasiyi de bir şekilde zorluyor. Ordunun Türklüğü çok önemli. Buna bakarak Türk devletleri deniyor, çok önemli bir şey.

Zeynep Miraç

AKM yıkılıyor, kimseler de delirmiyor

Şehrin kültür hayatının vazgeçilmeziydi. Dünyanın dört bir yanından oyunları, dans gösterilerini, konserleri ağırladı. İşi zordu, yoruldu. Kimse sırtını sıvazlamadı.

Eski fotoğraflara bakmak üzer bazen. Bir kareden rahmetli dedeniz bakıyordur, diğer kareden yıllar önce kaybettiğiniz büyük halanız. Bazen de geçip giden yıllar, kaybedilen gençlik hüznü verir. Eğer İstanbulluyunuz, ömrünüzün büyük bölümü bu şehirde geçtiyse, o karelerdeki binaların, sokakların, meydanların da arkasından ağlayacaksınız demektir. Bir bir eksiliyorlar hayatımızdan. Hatıralarımız dekorsuz kalıyor. Bulunduğumuz noktadan ayrılmadan yerimizi yurdumuzu kaybetmiş gibiyiz.

Batı'yla kıyaslamak adettir; el oğlu anneannesinin okul çantasını kullanırken biz geçen yıl altında serinlediğimiz asırlık çınarın yerinde AVM inşaatı buluyoruz.

Elimizden kayanlardan biri de AKM. Yıkıldı, yıkılacak, yıkılsın, yıkılmasın derken haberler keskinleşti; yeni proje ortaya serildi. "Neyse ki cami olmadı" diye rahatlayıp, projesini Hayati Tabanlıoğlu'nun çizdiği binaya kazmayı oğlu Murat Tabanlıoğlu vuracak diye teselli bulacaklar vardır. Ben ise Seyyan Hanım'dan "Mazi Kalbimde Bir Yaradır" ı dinliyorum: "Gençliğimmiş elimden giden."

Yalnız benim mi? 70 yılda kaç kuşağın gençliği bir İstanbul aşkına karşılık elden gitti? 70 yıl diyorum; çünkü AKM'nin ilk tohumu 1946 yılında İstanbul Şehir Tiyatroları'na bir opera salonu yapmak amacıyla mimar Rükneddin Güney tarafından çizilen proje. Projenin temeli efsanevi İstanbul Valisi Lütfi Kırdar tarafından atıldığında Türkiye batı medeniyetine uyum sağlama derdinde, çeyrek asırlık bir ülke henüz. Opera binası da okumayı söken çocuğun yakasına iliştirilen kırmızı kurdele gibi bir simge.

Ancak niyet güçlü, bütçe zayıf. İstanbul Belediyesi'nin mali gücü projeyi tamamlamaya yetmeyince inşaat on yıl süreyle durdu; sonunda İşi Bayındırlık Bakanlığı devraldı. Yalnızca kurum değil, mimar da değişti. Hayati Tabanlıoğlu imzalı projeye yola devam edildi. **Ve temelinin atıldığı günden 23 yıl sonra açılabilirdi ancak. Bu süre zarfında 5 kez iktidar, 8 kez başbakan, 16 kez bakan değişti.** İçinde bir opera, bir konser salonu, bir tiyatro stüdyosu ve bir sanat galerisi barındıran binanın ilk adı İstanbul Kültür Sarayı'ydı.

Açılış, 12 Nisan 1969 akşamı Ferit Tüzün'ün "Çeşme Başı" balesi ile Verdi'nin "Aida" operası temsilleriyle yapıldığında Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Başbakan Süleyman Demirel ve Genelkurmay Başkanı Memduh Tağmaç eşleriyle birlikte salondaydılar. Gelin görün ki görkemli bir açılış yapılmış olsa da, geçen 23 koca yıla rağmen binanın büyük salon dışında kalan bölümü tamamlanmamıştı. Genel seçimlere altı ay kala yapılan bu gösterişli açılışın ardından, bina "Seçim Sarayı" adını alıverdi.

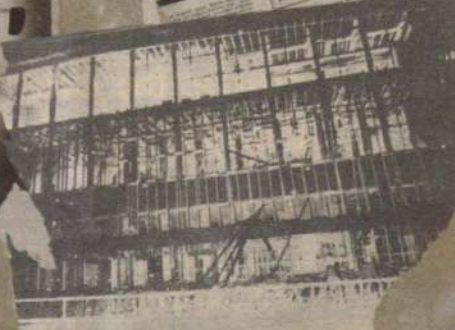
Bir ad önerisi daha vardı. Kültür sarayının devlet büyükleriyle açılmasını protesto eden öğrenciler, "harcında Türk emekçisinin çalınmış gücüyle Türk köylüsünün kara sabanın arkasında döktüğü alın teri" bulunan binanın adının "Köylü-İşçi Kültür Merkezi" olmasını teklif ettiler. Kapının önünde oynadıkları "Çoban Sülü" oyununun ardından polis tarafından gözaltına alındıklarında, kendilerinden sonra gelen kuşakların, memleketin en büyük protestosunu bu binanın önünde gerçekleştireceklerini bilmiyorlardı.

Nasıl başlarsa öyle gider derler. AKM protestolarla başlayan hayatına Şehir Tiyatroları'nın itirazlarıyla devam etti. Bina onlar için yapılmıştı, ne var ki bir anda Devlet Tiyatrosu ile Devlet Opera ve Balesi'ne verildi.

Senin mi, benim mi tartışmaları süredursun bina bir gecede alevlerin oluverdi. **1970, 27 Kasım'ı. Devlet Tiyatrosu Büyük Salon'da "Cadı Kazanı" oyununu oynuyordu. Bir kıvılcım, bir alev ve**

Bulunduğumuz noktadan ayrılmadan yerimizi yurdumuzu kaybetmiş gibiyiz.

Cumhuriyet
Kültür Sarayı gece yandı

ATEŞİN SEBEBİ BULUNAMADI

Kültür Sarayı törenle açıldı

Kültür Sarayının önünde öğleden sonra "Çoban Sülü" adlı bir oyun oynayan gençleri polis karakola götürdü

Operanın kurucusu dükkü açılışa geldi

birkaç saat içinde yok olan bina... Üstelik fuayede sergilenen IV. Murat'ın kaftanıyla birlikte... O kaftanın orada ne işi varmış diyeceksiniz. Keşke dönemin yetkilileri de deseydi. "IV. Murat" oyunu için Topkapı Sarayı'ndan getirilmişti. Padişahın fuayede sergilenen diğer eşyaları, berati ve zırhı ise büyük zarar gördü.

Binanın yeniden hizmete açılması sekiz yıl aldı. Artık yeni kurulan Kültür Bakanlığı'na aitti, adı ise Atatürk Kültür Merkezi olmuştu. 2000'lere kadar tiyatro ve opera temsilleri, konserler, festivallerle doldu taşı. Şehrin kültür hayatının vazgeçilmeziydi. Dünyanın dört bir yanından oyunları, dans gösterilerini, konserleri ağırladı. İşi zordu, yoruldu. Kimse sırtını sıvazlamadı. Bakımı ihmal edildi, eskidikçe daha hızlı yoruldu. Artık prova salonlarında fareler yaşıyor, atölyeler çalışmıyor, sağı solu aksıyordu.

Medeni şehirlerde sayıları git gide artan kültür binalarının kaderine bu coğrafyada yaralı ve yorgun bir tek boynuzlu at gibi yaşamak düşüyordu.

Devekuşu Kabare'nin "Deliler" oyununu bilenler hatırlar. (80'ler çocuğuyunuz zaten ezbere biliyorsunuzdur) Metin Akpınar'ın oynadığı Atatürkçü karakter, Erbakan'ın Konya Mitingi'nden sonra delirip sekiz yılını hastanede, Türkiye'nin dönüşümünü fark etmeden geçirmişti. Bıraktığı ülke hızla Türk-İslam sentezine ve "Benim memurum işini bilir" ciliğe dönüşmüştür.

Damadinın, arkadaşlarıyla birlikte üzerine gökdelen inşa edebilecek uygun yer aradıkları sohbetlerine tanık olur. Önce Tarlabası derler, sonra Ayasofya, sonra da Topkapı Sarayı...

Ve en uygun yeri bulurlar: Taksim'deki opera binası. Gelin görün ki adını da bir türlü hatırlayamamaktadırlar, "hani canım bir şeyin kültür merkezi". Ve sahne Metin Akpınar'ın "Size Atatürk'ün hiçbir şeyini yıktırmam" diye yeniden aklını kaybedip hastaneye dönmesiyle biter. Biz şu an o sahnenin bitip yenisinin başladığı yerdeyiz. Atatürk Kültür Merkezi yıkılıyor. Koruma Kurulu tarafından 1. grup kültür varlığı olarak tescil edilmesine rağmen yıkılıyor. 2005 yılından bu yana davalar, tartışmalar, restorasyon hayalleri sürmesine rağmen yıkılıyor. Kimse de delirmiyor.

Aslına bakarsanız 2008 yılında tadilat gündeme gelmiş, hızlıca da yol alınmıştı. Yenileme projesini Hayati Tabanlıoğlu'nun oğlu Murat Tabanlıoğlu yapacaktı. Ancak Kültür Sanat Sendikası projeye itiraz ederek dava açtı ve mahkeme yürütmeyi durdurma kararı verdi. Şimdi sendika pişman mıdır bilemem. O köprünün altından çok sular aktı. 2012 yılında Sabancı Holding'in mali desteğiyle ikinci bir restorasyon hamlesi geldiyse de sonuca ulaşmadı. Oysa dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay açılış için tarih vermişti: 29 Ekim 2013. O günden bu yana Cumhuriyet Bayramı'nın nasıl "kutlandığını" düşündüğümüzde AKM'nin kaderi kendiliğinden çiziliyor.

Gezi Direnişi sırasında verdiği bir söyleşide Recep Tayyip Erdoğan, "AKM'nin yerine barok opera binası yapılması gerektiğini" söylediğinde binaya ilk sanal kazma vurulmuştu aslında. O günlerde cephesi pankartlarla doldurulan AKM'nin şehrin hafızasından silinmesi şarttı.

Yazı bitti, AKM gitti, Seyyan Hanım devam ediyor: "Sarmadımsa da belden, geçmedim bu emelden Bir hazin maceradır onu aldılar elden Başkasına yâr oldu, eller bahtiyâr oldu Gönlüm hep baştan başa viran bir diyâr oldu"

Mahir Ünsal Eriş

kafa kalabalığı 8

Kitap bahsi

Hayatım boyunca yattığım yerden kalkamayacak bile olsam kucağımdaki üç beş kitapla sayısız zaman ve mekan gezebilirim. Kitaplar bizi zamandan zamana, mekandan mekana ve insandan insana taşırlar.

Bilinen ilk kitap bir mağara duvarıdır. İnsanın kayıt düşme, her türden insanlık halini kendinden sonrakilere bırakma macerasının bir ürünü olan kitap, beyaz sayfalara yazılıp, kenarından ciltlenip, güzel kapaklar, şık ambalajlar içinde önümüze gelene kadar çok uzun bir yolculuktan geçmiştir. Bugün kahve fincanları, plaj şemsiyeleri ve boşluğa uzatılmış ayakların yanında güzel bir fotoğraf objesi olan kitabın, o kadraja sığabilecek boyutlara ulaşması bile on binlerce yıl sürmüştür. Mağara duvarlarına çizilen resimlerden dev taş anıtlara, pişmiş toprak tabletler üzerine işlenmiş şekillerden metrelerce uzunluktaki parşömen rulolarına kadar binbir farklı hali görmüş olan insanın kitap yaratma hevesi hiçbir zorlayıcı koşula teslim olmadan bugüne gelmeyi başarmıştır. Buradan çıkacak sonuç, insanın kitapsız yapamayacağıdır. Çünkü kitap ona alışan insanda açıklanması güç bir bağımlılık yaratır. Onu dev kayalardan, mezar taşı gibi kil tabletlerden küçültüp küçültüp elde taşınacak, kucakta okunacak kadar makul boyutlara ulaştırma konusundaki ısrarı insanın kitaba alıştığının bir kanıtı, onun her an yanında bulunmasını isteyişinin bir yansıması olarak anlaşılmalıdır.

Kitaplar dünyanın dilidir. Sıradan insanın yaşam süresinden daha uzun ömürlü olmasının sebebi de budur. Dünya, insanı aracı olarak kullanarak kitapların dilinden bizimle konuşur, satırların sedasıyla bize seslenir. Dünyanın bütün bilgisi, cemi cümle sırrı, kitap formlarında ve art arda dizilmiş satırların koynunda saklıdır. Ama **hakikat şu ki dünya, insanın gözünde sonsuzdur.** Bilgisi kitaplara sığışamayacak kadar hacimlidir, denebilir. Oysa dünyayı ayakta tutan, yazılıp da kütüphaneler dolusu sırt sırta dizilmiş kitaplar kadar yazılmamış kitaplardır da. Dünyanın hamurundan yoğrulup, onun havasından, suyundan, ekmeğinden beslenen zihinlerde bekleyen kitaplarda da saklıdır bilgeliği, bizi hala üstünden silkeleyip atmamış köhne gezegenimizin. Her insan, her ağaç, hayvan, su, dağ, liman, yol, yüreklere sığmayan her sevinç, ölmeyi arzulatacak kadar büyük her acı, her anı, tellerden yayılan her bir nota, her acı feryat, çılgılık, kavga, dövüş, sevinç, öpüş, kin, ihanet, intikam, nefret... Hepsi ama hepsi yazılmamış birer kitaptır. Her biri yazılmayı bekler. Bunlar yazıldığında dünya tamamlanacak ve hızla soğumaya başlayacaktır şüphesiz.

Kitapları gözümüzde büyütmeyi severiz. Elbette bunun bir sürü sebebi, mazisi insanlığın kadim zamanlarına uzanan hikayati vardır. Bir kere, hemen tüm dinlerde Tanrı, insana "kitabıyla" seslenir. Kitap kavramının bütününe atfedilen kutsallık (ya da dokunulmazlık) bir ihtimal mukaddes metinlerden doğmuştur. Belki de söze sahip olma çabası, onu elimizde tutabilme tutkusunu bizi kitapları fetiş nesnesi haline getirecek kadar onlara bağlar. Daha bir sürü sebep sayılabilir. Ama bana kalırsa kitap, bizim madalyamızdır. **Her kitapla birebir ilişki geliştiririz. Bu ilişkinin karşılığı olarak o da bizim bilgi ve görgümüzü artırır.** Ve okuduğumuz her kitabı, bilgimize bilgi, görgümüze görgü kattığını

gösteren bir madalya gibi taşımaktan onurlanırız. Hayatımıza giren, sahiplenip sarıldığımız her kitap, bizi biz olmaya taşıyan yola döşenmiş bir taştır. Her geçen gün yüzümüze yerleşen yeni yeni çizgiler gibi, gelişinden sonra hep bizimle olacak bir izdir. Tarifimize eklenir.

Ben hayatımda hiç Rusya'ya gitmedim. Buna ne fırsatım oldu, ne para pulum ne de imkanım. Ama Rusya'nın kışını, suratlara bir kırbaç gibi şaklayan ayazını sayfalarca anlatabilirim. Yalnızca Rusya değil, Kolombiya, Hindistan, Mançurya, Ortaçağ Almanya'sı ya da Mars; kitaplar bana asla göremeyeceğim sayısız yer ve zaman dilimi hakkında belki de orayı görmüş geçirmiş, orada yaşamışların bile fark etmediği detaylarla dolu zengin bir rehberlik sundular her zaman. Çünkü, biraz fazla afili bir ifade gibi gelecek ama (olsun, bir Afili Filintalar emeklisi sayılıyım ben de) elimize aldığımız, gözümüzü deştiğimiz her kitap başka bir dünyanın, bambaşka zaman ve mekanları içeren bir evrenin kapısıdır. Hayatım boyunca yattığım yerden kalkamayacak bile olsam kucağımdaki üç beş kitapla sayısız zaman ve mekan gezebilirim. Kitaplar bizi zamandan zamana, mekandan mekana ve insandan insana taşırlar. Çocukluğumdan beri, bunu bir uçan halının üstünde olmaya benzetirim. Beni masallarla büyütüp, kuşlarla, bulutlarla, denizler, balıklar ve ağaçlarla şaşırtan dünyanın içinde sakladığı, her an çocukluğumun büyüğü ışıltısını hatırlatan bir sihir.

Bazı kitaplar canlıdır. Evirip çevirerek söyleyecek olursam, bazı canlılar kitap gibidirler. Bir ağaç size yüzlerce hikaye anlatabilir, o hikayelerde başrolde durabilir, sayısız şey öğretebilir. Bu bir hayvan da olabilir hiç kuşku yok ki. **Ama bazı insanlar vardır ki, onlar bu dünyanın sırrına dokunan, kapağı, satırı, mürekkebi olmayan birer kitaptır.** "Yüzün yırttım tırnağ ile el ile, yine beni karşıladı gül ile" diyen Veysel, işte bunlardan biridir. Hayatında değil kitap, tek bir satır yazı bile görmemiş olan bu büyük ozan, her sözünü insana, insanlığa ders veren, (belki de ders veren doğru ifade değil, ders çıkarılacak sözler veren demeli) derinliğiyle gözlerimizin önünde, kendi gözlerinin hiçbir zaman göremediği ufuklar açan, olağanın çok üstünde bir insandır. Yattığı yer nur olsun. Bu insanlar, eğitimden, öğretimden, maddi durumlarından, sınıf ve kültür bağlarından tamamen "münezze" olup dünyanın bilgisini duyumsayarak yetiştirler ve hakikate karşı benzersiz bir bakış açısı kazanırlar. Bu bakış açısı, insanın vahşi tabiatından dışarı atılmış büyük ve esaslı bir adımdır. Bizi, bin yıllar önce ağaçtan inip vedalaştığımız atalarımızdan uzağa taşıyan yolda alınmış yeni bir dönemeçtir.

Herkesin, yeni kitabını sevgili gibi beklediği yazarları vardır. Bu kadar geniş erişim alanı olan bir dergide iki satır ele geçirmişken ben de sesleneyim: Sevgili Ayfer Tunç, beni duyuyor musunuz, bilmiyorum. Ama yeni kitabınızı/ kitaplarınızı heyecanla beklediğimi buradan ilan etmek isterim.

İşte bitti. Gidip Enver Gökçe şiirleri okuyayım şimdi biraz.

/martiyayinlari

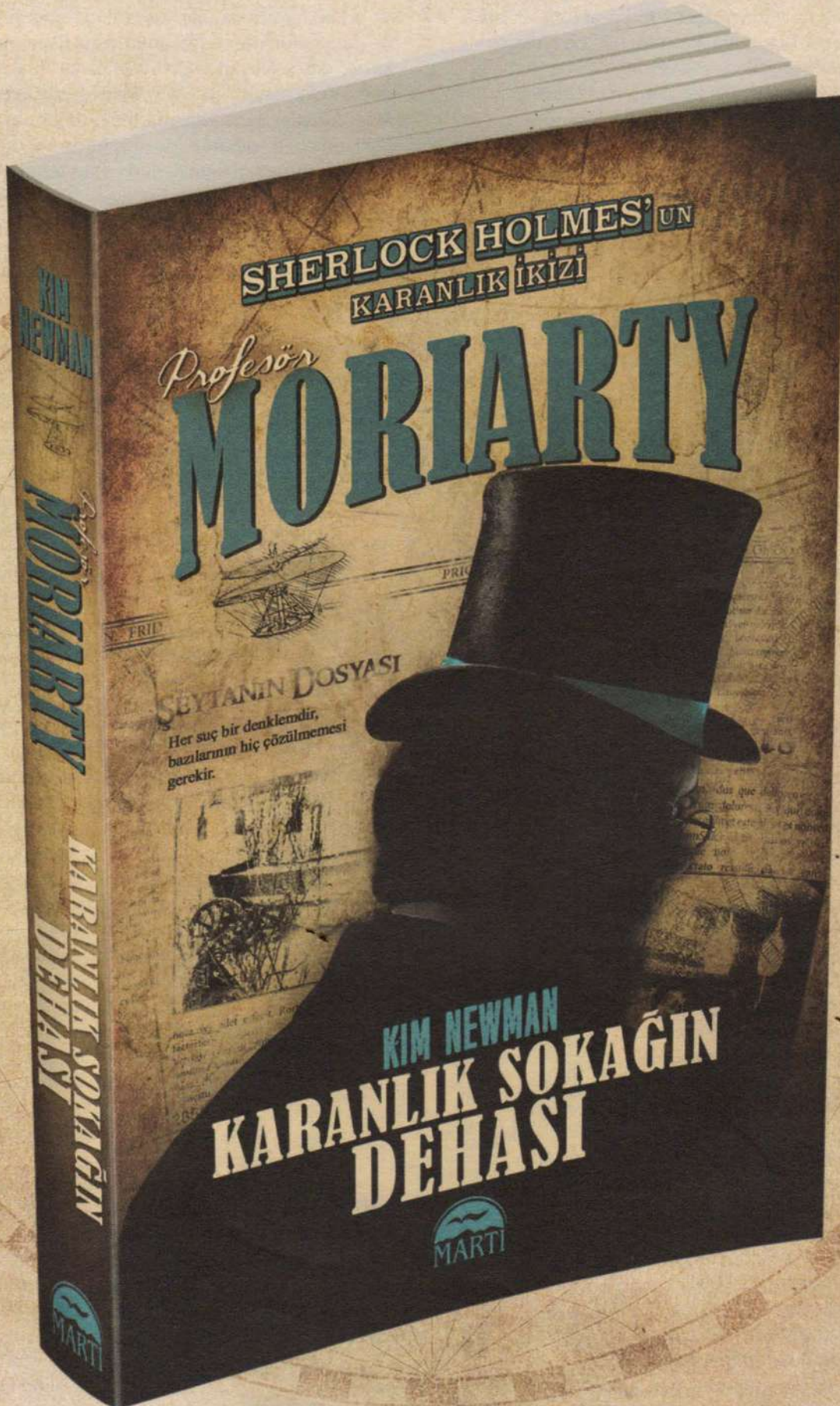
/martiyayinlari

/martiyayinlari

SHERLOCK HOLMES'UN KARANLIK İKİZİ

BAZI DOSYALARIN HİÇ AÇILMAMASI GEREKİR.

Başar Başaran

bugünlerde bir şeyler oluyor

Bir sabah olsun beni dinlesinler. Sonra herkes kendi yörüngesine döner. Dönsün de. Ben de döneyim. Döndüğümde değişir benim de mevsimim. Ben onlara tabi değilim ki sana tabiyim.

Burnumun direği sızlıyor. Kafamı arkaya atıyorum. Şimdi yukarıdan bir ip sallansa tutunsam çekse beni, yatakta yanında bıraktığım boşluktan geri çıksam dünyaya. Sıcacığın geçmeden, tek gözün hala kapalıyken, çişini daha tutarken dönsem yerime. Benim yerim orası. Çünkü her şeyin bir yeri var sevgilim. Bir yeri bir de zamanı var. Kılıç balıklarının, ince boyunlu turnaların, kelepçeli begonvillerin bile bir yeri var. Benimki de senin kokunla çizilmiş. Başka kokuların içinde anlıyorum bunu. Yersizim. Sensiz dünyayı yadırgıyorum. Gözüme gelen güneşe teessüf ediyorum. Hiç üstüne alınmıyor. Aşk olduğu kadını panjuru kapalı bir odada uyur bırakmış bir adamın gözüne parlamanın densizliğinden bahsediyorum. Daha demin loşluğundan öptüm seni. Uyanmadın. Kendiliğinden kıvrıldın.

Yanan bir kibrit gibi içine büküldün.

Uyusan da anladım bana gitme dediğini.

Bundan kızıyorum güneşe. Parlayıp bana içimde süren geceyi hatırlatmasa.

Hatıralarımızı gülerek hatırlayacak

olgunlukta değilim henüz. Onlar devam

ediyor çünkü. Anlar, duygular yüklenmiş

sırtlarına katar katar geçiyorlar. Her

anın yükü de birbirinden farklıymış bir

tanesinden koparıldığım için anlıyorum.

Düşünsene boş boş oturup tavana

baktığım bir anın yüküyle sana aşık

olduğumu anladığım bir anınki hiç bir

olur mu? Bazılarının omuzlarındaki yüke

dayanamayarak çöktüğünü duyuyorum. Nasıl

kuvvetli bir duygu oluyorsa an taşıyamayıp

kırılıyor. **Zamanda boşluk böylece ortaya**

çıkıyor sevgilim. Biz geriye baktığımızda

hayat diye bu boşlukları görüyoruz aslında.

Gerisi biteviye görünmez bir beyazlık.

Demek ki bir zebanın çizgileri, dalmaçyalının siyahları ya da

leoparın lekeleri halinde koşarlar anılar önümüzden. Uyuşmuş

ayaklarımın sebebini de buldum görüyor musun, hakkıyla

bitirilmemiş bir hatıranın cezasıymış.

Gözümü alıp bunları bana hatırlatan güneş hadi beni umursamıyor

bari aydan utansın. Yavrucak dün tutuldu daha. Kendi ışığında

boğuldu. Nispete lüzum yok. Sevgilisi karanlıkta olan birininse

aydınlığa hiç ihtiyacı yok. Teşekkürler. Bırak da herkes kendi zıyasını

bulsun. Aşkımı hafife almasını, dünyadan çok yaşamasını, bir de

sönerim diye bizi tehdit etmesini ayıplıyorum. Zaten hiç anlamıyorum.

İnsanları, gök cisimlerini ve hayvanları. Onların kendilerini ciddiye

alışlarından sıkılıyorum. Beni dinlesinler istiyorum. Bir sabah olsun

beni dinlesinler. Sonra herkes kendi yörüngesine döner. Dönsün de.

Ben de döneyim. Döndüğümde değişir benim de mevsimim.

Ben onlara tabi değilim ki sana tabiyim. **Uyan da uyanayım.**

Uyu da uyuyayım. İslan da islanayım. Kuru da

kuruyayım. Sensiz nefes almak zaten yorucu.

Bir de bunlara laf anlatıyorum.

İnsanlar gelip geçiyorlar. Aralarında görünmez gibi yürüyorum.

Havaalanının bir ucundan öbür ucuna. Tekrar tekrar. Oturamıyorum.

Bir keman duymak istiyorum. Gittim kendime bir kulaklık aldım.

19 lira. Oturdum bir yere dinliyorum. Kalbim çarpıyor. Havaalanları oldum bittim bende dolunay etkisi yapıyor. İçim kabarıyor. Ne gideceğim yerdeyim ne de kaldığım yerde. Kaldığım yerde sen vardın. Gideceğimde yoksun. Anladım ki uçaktan böyle zamanda korkuyorum. O manasını yitiren yokuşun dikleşmesi gibi. Ben şimdi düşsem senden uzaklaşırken düşmenin saçmalığını da ekliyorum ölüme. İyice anlamsız bir hal alıyor. Gitmek istemediğin bir yere giderken düşmek. Beni ölüm değil saçmalık korkutuyor.

Çünkü ben açıklamalara tutkunum. Bunu en iyi sen biliyorsun.

Her şeyi bir şey açıklamalı sevgilim.

Aşkımızın sağlamlasını astrolojiden yapmış bir

kadına bunu anlatacak değilim. **Göbeğin**

titresin ben elimi koyunca,

uykumun arasında seni

koklayayım, dünya ikiye yarılsa

beraber yatalım. Yetmesin.

Bir de Uranüs'e soralım abî sen ne

diyorsun. Uranüs başını sallıyor.

Sağol 4-B'den Uranüs. Biz bilmiyorduk.

Sen beni anlıyorsun. Ben seni

anlıyorum. Çin malı kulaklık

cızırdamaya başladı. Sen olsan bana

bunu aldırmazdın. Ben olsam da bana

bunu aldırmazdım. Ben senin yanında

kaldığım için. Burada dolaşan bu yarı uykulu

hayalet kabilinden adamın hatalarını savunmak

zorunda değilim. Yaprak gibi dolanıyor işte. Kapıda

yer hostesi beni tanıdı. Siz o musunuz dedi. Okuyormuş.

Sonra uçağa binerken geldi dergi imzalattı. Normalde ilgimi çekmedi

bu olay. İğne batırılmış bir uyuşuk kol gibiyim. Hiç anlamadım. Aklım

sende. Ara ara gidip gelmeden sende. Başka bir şey düşünememeye

kaygılandığım zamanlardan alıştım. Böylesini bilmiyordum,

öğrendim. Bir de denizin altından çıktığın anda gözlerini öğrendim.

Bir saniye. Bir santimden bakiştık. Bana on yedi

yaşında midye adasına yüzdüğüm bir günü, ayıp dergi

koleksiyonumu sakladığım kutuyu ve annemin beni

sevdiğini aynı anda düşündürdün. Gözlerinden bir gizli

geçit buldum. Bunu da sana sonra yazarım.

İsmi aklımdan geçirerek oturdum uçak koltuğuna. Kapat diyorlar

telefonu. Tam da yakalıyordum yazmadan bulamayacağım yerlere

bıraktığın işaretleri. Ne yapalım. Hayat da böyle. Buldum dediği yerde

kaybediyor, kaybettim dediğinde buluyor insan. Akışa değil nehre

inanmak lazım yani. İçindeki nilüferlere, parlak taşlara, küçük balıklara

sorsak bize aynısını söylerler. İnan bana. Bana hep.

Seni sabahın sakinliğiyle öpüyorum. Tabiatın

dinginliğine uyarak. Erken yağın yağmurun uçak

camında bıraktığı izlerle işaretliyorum gittiğim yeri. En olmadı

parmağınla takip eder bulursun beni. Sakalımı sevdiğin kalem

parmağına güveniyorum.

**Daha demin
loşluğundan
öptüm seni.
Uyanmadın.**

**Yanan bir kibrit gibi
içine büküldün.
Uyusan da anladım
bana gitme
dediğini.**

Ataol Behramoğlu

paul eluard

Paul Eluard'dan çok yıllar önce okuduğum ilk dizeler, şu anda da aklımda kaldığınca şöyleydi:

*İnsanlarda tek gerçek kanun
Üzümden şarap yapmalardır kömürden ateş
Öpücükten insan yaratmalarıdır*

Benim belki de çocukluk çağlarımda, magazin türünden bir dergi sayfasında okuyup zihnime yazdığım bu dizeler, çok sonra, 1960'larda, önce A.Kadir'in, sonra onunla Asım Bezirci'nin birlikte hazırladıkları seçkilerde yer almıştı.

Daha sonra da birkaç kez "Asıl Adalet" (yukarıdaki dizelerin bulunduğu şiir) adıyla yeniden basılan bu kitabın özenle yapılmış son bir basımı "Evrensel" yayınları arasında çıktı.

A.Kadir ve Asım Bezirci'nin ya birlikte ya ayrı ayrı yaptıkları Eluard çevirileri yer alıyor.

Bir çeviri dışında.

O da Sabahattin Eyüboğlu'nun Türkçeleştirdiği ünlü "Karartma"dır.

O şiiri buraya almazsam bu yazı eksik kalır:

*Kapılar tutulmuş neylersin
Neylersin içerde kalmışız
Yollar kesilmiş
Şehir yenilmiş neylersin
Açlıktır başlamış
Elde silah kalmamış neylersin
Neylersin karanlık da bastırmış
Sevişmezsın de neylersin*

Paul Eluard, kuşakdaşı ve arkadaşı Louis Aragon gibi, "gerçeküstü"cü şiirin önde gelen şairlerinden. Her iki şair aynı zamanda da Nazi işgaline karşı direniş hareketi içinde yer aldılar.

Fransa'nın, Fransız halkının, Fransız şiirinin, Fransızcanın vicdanı olarak...

Böylece de, tıpkı Mayakovski, Neruda, Brecht ya da Nâzım Hikmet gibi, sanatta modern ve öncü olmakla toplumcu ideale bağlanma arasında bir çelişki bulunmadığını; tam tersine, bu iki duruşun birbirini besleyip büyüttüğünü kanıtladılar.

"Asıl Adalet"teki şiirleri okurken, bu büyük Fransız şairinin ışık dolu dünyasının, Orhan Veli'ler de içinde olmak üzere bizim bütün bir 40 kuşağı şiirimizle nasıl bir kardeşlik bağı içinde olduğunu duyumsuyorsunuz.

Ve o kuşağın en büyük esinleyicisi Nâzım Hikmet, Eluard'a ilişkin olarak, bir görüşmelerinde İlyâ Ehrenburg'a şunları söylüyor:

".....onun şiirlerini okuduğum zaman, sanki aynı şeyler için düşünmüş, aynı şeyleri yazmak istemişim kanısına varıyorum..."

İlk dizeleri belleğimde biraz da

değişikliğe uğrayarak kalmış "Asıl Adalet"te Eluard şöyle sürdürüyor sözlerini:

*İnsanlarda tek güzel kanun
Suyu ışık yapmaları
Düşü gerçek yapmaları
Düşmanı kardeş yapmalarıdır*

Okurlarımı Paul Eluard'ın dünyasında bir yolculuğu çağırıyorum... Barışın, aşkın, kardeşliğin, insanca dayanışmaya özlemin dünyasında...

AYDINLIK

Hiçbir vakit tam karanlık değil gece
Kendimde denemişim ben
Kulak ver dinle
Her acının sonunda
Açık bir pencere vardır.
Aydınlık bir pencere
Hayal edilecek bir şey vardır
Yerine getirilecek istek
Doyurulacak açlık
Cömert bir yürek
Uzanmış açık bir el
Canlı canlı bakan gözler vardır
Bir yaşam vardır yaşam
Bölüşülmeye hazır.

Türkçesi: A.Kadir-Asım Bezirci

Aslı Alpar

GÜVERCİNLERE AĞAÇ BIRAKMADINIZ...
BEKLEMİYİN BİŞÜNA, BARIŞ GELMEYELİK!

SİZ DE Mİ
SİDDETEN
SIKILDINIZ?

HER SONBAHAR GELİŞİNDE
SEN GELİRSİN AKLIMA..

Sunay Akin

“nasıl oldu senin oğlan?”

Ahmet'in melodika çalan oğlundaki olağanüstü müzik yeteneğini fark etmesi uzun sürmez. Böylelikle, kardeşi Memo'nun acısından yıllar sonra da olsa, bir piyano girer evine...

İstanbul'da, ilk maçların oynandığı en eski futbol sahaları, Kadıköy'deki Papazın Çayırı ve Taksim'de bulunan Topçu Kışlası'nın avlusudur. Oysa, unutulmaz, hatıralardan silinen bir yer daha vardır; Ayasofya ve Sultanahmet Camii'nin arasındaki boş alan... Kalelerinden birinin Çemberlitaş'a, ötekini Sultanahmet Cezaevi'ne baktığı bu saha, aynı zamanda etrafında kiralık bisikletlerle tur atılan ilk yerlerinden biridir İstanbul'un.

Dünyanın en eski tarihi eserleri arasında yer alan bu futbol sahası zamanla parka dönüşünce, maçlar Sultanahmet Camii'nin yanındaki boş arsaya taşınır. Bu sahanın kenarında, 1943 yılının bir sonbahar gününde, Çanakkale gazisi Selami Senai Özgeçen'i görürüz. Kurmay yarbaylıktan emekli olan Senai Bey, işgal yıllarında İstanbul'dan Anadolu'ya silah kaçırarak örgütün de etkin üyesidir. O gün, Kuvayı Milliyeci Senai Bey, futbol oynayan çocukları seyretmektedir. Oyunculardan biri de çok sevdiği torunu Ahmet'tir. **Ne var ki yapmış olduğu uçurtmaları Dikilitaş'ın etrafında başarıyla uçuran torunu, hayatının ilk futbol maçında oldukça beceriksizdir.** Bunun üzerine torununa kaleye geçmesini söyler. Ahmet, yıllar sonra şöyle anımsayacaktır kaleciliğinin ilk gününü: “Birkaç dakika sonra karşı takımdan bir çocuk, kalemize sıkı bir şut attı. Eğer buna ‘Kurtarış’ denirse, hayatta ilk kurtarışımı işte orada yaptım: Bu sert şut gelip benim dizlerime çarptı ve top kornere çıktı!” Kaleci Ahmet'in evinde bir de piyano vardır, kendisi henüz doğmadan, yedi yaş büyük ablası için alınan... Ama ablası derslerden sıkılınca, futbol maçlarında kaleci olan Ahmet'in parmakları gezinmeye başlar Alman mali piyanonun tuşlarında. Felsefe öğretmeni olan annesi, oğlunun dünyanın en büyük salonlarında konserler veren ünlü bir piyanist olmasının hayalini kurarken, matematik öğretmeni olan baba “Denklemleri çözemeyen, Voltaire'den habersiz bir çocuk piyanist olamaz” düşüncesiyle bilimden kopmamasını istemektedir. Kalecilikten piyanistliğe geçiş yapan Ahmet'in hayatındaki bu dönemi Nebil Özgentürk'ten okuyoruz: “Ahmet böylece İstanbul Erkek Lisesi'ne ve aynı anda konservatuvara gidip gelir. Lisede tarih, matematik, edebiyat; konservatuvarda da piyano dersleri alır.” Ahmet'in, kaleci olarak ilk kurtarışını yaptığı 1943 yılında devam eden 2. Dünya Savaşı sona ermiş olsa da, ailenin üstünde kara, kapkara bulutlar dolmaktadır. Evin üç yaşındaki küçük oğlu Mehmet amansız bir hastalığın pençesine düşmüştür. Ahmet'in kardeşine çok düşkün olduğunu gören anne ve baba, onu etkilenmesin diye bir süreligine İzmir'deki teyzesinin yanına gönderir. Teyzesi Müfide Baran ve eniştesi Zeki Baran, İzmir'in önde gelen edebiyat öğretmenleridir. Piyano eğitimi askıya alınan Ahmet, bu evdeki zengin kütüphanenin raflarında dolaşan bir kitap kurduna dönüşür. Ne var ki, aklına evi, İstanbul ve kardeşi “Memo” geldiğinde, okuduğu kitapların sayfaları gözyaşlarıyla ıslanacaktır. Bir gün, annesi Nüzhet Hanım çıkagelir İstanbul'dan... Ahmet, annesini ilk kez karşısında bu denli zavallı, yüzü solgun ve adeta erimiş bir mum gibi görmektedir. O an,

kardeşi Memo'nun öldüğünü anlar. Yaşamı boyunca bir daha hiç o gün ağladığı gibi ağlamayacaktır Ahmet... İzmir'deki okuldan tasdiknamesini alan Ahmet, annesiyle İstanbul'a geri döner. Evden içeri girdiğinde donup kalır! Ev boşalmıştır adeta. Ne halılar vardır yerde, ne dede yadigarı antika eşyalar, ne de dikiş makinesi... Düş kırıklığı yaşayan çocuğunu bir köşeye oturtan anne, kardeşi için son çare olarak İsviçre'den ilaçlar getirildiğini ve o ilaçların bedellerini ödemek için evdeki pek çok eşyanın satıldığını anlatır. **Ahmet, bu acı öyküyü dinlerken, çok özlediği piyanosunun bir zamanlar durduğu boşluğa bakmaktadır.** Kardeşi Memo için hastalandığı dönemde bir beste yapmaya başlamıştır Ahmet... Ama o beste hiçbir zaman tamamlanamayacak, yeni bir piyano alırsanız diyen babası da, evlat acısıyla kahrolarak birkaç yıl sonra hayata veda edecektir.

1972 yılında, Ankara'daki Mamak Askeri Cezaevi'nde görürüz Ahmet'i... 12 Mart rejiminin antiemperyalist insanlara indirdiği tirpandan payına düşeni almıştır, o da... “Türk Solu” dergisini hazırlayanlardandır ne de olsa... Hapishanenin koridoruna, mahkumların oynaması için bir ping-pong masası konulmuştur. Bir arkadaşıyla maç yapan Ahmet, yere düşen topu ararken, karşısında bir mahkum dikilir. Top, hamamdan dönmekte olan, her yerinden su damlayan bir mahkumunun iki parmağının arasındadır... Ve Deniz Gezmiş, topu göstererek şunu söyler Ahmet'e: “Öp beni, vereyim...” Deniz Gezmiş, öpüşürken arkadaşı Ahmet'in kulağına fısıldar: “Nasıl oldu senin oğlan?” Ahmet'in iki yaşındaki oğlu bir ameliyat geçirmiştir o sırada... Deniz Gezmiş'in sözünü ettiği bu olaydır. Ve Ahmet, “Ağaçlar Çiçekteydi” kitabında şöyle anımsar o anı: “Onca olayın yanında önemsiz sayılabilecek bu olayı, idamlık Deniz nerede duymuş, nasıl olup da hatırında tutmuştu? Onun en zor günlerinde bile incelikleri süzerek öne çıkan belleği beni çok etkilemişti.” Deniz Gezmiş'in çocuk yüreğinde unutmadığı, asılmasına birkaç hafta kalsa da sağlığıyla ilgilendiği çocuk “dudak yarığı” tedavisi için ameliyat edilmiştir... Ve doktorlar, iyileşmesi için üfleme çalgı önerirler çocuğa. Ahmet'in melodika çalan oğlundaki olağanüstü müzik yeteneğini fark etmesi uzun sürmez. Böylelikle, kardeşi Memo'nun acısından yıllar sonra da olsa, bir piyano girer evine... Deniz Gezmiş'in merak ettiği çocuk, o piyanonun tuşlarından yola koyularak, dünyanın en büyük müzisyenlerinden biri olarak çıkacaktır karşımıza. O çocuğu, Fazıl Say'ı, Deniz Gezmiş'in asılmadan önce dinlemek istediği Rodrigo'nun konçertosunu çalarken görmeyi hep hayal etmiştir...”

“Onca olayın yanında önemsiz sayılabilecek bu olayı, idamlık Deniz nerede duymuş, nasıl olup da hatırında tutmuştu?”

EVLİLİK

Edebiyatçı, sanatçı çiftlerin mutlu yaşam süremediklerini bildiği halde evlendi.

Genç kızlığında asla evlenmeme kararı vermişti.

Bitmeyen tek aşkın gerçek ve lirik bir dostluk olduğunu düşünürdü.

Fırtınalı bir aşkı yavan bir ilişkiye yeğlerdi.

Babasının dergi merakı onda Papirüs'le devam etti. Nice şairin yetişmesine vesile olan Papirüs'ü 1966'da Cemal Süreya'yla çıkardı.

Papirüs'e gelen bütün yazıları Cemal Süreya'yla tek tek okurlardı.

Dergiler ve dergicilik hayatı boyunca yazma isteğini körükledi.

DERGİ

Büyük kentteki Anadolu insanının yenikliğini anlattı.

Kent yaşamında aydın hassasiyeti taşıdı.

KENT

İstanbul onun yaşamında önemli bir yere sahipti.

Burjuva hayatını eleştirdi, iğnelerle İpek ve Bakır'da dil getirdi.

Türkiye gibi çelişkilerle dolu, olaylara gebe bir ülkede kısa öyküyü ülkenin nabzına uygun buldu.

ÖYKÜ

Kısa öykünün Türk edebiyatında gelişmesinde katkısı çok.

Romanı yanıltıcı bulduğu için öyküde ısrar etti. Romançı ya da şair olmak istemedi.

Annesi, babası, anneannesi, dedesi, ailesindeki herkes edebiyatçıydı. Böyle bir ortamda büyüyüp yazarlığı seçti.

Çocukluğunda yaşadığı ailevi tedirginlikler öykülerine yön verdi.

Aile hayatı hem kendi yaşamında hem öykülerinde önemli bir yer tuttu.

Evli bir çiftin yaşlılık günleri, kocasından ayrılmış çocuklu kadının anıları, burjuva evliliği yapan bir terzi kız onun öykülerinin konusu olabilir.

AİLE

Şebnem İşigüzel

“ben de yazar olmak istiyorum”

Gülistan ne kadar aileden birisi olursa olsun, nihayetinde gönüllü bir köleydi. Herkesten önce o fırlar, taşır, yardım eder, koşturur, yetiştirdi. “Vazifesi,” anneannem böyle söylerdi.

“O zaman bunu sormayacaksın çocuğum. Oturup yazacaksın.” Ben değil Gülistan cevap vermişti, “Ben de yazar olmak istiyorum,” diye yanıma yaklaşan genç okuruma. Yadırgamam, dalga geçmem, soranı hizalamam. Faulkner Baba söylemiş zaten söyleyeceğini: “İçinizde bir kitap varsa sizi kimse tutamaz.”

Gerçekten yazar olmak isteyen bunu sormaz. Ama bu, soranın yazar olamayacağı anlamına da gelmez.

“Bakın ben bu yaşimde Yılanı Öldürseler’i okuyorum.” Gülistan konuşmaya devam ediyor. Benim yerime, benim adıma. Bu en sevdiği şey. Buna hakkı var. Herkese ayar vermeye, nasihat etmeye, görmeye, görülmeye hakkı var. Heyecanlı genç okurumla bu karşılaşma daha yeni olmuştu. Gülistan’a İnce Memed’i alırken. Bereket çocuk akıllı, iyi kalpliydi, bu çıkışı tuhaf karşılamadı. “Okuyandan, yazandan kötülük beklemeyeceksin zaten.” Bizim Gülistan hızını alamadı.

Gülistan. Anlatılacak ve yazılacak kadar ilginç hikaye. 18 yaşındayken yeni evli Serap Teyze’nin kapısına bırakılan kapıcı kızı. Gülistan bizim hüzünlü çocuk masalıydı. Anneannem onun kederli hikayesini anlatmaya doyamazdı.

“Ailesi onu niye istememişti?”

“Çünkü onlar köylerine dönüyorlarmış. Gülistan’ı burada İstanbul’da bırakmak istiyorlarmış. Köye götürürlerse...”

“Anneeeee!” Konuşulanlara kulak misafiri olan Serap Teyze’nin müdahalesiyle masal burada sona ererdi: “Gülistan burada Seraplarla yaşamaya başlamış, okuma yazma öğrenmiş, onlarla birlikte Japonya’ya, Hindistan’a, Amerika’ya, Suudi Arabistan’a gitmiş, ‘Ama orası kötüymüş!’ neyse neymiş, Boğaç, Ekrem, Ayşe dünyaya gelmiş...”

Gülistan kırık dökük gülümser, ayaklarını sürüye sürüye arka odaya doğru yürürken, “Ve sonsuza kadar mutlu yaşamışlar...” diye eklerdi. “Aştı bu kendini aştı,” tabiri o yıllarda kullanılıyor olsa böyle söylerlerdi. “Yürü Gülistan kim tutar seni,” demesini de bilmiyorlardı. Gülistan 1971 yılında kapıya bırakılan Gülistan değildi. Beline kadar inen saçları daha gecesi anneannem tarafından “rahat edersen” deyip kökünden kesilivermiş. Evlenmesine rağmen tıp fakültesini bitirme gayretindeki Serap Teyzem karşı çıkmış ama dinletememiş. Ertesi gün Gülistan’ı kendi berberine götürmüş, kuşa dönmüş saçlarını düzeltirmiş. Gülistan bundan sonra saçlarını hiç uzatmamış hep kestirmiş. Serap Teyze’nin kocası Yaşar Enişte’mden yemek yapmayı öğrenmiş. Çünkü Serap yumurta kırmayı bilmezmiş, bilmemiş, oh ne iyi etmiş! Yaşar Eniştem iştten çıkınca alışverişi yapar, eve gelince de mutfağa girermiş. Gülistan yemek yapmayı sevmiş. Okuma yazmayı öğrendikten sonra tarifleri okumaya başlamış. Teyzemin sadece yardımcısı değil, gölgesi olmuş, ona yarenlik etmiş. “Ama hep haddini bildi.” Bu yorum anneannemden: “Aradaki mesafeyi, Serap Hanımcığım, Yaşar Beyciğim, korudu.”

Gülistan benim iki yaşımı hatırlar, çocuklarıma anlatırdı. “Annemiz şurada durdu, emziğini çıkardı, İsparta halısının göbeğine fırlattı...” Annem ameliyat olduğunda her sabah Amerikan Hastanesi’ne ziyarete götürür pastaneden elime bir şey alır yol boyunca yememe izin verirdi. Oysa bizim ailede böyle yapmak ayıptı. Ailenin bazı kurallarını gizli gizli çiğnemekten zevk alırdı. Ne kadar iyi anlaşılırlarsa anlaşsınlar, Gülistan ne kadar aileden birisi olursa olsun, nihayetinde gönüllü bir köleydi. Herkesten önce o fırlar, taşır, yardım eder, koşturur, yetiştirdi. “Vazifesi,” anneannem böyle söylerdi. Kendisi baştan aşağı kibirdi. “N’aparsınız onun kendince zırhı bu.” Alın bu da Gülistan’ın anneannem hakkındaki teşhisi. Teyzemin mecburi hizmetine eşlik etmiş. Ankara. “Kendini tutamaz öğle yemeklerimi getirirdi. Beyaz keten örtüyü unutmadan.”

Abdi İpekçi’nin vurulmasından tutun, “Dediler ki gazeteciyi vurdular!”

1 Mayıs katliamına “Gülistan o tarafa geçmeyelim, burada duralım dedi. O tarafa geçsek ölmüştük.”

Ecevit’in efsanevi Taksim mitingine, “Gülistan o kalabalığa kucağında dolma tenceresiyle girdi, tencerenin kapağını açtı, herkese ikramda bulundu.”

Saklanması icap eden solcu gençlere, “Gülistan bizim solcu çocukları aldı kullanılmayan kapıcı dairesine indirdi.”

Çok çok dahası var ama ezcümle: Tarihe tanıklık etmişler. Zaten bu memlekette yaşamak böyle bir şey.

Hikaye nasıl anlatılmak istiyorsa, kendini öyle yazdırır. Buna hikayenin kendisi karar verir. Siz inandırıcı olun yeter.

Ardından dünya turları başlamış: Ekrem, Hindistan’da dünyaya geliyor: “Ekrem’i bohça yapıp yatağa bırakmışlar, bebek ne zaman gelir diye soruyoruz. Ha ha ha!”

Ayşe Japonya’da: “Bir baktım Serap Hanımcığım doğurtmuş, kucağına bebeği tutuşturmuşlar, iki kadın koluna girmiş karşından geliyorlar.”

“Şebnem sen bunları yazarsın.”

“Her duyulan yazılsa, herkes yazar olurdu.” Gülistan’dan al cevabı.

Meğer o da içini defterlere, yazıya dökermiş. “Maaşları ne yapıyorsun Gülistan?” sorularına, “O defterlere ne yazıyorsun Gülistan?” soruları eklenmiş, çocuktum hayal meyal hatırlıyorum.

Nihayet bir gün teyzem yazdıklarını okumuş. Gizlice. Nabokov’un Lolita’sında Humbert’in yazdıklarına karısının ulaştığı an gibi. Ah ne güzeldir o satırlar! Bu arada Lolita okunmadan yazar olunmaz. Sanırım ilk ve tek krizleri buydu. Gülistan içini döktüğü satırlar ortalığa dökülünce, “Ben bunları sizin bildiğiniz Gülistan olarak yazmıyorum,” demiş.

Seni anlıyorum Gülistan.

“Her yazdığımı inanmayın.”

Bu söylediğinin altına imzamı atarım!

“İnsan bunca zaman kapısına bıraktığı genç çift için kin, öfke biriktirmez mi? Biriktirmiştir elbette. Çok insanı.” Kibirli mibirli anneannem insan ruhuna kıymet verirdi.

Bu olay sonrasında “Evlenmeyi düşünmez misin Gülistan?” demeye başlamışlar. İstememiş. Nişantaşı’nda uzaktan sevdiği, bakıştığı birisi varmış:

“Dengiydi niye olmadı?”

“Karlı bir kış günü şu pencerenin önünde durdu, adamın arkasını dönüp gidişini seyretti. Meğer bavulunu hazırlamış aslında gitmeye kararlıymış. Son anda vazgeçmiş. O adamı bir daha hiç görmedi. Biz de görmedik.”

Gülistan 64, teyzem 69’a basmıştı. Artık eve gelen gündelikçi kızların efendisiydi. Bu kış kitap kulübüne üye olmuşlardı. Gülten Akın’ın Kestim Kara Saçlarımı şiirinde çok duygulanıp ağlamış.

Geçen hafta bir sabah kalkmak bilmemiş Gülistan. Adı bana uzak bir diyar, ülke, bambaşka bir coğrafya gibi gelirdi. “Tembellik mi yapmaya karar verdin Gülistan?” Öyle olmuş. Uykusunda aniden ölüvermiş. Çok üzüldük. Kapkara uzun örgülerini meğer halen saklamış. Bunlarla küçükken Boğaç’a halat yapar, Ayşe’yle bana tokalardı.

“Sizce birinci tekil şahısla mı yazmalıyım, yoksa anlatıcı mı olmalıyım?”

Hikaye nasıl anlatılmak istiyorsa, kendini öyle yazdırır. Buna hikayenin kendisi karar verir. Siz inandırıcı olun yeter. Ama çabalamadan. Kendiliğinden. Egzersiz isterseniz hiç tanımadığınız insanları tanımış gibi yazmakla işe koyulabilirsiniz. Olmuş gibi. Varmış gibi. Yazarlık dersi 3: Hayallerinize ve kendinize güvenin, hikayenize inanın. Kimsenin cesaretinizi kırmasına izin vermeyin.

olmaz dediğin ne varsa...

"Ben niye konuşmuyorum biliyor musun?" dedi. "Çünkü adam değilsin," dedim. "Hayır," dedi. "Ben en son konuştuğumda, bir sürü insanın hayatını bitirdim, o günden beri dilim mühürlü."

Şimdi nasıl bilmiyorum, ama on beş yıl önce Ankara'da "askerlik" dışında başka hiçbir şey yapmaya imkân vermeyen bir yer vardı: Etimesgut! Hepsini toplu iki faaliyet için yolu Etimesgut'a düşerdi insanların; birincisi askerlik yapmak, ikincisi de askerlik yapanı ziyaret etmek. Ben birinci sebepten dolayı tam 7 ay 15 gün kaldım Etimesgut'ta... "Askerlik insana çok şey öğretir," diye yaygın bir kanı vardır. Bana tek bir şey öğretti... Ne mi? Önce size Revan'ı anlatayım biraz... Revan benim asker arkadaşım. Hiç kimseyle konuşmazdı. Sigara içer, yemek yer, nöbet tutar, uyurdu. Ortak nöbet tuttuğumuz bir gece, 3-5 nöbeti sırasında soğuktan donmamak için konuşmak zorunda kalarak tanışmıştık.

"Müdür, sen niye hiç konuşmuyorsun kimseyle?" diye sormuştum. "Boş ver," demişti. Gel gör ki Revan'ın sessizliği tertiplerde "şüphe" uyandırınca, benden başka kimse Revan'la nöbet tutmak istemiyordu. Hal böyle olunca da karargâhtaki yazıcılar, herkesin fena halde tutulduğu Revan'ı adeta bana evlatlık vermişti. Yedi ay boyunca, her gece farklı saatlerde birlikte nöbet tuttuk. "İstemiyorum," diyebilirdim, ama ben de istemesem çocuk tek başına nöbet tutmak zorunda kalacaktı. Allah muhafaza başına bir iş gelse, ömür boyu o vicdan azabıyla yaşarım korkusuyla sesimi çıkarmadım. Tam 7 ay 13 gün, her gece iki saat o Ankara ayazında adama bütün hayatımdan kesitler sundum, hepsini dinliyor, ama hiçbir şey anlatmıyordu. Yedinci ayın on dördüncü günü, ertesi sabah terhis olacağımız halde bize nöbet geçirilen bir şubat gecesi son konuşmamızı yaptık Revan'la... Genelde mevsuyu ben açardım. Bu sefer o açtı. **"Hakkını helal et, çok kahrımı çektin," dedi. "Etmeyorum lan," dedim. "Yedi aydır bağırsaklarımın kaç boğum olduğuna kadar anlattım sana..."** Hiç mi anlatacağın bir şey yoktu. Bu kadar mı güvenmedin anasını sattığının yerinde..." "Baktı bana,

"Gerçekten etmiyor musun?" diye sordu... "Etmeyorum!" dedim. Gözleri doldu... "Kusura bakma müdür, ama ben böyle arkadaşlığın içine sıçayım! Azıcık güvenmez mi lan insan?" diye iyice açtım gazı. Cephaneliğin önündeki o ıssız kulübede anıra anıra ağlamaya başladı... "Ben niye konuşmuyorum biliyor musun?" dedi. "Çünkü adam değilsin," dedim. "Hayır," dedi. "Ben en son konuştuğumda, bir sürü insanın hayatını bitirdim, o günden beri dilim mühürlü." Başladı anlatmaya...

Üniversite son sınıfta Sevgi diye bir kıza âşık olmuş... Sevgi aynı okulda, tıp fakültesi beşinci sınıfta okuyormuş. "Her gece Kordon'da rakı içer, sabahlara kadar konuşurduk. Hayaller

kurardık. Yine öyle bir gece, Sevgi hastanenin acil servisinde, nöbeti sırasında gelen kimsesiz bir kadının ölümünden çok etkilenmişti. Onun hikâyesini anlattı. Konu kimsesizlerden açılınca, ben de bizim pederin meşhur bir hikâyesi vardı, kafası dağılsın diye onu anlatmaya başladım: Babam eski bir vali benim. 1970'lerde Anadolu'da valilik yaptığı dönemde bir kaymakamı var: Hikmet Bey... Bu Hikmet Bey, kasabanın doktoru Necla Hanım'la evli. İki de aileden zenginler. En büyük hayalleri çocuk yapmak. Büyük aile olmak. Ama bir türlü olmuyor. Sonra tetkikler filan anlaşılıyor ki kadının istese de çocuğu olamıyor. Hikmet Bey yıkılıyor tabii. Evlatlık almaya da yanaşmıyorlar. Bizim peder de, karı koca bunları çok seviyor. Bir şey teklif ediyor: 'Kimsesiz bir kadın var... Paraya pula çok ihtiyacı var. Sizin eve hizmetli olarak gelsin. Senden hamile kalsın. Çocuğu da Necla doğurtsun.' Hikmet Bey kabul ediyor, ama karısı asla istemiyor. İş öyle bir noktaya geliyor ki Hikmet Bey intihara filan

"İçinde yalan barındıran bir Sevgi er ya da geç ölüme mahkûmdur."

teşebbüs ediyor. Kadıncağzı sonunda dayanamayıp kabul ediyor."

7 aydır ağzını bıçak açmayan Revan, susmak bilmiyordu... "Her şey planlandığı gibi gidiyor. Kadın hamile kalıyor. O sürede Necla Hanım, herkes hamile sansın diye karnına her ay içine daha fazla pamuk doldurmak suretiyle bir yastık bağlıyor. Sonunda çocuk doğuyor. Kadın sütten kesilince parayı verip gönderiyorlar. Giderken de bizimkiler korkutuyor zavallıyı: Sakın kızını arayıp sormaya kalkma, seni mahvederiz, diye... Gariban da o korkuyla parayı alıp gidiyor. Ama aradan zaman geçince bizim pederi arıyor. 'Kızımı çok özledim, hasretinden kanser oldum. Ölmeden en azından bir kez göreyim,' diyor. Hikmet Bey ve eşi izin vermeyince kadıncağzı evlat hasretinden ölüyor." Baktım bizimki Sunay Akın'a bağladı, dayanamadım sordum:

"Olum iyi de, bunun senin konuşmamanla ne alakası var?" Revan cevap verdi: **"Hikâyedeki bebek, benim kız arkadaşım Sevgi çıktı! Kız o gece anlattığım hikâyedeki parçaları birleştiren deliye döndü. Masadan ağlayarak kalktı. Evi arayıp 'Doğru mu bunlar?' diye sormuş... İnkâr ederseniz intihar ederim,**

deyince anlatmışlar. Ailesi ertesi gün İzmir'e geldi. Ama Sevgi kayıp... Arkadaşları benim yanımda olabileceğini söylemişler. Beni buldular. Olanları anlattım. Adam 'O Hikmet benim,' deyince beynimden vurulmuşa döndüm." Bizim nöbet, hayatımın nöbetine dönmüştü. "Sonra..." dedim. "Sonrası daha beter... Sevgi İstanbul'a gerçek annesinin mezarını bulmaya gitti, diye bir laf çıktı. Aynı gün Hikmet Bey ve Necla Hanım da peşinden yola çıktılar. O yorgunluk ve moral bozukluğuyla yolda bir ara dalıyor Hikmet Bey, trafik kazası geçiriyorlar. Hikmet Bey o kazada ölüyor. Necla Hanım bir süre hastanede kaldıktan sonra, İstanbul'da Sevgi'yi aramaya kaldığı yerden devam ediyor. Dönemin İstanbul valisi, Hikmet Bey'in sınıf arkadaşı olunca Sevgi hemen bulunuyor. Ama bitik halde... Uyuşturucuya başlamış... Bulaşmadığı pislik kalmamış. Sevgi bir süre tedavi görüyor. Çıkıyor, ama düzelmüyor. Daha doğrusu düzelmeyi reddediyor. Annemi siz öldürdünüz, beni yalanla büyüttünüz, diye kadıncağıza zulmetmeye başlıyor... Nişantaşı'nda babadan kalma apartman, Sevgi'nin tedavisi, bilmem nesi derken elden gidiyor. Bir tek apartman dairesi, bir de emekli maaşına kalıyorlar. Sevgi bu arada uyuşturucuya yeniden başlıyor." Revan vicdan azabından sürekli İstanbul'daki Necla Hanım'ı arıyor, soruyor. Bir iki kere Sevgi'yle konuşmaya çalışıyor. Ama Sevgi, artık eski Sevgi değil. Neyse bölmeyeyim, ondan dinleyin:

"Sevgi bir gün Necla Teyze'ye 'Bir daha dünyaya gelsen yine aynı şeyleri yapar mıydın?' diye sormuş. 'Ben babanı çok sevdim. Hiçbir zaman çocuğumuz olmayacaktı. Ben bununla yaşayabilirdim, ama baban yaşayamazdı. Kendini bir kez öldürmeyi denedi. İkinci kez denemesini göze alamadım. O yüzden kabul ettim. Sana gelince, kanımı veremedim ama sevgimi verdim! Hem de çok verdim. Baban ve ben sevgimizle büyüttük seni... Sana 'kızım' diyebilmek bir emekse, biz o emeği sevgiyle verdik. Hatta sana bu yüzden Sevgi dedik. Akrabalık kan bağıyla değil, gönül bağıyla kurulur, sandım. Yanılmışım.' Bu konuşmadan birkaç hafta sonra Sevgi'nin cansız bedeni Tarlabası'nda bir otel odasında bulunuyor... Altın vuruş yapmış! Sevgi öldükten bir buçuk yıl sonra Necla Hanım'ın kalbi de dayanmıyor bunca acıya..." Necla Hanım ölmeden birkaç hafta önce Revan yanına ömürlük vicdan azabını da alıp, ziyaretine gitmiş. Necla Hanım, Sevgi'nin ölmeden önce yazdığı "veda mektubu"nu gösteriyor Revan'a, "Al götür bunu, artık yüreğim dayanmıyor," demiş. "Ne yazıyordu mektupta?" diye sordum. Revan arka cebindeki cüzdanının içinden kareli harita metot defterden koparılmış bir kâğıt parçası çıkardı ve "Al oku," dedi.

"Çocukken sana ya da babama bir şey olacak diye ödüm patlardı. Geceleri kalkıp babamın ve senin nefesini dinlerdim. Nefes aldığınızı duyunca rahatladım. **Bu hayatta en kötü şeyin yapayalnız kalmak olduğunu düşünürdüm. Hayır, değilmiş!** Hayattaki en kötü şey; seni yalnız hissettiren insanların arasında kalmakmış. Babam öldükten sonra kendine bir hayat kurabilir, mutlu bir kadın olmaya çalışabilirdin. Yapmadın. Bunun yerine benim peşimden geldin. Gerçek annem olsa belki senin kadar uğraşmaz, meşgul olmaz, endişelenmez, peşimden koşmazdı benim... Galiba haklısın; akrabalık kan bağıyla değil, gönül bağıyla kuruluyor. Ben bunu sayende anladım. Peki, sen insanoğlunun tüm duygularını yok eden, hayata dair bütün bağlarını koparan şeyin ne olduğunu anlayabildin mi? Olmaz dediğim ne varsa oldu... Ve anladım ki içinde yalan barındıran bir Sevgi er ya da geç ölüme mahkûmdur." Böyle yazıyordu mektupta. Geri verirken ellerimin titrediğini fark ettim. "Şimdi hakkını helal ediyor musun bana?" dedi Revan. "Özür dilerim, kardeşim" dedim. Ertesi gün terhis olduk. O günden sonra bir daha ne gördüm ne de konuştum Revan'la. Kim bilir nerede ne yapıyor şimdi? Adam bağıra bağıra susuyormuş, duymuyormuşuz. Benim askerde öğrendiğim de bu oldu... O gün bugündür hiç kimseye, "Niye susuyorsun?" diye sormuyorum!

Çiğdem Canım Yayan

Emrah Serbes

Orhan Veli Kanık

Gülten Akın

Bedia Ceylan Güzelce

alacak defteri

Doğup büyüdüğüm evin duvarlarını alacaklıyım kentinizden, dönüşümünüzden, doğup büyümeyi de alacaklıyım, karanlığınızda hayatta kalmak başlı başına mucizeyken durup dururken uzayan saçlarımdan bile kendinize pay çıkarışınızı geri alacağım.

Suratımın beton zemine çarpıp, dişlerimin elime döküldüğü, oluk oluk kanın beyaz okul gömleğine aktığı o günün sabahı var ya, işte o günden beri alacaklıyım. Doyası atamadığım kahkahalarım var, ağız dolusu küfürlerim hiç edilmemişinden, alacaklıyım dünyanızdan. Çocukluk başlı başına bir keder, çocukları çok sevin. Ama ben yine de alacaklıyım, ısrarlarınızı, tenkitlerinizi, azıcık iyi hissetsek gelip yüzümüze çarptığınız bir türlü mantıklı bir anlam katamadığınız ifadelerinizi alın gidin. "Hayırdır inşallah" diyerek dinlemeye başlayıp, asla hayra yormadığınız rüyaları var ya hani çocuklarınızın, ben böyle bilgeliğin... Örfüne adetine çoktan razıyken, kadınlarınızı töresinde boğduğunuz coğrafyalarınızın hayranıyım, ayağımın altından çekip aldığınız toprak için de alacaklıyım sizden. Bu dünyanın bana bir toprak borcu var, el değmemişinden bir toprak, nazar değmemişinden, uzaya çıkmışından, kahramanlarına kin kusmayanından, insanını seven, hayvanını seven, çocuklarına tecavüz etmeyen, kimsenin duasını silahla, kurşunla bölmeyeninden, kök salabileceğim, çoğalabileceğim, neslimi emanet edebileceğim. Nedir çocuklarla alıp veremediğiniz, söylesenize bu dünyada hangimizi diğerinden az dövdüler?

Doğup büyüdüğüm evin duvarlarını alacaklıyım kentinizden, dönüşümünüzden, doğup büyümeyi de alacaklıyım, karanlığınızda hayatta kalmak başlı başına mucizeyken durup dururken uzayan saçlarımdan bile kendinize pay çıkarışınızı geri alacağım. Tertemiz,

Nedir çocuklarla alıp veremediğiniz, söylesenize bu dünyada hangimizi diğerinden az dövdüler?

dümdüz, yokuşuz kaldırımlar var alacağım, şehrin bir ucundan öteki ucuna giyemediğim topuklu ayakkabıları, öyle aman aman bir güzelliğim olmasa da sırf yolda yürüdüğüm için işitmediğim laf kalmayışını, dönüp cevap versen iş atıyor sanırlar, vermesen cesaretin paramparça, **cesaretimi alacağım, o yürüyüşleri de, yürüyüşün her türlüşünü geri alacağım sizden.**

Üç bin liraya kiraladığınız bodrum katlarınıza kazacağım mezarlarınızı, yakacağım kalplerinizi kazan dairelerinde. Kazanlarda yalnızca aşure olmalı, alacaklıyım, külçesi yetmiş liradan ceviz var yersen, ölüm var oğlum, ölüm bu hayatta, sen de istersen.

Sanki "Çirkin ol bakiyim" demişsiniz bütün evlatlarınıza, olmuşlar onlar da ama çözmemişsiniz geri. Bozmamışsınız gibi hiçbir büyü, bahtımız hep kara, hep eğri bögür. **Hiçbir şeyim olsun istemedim, hiç kimseyi istemedim kendime, mülklerinizden bıktım, birbirinizi mülk edinmelerinizden.** Tadımı kaçırdınız iyice, çenenizle, akşam kahvelerinde getirdiğiniz gevişlerinizle, fillerinizle talan ettiğiniz bahçelerimize dönüp bakamadık Candide ve ben, bahçelerimi alacağım sizden. Yanınıza kâr kalır sandığınız her bir kötülüğü söküp alacağım nerenize yapışmışsa oranızdan ve koşarak uzaklaşacağım. Olimpiyat madalyalarım var, alacaklıyım, koşmada, yüzmede, sahi biz niye atlayamıyoruz yüksekte, niye sırıkla bile atlayamıyoruz ya biz, acaba ne zaman azıcık zıplarsak ayaklarımızdan

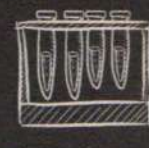
tutup aşağı çektiğinizden olabilir mi? Ben bisiklete binmeyi iki tekerli Beldesan'da öğrendim, ayaklarım yere kavuşmuyordu, acaba hiçbir şeyi yaşımıza göre aldırmaşınızdan mı başlayayım sayıp sövmeye?

Nikahlarınızı, nikahlarınızı kimin kıyacağı üzerine kavgalarınızı, cenazesine gitmediğiniz acı kayıplarınızı, boykotlarınızı, bir acı kader sonucu geçirdiğiniz cinnetlerinizi, tek bir dizesini ezbere bilmediğiniz "ölümsüz" şairlerinizi, sınav sistemlerinizi, "çok özledim"lerinizi, "kuzum"larınızı, genel olarak özlemlerinizi, icatlarınızı, başına tbt yazmadan göstermeye cesaret bulamadığınız gençlik fotoğraflarınızı, gençliğinizi, kapıldığınız intibalarınızı, heşteglerinizi, bir kitabın kapağını paylaşınca okumuş kadar olmalarınızı, artık evinize çiçekle gelmeyeşlerinizi, dizilerde klasik müzik dinleyen, resim yapan insanlarla alay edişlerinizi, her şeyden bir lokma alıp tabağı geri gönderişlerinizi, görgünüzü ben sizin, gösterişinizi, eşsiz asaletinizi, size hep iyiliği dokunmuş insanların arkalarından atıp tutmalarınızı, aslınızı inkar edişlerinizi, her tür inkarlarınızı, fakir edebiyatınızı, her cinayeti çocukların gözü önünde işleme sevdanızı, aslında en büyük savaşı çocuklara açmış olmanızı, sonra hiçbir şey olmamış gibi sevgililer günü kutlamanızı, dünya yakışıklılar gününüzü, dünya gelinler gününüzü, ben sizin gününüzü... Alacaklıyım ben bu dünyadan arkadaş. Anadilini güzel kullanmanın garipsendiği bir zamanda bir lisan alacağım var bu dünyadan ve aldığımda söyleyeceklerim hiç gitmeyecek hoşunuza, boşuna infilak etmiyor Emrah her ay, sil baştan, ben sizin iftiralarınızı...

Oysa bir güzelin Mecnun'u olsan yeterdi. Leyla mıdır değil midir onu hayat gösterirdi. **Sahi hiç kimsenin mutlu olmadığı bir zamanda doğmayı nasıl başardık biz? Bakıyorum herkes başka bir köşeye sinmiş acı çekiyor.** Dahası, çektiği acıyı birbirinden gizlemeye de çalışıyor.

Oysa ben bir oyunda ebeyi beş yüz metre öteden tanırım, ebelerin bir bakışı vardır, gözlerinde değil alınlarında. Saklambaçta ebenin kimseyi bulamayıp evine dönüşü var ya hani, ben o ebeye kurban olurum ama alacaklıyım dünyanızdan. Düşünüyorum da, artık eskisi kadar aldırmiyorum buna. İnsanın insana ettiği zulmün altında birden çok sebep olsa gerek. Ama bu sefer fazla kalmayacağımdan, art arda yakıyorum kendimi, ateşi bulana kadar. Alacaklıyım ve bunu saymıyorum, geleceğim ben dünyaya bir daha.

YAŞASIN!
ARTIK BEN DE
KİTAPLARDAKİ GİBİ
DENEY
YAPABİLİYORUM!

BURÇİN'İN KİMYA'YA OLAN MERAKI HEP KİTAPLARDAKİ BİLGİLER SINIRLI KALMIŞTIR. TEORİK OLARAK DEĞİL, PRATİK OLARAK İLK KEZ KIDS' LAB'DE BASF SAYESİNDE DENEY YAPMA İMKANI BULUR.

MERT, ORTA OKULA GEÇMESİYLE BİRLİKTE KAFASINDA İLERİDE YAPACAĞI MESLEĞE DAİR FİKİRLER OLUŞTURMAYA ÇALIŞIR.

KIDS' LAB'İ GÖREN MERT, ORTAMDAN OLDUKÇA ETKİLENİR.

ANNE, ARTIK HANGİ MESLEĞİ YAPACAĞIMI BİLİYORUM. BEN BİLİM İNSANI OLACAĞIM!

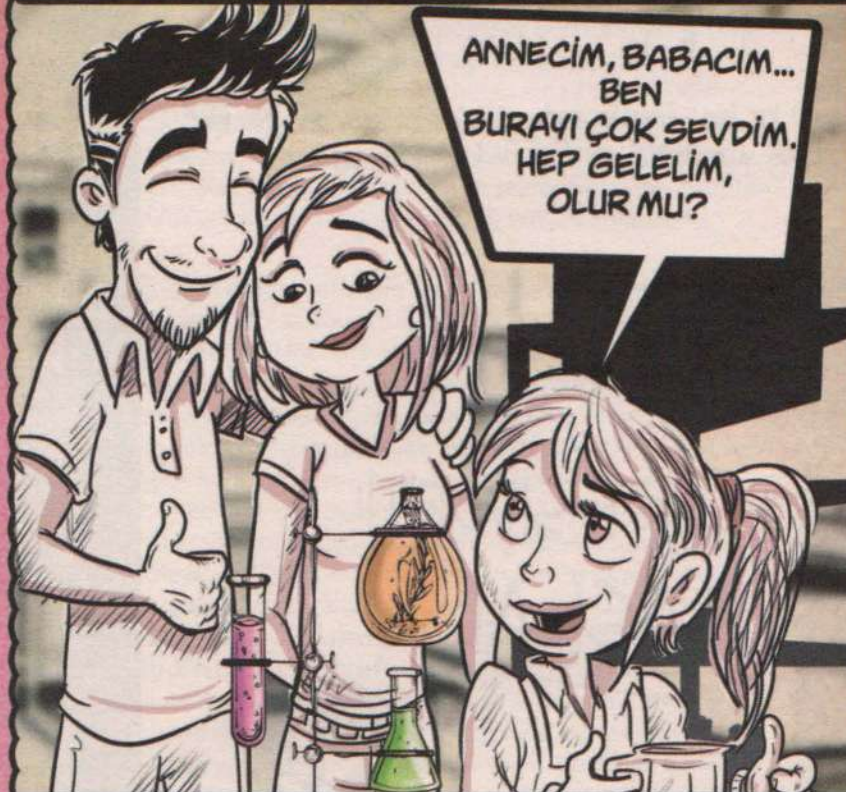
SINIFIN KİMYA ÖĞRETMENİ MURAT BEY, BİR SÜREDİR ÖĞRENCİLERİNİN DERSE ODAKLANMALARI KONUSUNDA SIKINTI ÇEKMEKTEDİR. OKULLARINDAKİ MATERYAL YETERSİZLİKLERİNDEN DOLAYI KIDS' LAB'E GÖTÜRMEME KARAR VERİR.

ÖĞRETMENİM,
BÜTÜN KİMYA DERSLERİMİZİ
BURADA YAPABİLİR MİYİZ?

ÖZGE, OKULA YENİ BAŞLAMIŞTIR. ANNESİ VE BABASI ONU SADECE OKULDA ÖĞRENDİKLERİYLE SINIRLI KALMASIN DİYE KIDS' LAB'E GÖTÜRMEME KARAR VERİR.

ANNECİM, BABACIM...
BEN
BURAYI ÇOK SEVDİM.
HEP GELEM, OLUR MU?

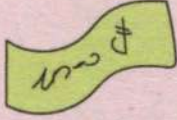

KIDS' LAB, BASF'İN KATKILARIYLA 2011 YILINDAN BU YANA İSTANBUL MODERN MÜZESİ'NDE, 14 BİNDEN FAZLA ÇOCUĞA KİMYA VE BİLİMİN EN EĞLENCİLİ YÖNLERİNİ SUNUYOR.

"Ayrılık da sevdaya dahil"
AMA...

-O elbiseyle dışarı çıkamazsın!

-Ben kadını çalıştırmam!

-O kız kim? Engelle onu!
Kimle yazıyorsun sen?

-Aradım açmadın? Ne işler
karıştırıyorsun sen?!

'FLÖRT ŞİDDETİ'
ASLA!

Umay Umay

pencereler yüzümüze patlamasın

ben öldüm sevgilim. açlıktan değil ama anlamsızlıktan. seni artık sevmeyeceğimin haritasıyla donanıyorum. oysa bilgin dahilinde olmayan, kavramsal ve uzaysal yerden geldim. daha doğrusu düştüm. yuvarlandım. karadenizin o kasabasına. annemin kollarına. sarmaladı beni; bazen dikenli, bazen gül kokulu yastık oldu. o zamanlar yalnızlık, edebiyat, endişe, müzik ve dalga doluydu. içime kaçma duygusu, kasabadan kaçma duygusu, sürekli kaçma duygusuyla dolup duruyordum. her defasında daha uzak, daha uzak olmalıydı kaçtığım yer. ama hep daha yakına, daha yakına kaçıyordum. turunc ve Erik ağaçlarının bahçesinde,, sonunda birkaç ağaç ve ben kaldım. hayat gidememeyi o zaman öğretmişti. ne zaman çıldırsam sokaklara kendimi vurmanın sebep-i budur. şehrin izole aralıklarında hareket eden genlerin yeni mutasyonu. şiirden başka bir dile dönüşmek. küfürlü, illüzyonist ya da kırbaçlı fetişist. uzaya geri ışılansam eski tanışlar orda mıdır? kırıldığım daldan yeşeriyorum ya, o yüzden. aşk bende gidememektir. bazen soruyorum kendime, görevim ne? koltuk temizlemek olsaydı ne hoş olurdu. evrimin milyarlarca kodundan biri miyim? yazılım hatasından doğan mistik kahraman. **kedimin kahramanı olabilirim belki, o poposunu dönmüş uyurken. ikimiz için o dünyayı yarattım.** açlıktan, öfkeden, ihanetten uzakta. suyu, yemeği, vitamini aşk olan o dünya. kalbimdeki ormanları yakmasaydın keşke. belki iyi oldu kim bilir. pencereler

mesafeler ondan. otobüsü kaçırmalar, randevular, unutmalar,, masanın altında avuçlarımın terlemesi bundan. yok oluşumu da eğittin yaşamın gibi. bir yerden benzedim sana. diğer yerden bambaşka... başımı kaldırıp sana baktığımda tuhaf bakışlar olacak. **içini ısıtan elvedalar senin olsun. ruhumu ayıracağım senden. kozmik, ütöpik bağlarımı keseceğim.** meleklerle verilmiş sözüm de yok ama sadakam var. acır bana acıması gereken.

kendimi bulunana dek kapatıyorum pencereyi. düğmeyi çeviriyorum saat yönünün tersine. yalnızlık nerede erdemini kustu ki? oyalanırım. azıcık oradan, azıcık buradan, biraz ondan anılarla. etsem etsem kendimi rezil ederim. turunc ağacı ve ben işte. **karanlıkta öğrendik korkmamayı. hayatın başka bir aksanla konuştuğunu. ve bazen aydınlıkta da karanlık gölgelerin olduğunu.**

hep böyle değil miydi? korkma diye söylüyorum. tonlarca kez yanılarak çoğalttı beni tanrı; benden dışarı. seni ne kadar çok sevdim, hatırladığım sadece bu tuhaf sızı. belki doğarken de vardı aynısı. unuttum. senin gerçekliğiyle bağlıyım dünyaya. bu nasıl oldu? unuttum. avuttuğum umursamazlığı dondur. soğut turunc ağacının altındaki gölgeyi. bu kadar acımasız mıydı hayat deme, tarih her defasında yüzümüze sürecektir kanlı ellerini. uuuuuuuun pis kollarını uzatarak. gözüne sokacak. saçlarını okşayan babasını arayacak her cellât,, ateşi harlıyorum. nezaketten yanılıyorum.

Murat Meriç

İsmim Mes'ut göbek adım Bahtiyar

Yola çıkmadan önce öğretmenlerime sorduğum ilk soru, onu görüp göremeyeceğimiz... "Göreceğiz" cevabını müteakip filmdeki meşhur soruyu soruyorum: "Zeki Müren de bizi görecek mi?"

Çocukluğum Çanakkale'de, dedemin anlattığı hikâyelerle geçti. Dinlerken güler eğlenirdim ama şimdiki aklım olmadığı için hiçbirini not etmedim. En yakın arkadaşlarından biri, klarinetçi Şükrü Tunar. Üstat, zaman zaman Bursa'dan temiz yüzlü bir genci masalarına konuk edermiş. Plak yapacağını, meşhur olacağını söylemiş ve gecenin sonu, birlikte söylenen şarkılarla bitirmiş. Hikâyenin baş kahramanlarından biri olan "genç", Zeki Müren. Çingene Baron lakabıyla anılan Şükrü Tunar, Müren'in eşlikçilerinden ve ilk plağında söylediği "Bir Muhabbet Kuşu"nun bestecisi. Dedem, içtiği rakı kadehi sona yaklaştığında, Şükrü Tunar'ın nasıl öldüğünü anlatırdı: 1962 yazında, Tepebaşı Cumhuriyet Gazinosu'nda, Zeki Müren'e eşlik ederken, "Şarap Mahzende Yıllanır" şarkısına girdiği anda, sahnede, kalp krizi geçiriyor ve oracıkta bu dünyayı terk ediyor.

ZEKİ MÜREN DE BİZİ GÖRECEK Mİ?

Mazhar Alanson'un Bodrum şarkısı, "Nasıl anlatsam / Nereden başlasam" dizesiyle başlar. Tam da bu yazının girişine yakışır bir cümle bu zira Zeki Müren öyle bir derya ki, anlatmaya kalksam satırlara sığmaz. İyisi mi, şarkıdan kopya çekeyim, hikâyeyi Bodrum'dan başlatayım. Bodrum, sadece onun yaşadığı yer değil, benim onu gördüğüm yer aynı zamanda. 1982 ya da 83 olmalı... Çanakkale Merkez Ortaokulu'ndaki ilk yılının sonunda Bodrum'a yapılan okul gezisine çıkarken hayatımın en heyecanlı anlarından birini yaşayacağımı bilmiyorum. Zeki Müren henüz sahneyi bırakmamış, yazlarını Bodrum'da geçiriyor. Yola çıkmadan önce öğretmenlerime sorduğum ilk soru, onu görüp göremeyeceğimiz... "Göreceğiz" cevabını müteakip filmdeki meşhur soruyu soruyorum: "Zeki Müren de bizi görecek mi?"

Sonrası rüya gibi: Bodrum'daki ilk günümüzde yaptığımız tekne gezisi sırasında Bardakçı Koyu'na yanaştık ve sahilde oturan "Paşa"ya el salladık. Oturduğu yerden kalktı, sahile yanaştı ve el sallayarak bize karşılık verdi. Heyecandan öldük! Sizi bilmem ama Zeki Müren beni gördü. Dediğim gibi, hayatımın ilk heyecanlı hatırası bu.

ZEKİ MÜREN'Lİ ŞARKILAR

Şarkıları anason kokar. Adının geçtiği şarkılar da öyle... Yakın zamanlarda yaptığı çıkışla adından söz ettiren Güney Marlen, ilk [ve şimdilik tek] albümü "Şişelere Mektuplar"ın açılış şarkısında şu dizelere yer veriyor: "Bu masa çok efkârlı / Hep Zeki Müren çaldı / O kadar derdi anlatırken / Ne ara bitti bu rakı?" Aylin Aslım, "İşte Size Bir Tango" adlı şarkısını bir tekerlemeyle açıyor: Bisiklete binersin / Bizim ordan geçersin / Gözlükleri takınca / Zeki Müren'e benzersin... Üstelik "Paşa"ya çakılmış tek selam bu değil. Şarkının ilerleyen dakikalarında şu dizelere rastlıyoruz: "Ağladım Zeki Müren'le / Coştum Müzeyyen'le / N'olmuş canımı yaktıysa / O yâr benim kime ne?" Biraz daha eskiye gideyim: 1968 tarihli bir Ertan Anapa şarkısı şöyle başlıyor: "Cumartesi pazar / Buluşur aşıklar / Cumartesi pazar / Dolar pavyonlar // Cumartesi pazar / Söylenir şarkılar / Zeki Müren de var / Sonra Gönül Yazar..." Gençliğin sevdiği "genç" solist Gönül Yazar ve sahnelerin kidemlisi Zeki Müren'in bu şarkıda karşımıza çıkması tesadüf değil. "Aranjman" modasının ortalığı sardığı yıllar bunlar ve seri üretim sırasında tıkanan söz yazarları etraflarına bakıyor. Andığımız şarkının sözleri Sezen Cumhur Önal'a ait. Zeki Müren henüz "San'at Güneşi" unvanını almamış, "Paşa"lık mertebesine ulaşmamış ancak Maksim'deki programı büyük ilgi görüyor ve gazinonun kapısında kuyruk oluşuyor. Bir diğer kuyruk, yeni gösterime giren filmi "Kâtip" dolayısıyla sinemaların kapısında... O güne kadar yaptığı 45'liklerden derlenen ilk Zeki Müren albümünün de aynı yıl piyasaya çıktığı düşünülürse, 1968 şahaşe bir yıl. Şarkılara konu olması kaçınılmaz.

ALATURKANIN HÜKMÜ

Zeki Müren'in tarihi, bizzat memleket tarihi... 1950'li yıllardan '80'li yıllara kadar hep zirvede. Üstelik söylediği şarkılar, dönemin modaları ve

değişen hayat koşulları hakkında bize doneler veriyor. Ondan söz ederken, sahnelerini şenlendirdiği mekanları anmamak olmaz. Gezi Parkı'nın kıyırığındaki Taksim Belediye Gazinosu'nu alafrangadan alaturkaya

döndüren isim, Zeki Müren. Maksim'in sahibi Fahrettin Aslan, 60'ların başında mekâna ortak olunca değişim hızla gerçekleşiyor: Yeni assolist Zeki Müren'le birlikte gazinoda alaturkanın hükmü başlıyor. **Sanatçının sahnelere adım attığı yer Küçük Çiftlik Park Gazinosu. Mayıs 1955'te programa başlıyor. Üstelik "pazar günleri içkisiz aile matinesi" faslı da onun sahnede olduğu dönemin icadı.** Bir süre sonra Maksim'e

transfer oluyor ve kendi kadrosunu kuruyor. Tam buraya, Ankara Radyosu'nda kemancılık yapan Özer Altın'dan dinlediğim bir hikâyeyi ilâştireyim: Emel Sayın, radyoda, Altın'ın himayesinde çalışmalarını sürdürürmüş. Bir gün Zeki Müren aramış, "Maksim'de çalışmaya başlıyorum, seni alt kadromda görmek istiyorum" demiş. Özer Altın, bu teklifi derhal reddetmiş. Kurduğu cümle şu: "Bu kız yakında oranın assolisti olacak. Şimdi başlarsa hep ikinci olarak kalır..." Hikâyenin devamında Emel Sayın Maksim sahnesine çıkmıyor ama Egemen Bostancı'nın açtığı Lalezâr'da Zeki Müren'in karşısına dikiliyor ve sahiden en büyük rakibi oluyor. O kadar ki, Lalezâr sonrası çalışmaya başladığı Çakıl'daki programı sırasında rakip gazinolardan birinin patronunca kaçırılıyor ve İzmir'e götürülüyor. Emel Sayın, bu üç günlük "mecburi tatil" sonrasında çalıştığı gazinodan ayrılmak zorunda kalıyor. Bu kaçırılma bahsinin kimin başının altından çıkıp gittiğini bilemeyiz ama Zeki Müren'in bu gibi kıskançlıkları olduğunu onunla çalışanlar anlatır... Nesrin Sipahi, yaptığımız bir söyleşide, Zeki Müren'le birlikte sahne alırken "Paşa"nın bütün şarkıları yasakladığını ve ona inat pek de sevmediği Münir Nurettin Selçuk'un "Endülüste Raks" adlı şarkısını meşhur ettiğini anlatmıştı...

ORTADAKİ KIRMIZI GÜL

Zeki Müren demişken müdavimi olduğu mekânı anmakta fayda var: Siraselviler'deki Valentino. İstanbul'un ilk gay barlarından biri. Bardaki ilk sandalye her akşam Zeki Müren'e ayrılıyor ve gelmeseyse bile başka müşteri oturtulmuyor. "Paşa"nın gelişi tantanalı: Telefonla geleceğini bildiriyor, derhal bir vazo içine üç gül konularak barın üzerine yerleştiriliyor; Zeki Müren gelir gelmez vazoya uzanıyor, ortadaki gülü kokluyor, o esnada rakısı hazır ediliyor. Sonrası, "çalsın sazlar oynasın kızlar!" Radyoda şarkı söylediği ilk gün, temiz Türkçesi, şarkılardaki nağmeli vurgusu ve "cinsiyetsiz" sesiyle dikkatleri üzerine çekmişti. Sahnede sadece şarkı söyleyen bir figür değil, bir gösteri insanı olmayı tercih etti. **Sahneye getirdiği dekorlu düzen, "halka daha yakın olmak için" icat ettiği T sahne, kendine eşlik eden sazları bir örnek giydirmesi ve kıyafetleri hep konuşuldu.** Bir karamela çeşidine "Zeki Müren Göbeği", bir örgü şekline "Zeki Müren Kirpiği" adı verilmesi ne kadar sevildiğinin göstergesi. Harp Okulu öğrencileri'nin, 1955 yılı 19 Mayıs törenlerinde onun "Beklenen Şarkısı" eşliğinde gösterilerini yapmış olduğu bilgisini de [bir tuhaf "sivil darbe" örneği olarak] bunlara ekleyeyim. Sesi ve yorumu bir yana, işvesi, cilvesi, sahicaliği, onu "özel" kıyor.

Son söz onun olsun: "İsmim Mesut göbek adım Bahtiyar / Yıllarca hep böyle bildiniz, siz / Mesut Bahtiyar'dan şarkılar dinlediniz..."

Feyyaz Yiğit

bu ne böyle bu kadar da acayip acayip

Yaşanan sıkıntılı aşkın ölgün bataklığından sıyrılabilme ümidiyle, ellerinde ne varsa harcadılar. Hatta kalan son paralarıyla tatile çıkmadan hemen önce, bir de buzdolabı satın almışlardı. Ancak bu çift; ihtiyacın varlığından uzaklaşmak ve onu ufkun silik çizgisinde yok etmek istedikçe; körleştiren bir ışıltıyla ve tekrardan; bir an olsun yalnız kalma

arzusunun esiri oldular. Zamanı bir tabut gibi omuzlarında ağırlaştıran bu beraberlik, gürültüyle kırılmak üzere zemine doğru ilerliyordu. Otobüsten indiler ve güneşin altında pişmanlıkla selamlaştılar. İkisi de kokmuş hayatlarından uzaklaşıp, yeni bir yenilgiyle yüzleşmenin peşindeydi. Eğer içlerindeki öfkeyi paylaşabilselerdi, o saldırganlığı kerteriz alıp yine bir çift gibi eksilebilselerdi; belki mutluluk tekrardan tüm çiçekleriyle dirilecekti.

Ne garip; Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü'ne yolları düşmemiş olsa, birbirlerini belki de hiçbir zaman tanımayacaklardı. İnsanın istimlak edilecek arsası varsa nasibi artıyor, kısmeti palazlanıyor belli ki. Bürokrasinin ağır işleyişi onlara flört etme şansı tanıdı. Çeşitli makamlar, odalar arasında ağır seyahatine devam eden belgelerin, onlara bir sevdâ kapısı aralayacağını kim, nasıl tahmin edebilirdi? İşte böyle başladı aşk. Arsalardan gelen para, kalp gözündeki ipoteği kaldırmıştı.

Bazı günler salıdır, bazı günler perşembe... Ancak onların ilk üç ayı her gün cumartesiydi. Her meyveden birer çuval yiyerek birbirlerine sarıldılar. Her içkiden birer varil içerek gökyüzünü izlediler. Sertçe esen bir rüzgarla titreyip, çarşı pazar savruldu. Müthiş bir saadetin kıskacında, her çeşit romansın müptelası oldular. Kadife gecelerin sabahına uyanıp, çiçekler tanrıçası Flora'yı balkonlarında ağırladılar. Patiskadan elbiselerle tüm park ve bahçelerde görüldüler. Bitmez sanılan sevgi enerjisi tükendi. Eller kollar uyuştı, düştü. Nefesler ve göz kapakları ağırlaştı. Bir beddua uykusuna, sevgisizliğe dalıp gittiler. İhtiyaçların hücumunda ziyan olup düştüler. Her tarafa apır sapır birliktelik saçıldı. Aidiyetin çıkmaz lekeleriyle yapayalnız, kör kuyularda mahkum kaldılar.

Aşkın yeşil tepelerine tırmanamadan sıvı sabun bitti, tuvalet kağıdı almak lazım oldu. Tam coşkunun ferah sularından birer

yudum alacakken kahve bitti, süt bitti. Yorgun gözler duvarlara dalıp durdu. **Yeter deyip yüz yüze doğrulacak oldular, HDMI kablosu bilgisayarı görmez oldu. Yenisini aldılar olmadı.** Bir daha aldılar, bir daha aldılar, bir daha, bir daha, bir daha. Sonra bir kez daha aldılar. Bir kez daha ve bir kez

daha. En son bu böyle olmayacak diyerek tatile çıkmaya karar verdiler. Ümit edilen tahammülü kazanmak amacıyla ciddi mesafeler kat etmeye hazırlandılar. İl il, belde belde turizmin nabızı tutuldu. Ölçsüz seyahatlere serum verildi. Tabiatı daha dikkatli olması nasihat edildi. Yan yanaları lakin neredeydi bu beraberlik? Her taşın altına bakıldı fakat hiçbirinden birliktelik çıkmadı. Bir yerlerde yalnız kalmış bir birliktelik ve aynı yerde beraber iki yalnız, otopsiye alınan bir ceset gibi açılıp saçıldılar. Aşıkların en son ne yediğine bakıldı. Yanaklarında tırnak izleri, tırnaklarında yanakları bulundu. Ölüm sebebine sevgi yazıldı. Ancak sevgi henüz hayattaydı. Taze gönülleri cenazeye çevirdiği gibi, yeniden diriltebilirdi. Hem de kusursuz bir heyecanla ve neredeyse ağlatacak güzellikte. **Sevgi onlara günleri sevdirebilirdi. Markete gidilen, perde asılan, ütü yapılan günler sevgi sayesinde sevillebilirdi.**

Günü geçmemiş taze sevgi kimseyi zehirlemez. Tebessüm diyetiyle bu aşkım yağlarından kurtulmak mümkündü. Henüz ölmemiş sevginin başında nöbetleşe beklediler. Sevgi onlar için değil ama, yanlarında getirdikleri ümidin hatırına gözlerini araladı. Kurumuş dudaklarını büyük bir gürültüyle ayırdı ve "Kardeşim bu ne böyle bu kadar da acayip acayip bi' kendinize gelin be ayıp günah olacak iş mi şimdi bu iki tane insan biraz dikkat edin yani bu kadar da abartılacak bir şey de yok ortada güzel güzel geçinip gidicez arkadaşlar ayıp be ayıp ayıp ben böyle bir şey görmedim" dedi. Sevgi'nin bu sözleri bazı kardiyovasküler sorunlara yol açtı ve aşıklar oracıkta can verdiler.

hangi film, hangi sahne?

Osman Sonant

The Bartender: Kendi kuyruğunu yiyen yılan, sonsuza dek.

Mr. Robertson: Tarih yaratmak ve gelecek olanı etkilemek için buradasın.

The Bartender: Yapabileceğimi sanmıyorum.

Mr. Robertson: Bir ajandan daha fazlası olduğunu kavra. Sen kader paradoksu yoluyla dünyaya verilmiş bir armağansın. Tarihten ve atadan bağımsız bir tek sen varsın.

Predestination / 2014

Yönetmen / Senarist: Michael Spierig, Peter Spierig

Müjde Uzman

Morpheus: Kadere inanır mısın Neo?

Neo: Hayır.

Morpheus: Neden?

Neo: Hayatımı kontrol edememe fikrinden hoşlanmıyorum.

Morpheus: Ne demek istediğini kesinlikle anlıyorum. Sana burada olma sebebini açıklayayım. Bir şey biliyorsun. Bildiğin şeyi açıklayamıyorsun. Fakat hissediyorsun. Bütün hayatın boyunca hissettin. Bir şeylerin yanlış olduğu hissi...

The Matrix / 1999

Yönetmen / Senarist: Lilly Wachowski, Lana Wachowski

Begüm Birgören

Kevin "Wendell" Crumb: Meri girmemiş. Bizler inandığımız şeylerin eseriyiz. Vay anasını, çok havalı! Var olduğumuza inanırlar artık değil mi? İnanmak zorunda kalacaklar. Şimdi ne yapacağız? Ona inanmaya devam edeceğiz. Hepimizi koruyacak. Şu yapabildiklerine baksana... Bırakalım tüm dünyaya ne kadar kudretli olabileceğimizi göstereyim!

Split / 2016

Yönetmen / Senarist: M. Night Shyamalan

İllüstrasyon: Burak Ağdemir

Hazırlayan: Pinar Aksel

Gökhan Dağıstanlı

kelebek isyanı

Koşar adım kendini korurken bedenini, "seni şimdiden özledim" diye fısıldadığımı duyamadın sen. İşte bugün bu sayfaya kazıyorum... Şimdi duyar gibiyim, "daha ne olsun" diye haykırdığını.

Yağmurlu eylül akşamlarında, iki kadeh içmeye göreyim, bir mavilik kımıldanır damarlarımda. Ellerim gökyüzüne uzanıp ayırır bulutları. Bir deniz sızıntısı aklıma karıştırır. "Şunun şurasında kaç sonbaharımız kaldı ki" diye bir sitem kopar dilimden, sonsuzluğa karışır. Öyle ya; aç, susuz, iştahlı bir ölüm etimizin altında saklanmaktadır.

Yine böyle bir mevsimdi, hatırlıyorum; bir uzaklaşan bakış atıp omzuma, sonumuz olmuştu. Aradığımız meyhaneyi mi bulamamıştık ne? Yoksa başka coğrafyaları konuşan kurlsız sözcüklerini mi? Canımın içine baka baka hep ağladığım yerden soruyordun. Tadı damağımda gözlerine, bin başıma cevap veremeyişimin sebebi buydu! Görmek için kanayan düşlerini, güneş çarpmayan yerlerine karmaşık ihanetlerini nasıl sadeleştirdiğimi, düşmanlarım sana anlatsın. Canımın içine ata ata, hep saklandığım yerden vuruyordun. Karşında kucak dolusu şiirler, koynunda bir denizci kuklası ölüyordu. Aşkı, kelebeklerin kanadında nefesini tutar gibi içinde tutuyordun. Denizcilerin gününü sayıyor, kelebeklerin ömrünü hesaplamıyordun. Belki de bana böyle basit gelmişti. Sen aşkı kim bilir ne sanıyordun...

Tanrının yazdığı bir kurguya karşıydı direnişimiz. "Beni çok değil, hep sev" demiştin; yapamam dememiştin ama yapamamıştım. Sonra bir utanç eğmişti yüreğimi, gözlerinin içine bakamamıştım. Koşar adım kendini korurken bedenini, "seni şimdiden özledim" diye fısıldadığımı duyamadın sen. İşte bugün bu sayfaya kazıyorum... Şimdi duyar gibiyim, "daha ne olsun" diye haykırdığını. İkimiz için kulaklarımız yine kapıyorum.

Kırlangıçlardan öğrendim, bunun için hala beni suçladığını... Hayat çoğu zaman böyle acımasızca dikilir karşımıza. Ne yaşadığımıza aldırmadan sert bir omuz atıp, gözlerimizin içine bakar. Elini kaldırırsan kendine vurursun. Kan kaybına dayanabildiğin kadar öğrenirsin Tanrı'dan. Kimi zaman demir parmaklıklar örür parmaklarının önüne. Ne bir ses, ne bir nefes kalır kulağının sağısında. Kalkıp faili meçhul bir cinayeti üstlenirsin. Bir görüşmeci, yeşil soğan gönderse, Ahmed Arif karanfili kokar cigaran. Hatıralar aklını delik deşik ederken voltalarda, hiddetine dayanamayan sabırsız bir tespih kopar. Tane tane yayılır avlunun dört bir yanına.

O anın tarifiediğine hüngür hüngür ağlamak mahpushane raconuna sığar. Konu yine başka yerlere gitti affet. Aldığım ilaçlardandır farz et. Şimdi bu da nereden çıktı diye yine beni düşünüp ateşe verme yüreğimi. Hep sevmeyi beceremedim ama hiç sevmemeyi de beceremedim seni. Sana yetmeyecek kadar az, içimi kemirecek kadar çok... Şimdi bunun için bir cama kafa atsam, bence haklıyım. Ama bedenimde yakamı bırakmayan bir

yüreksizlik var. Seninle, külüstür bir sahilde, onca yaşanmışlığın üstüne basa basa, biraz da umarsızca yürüsek, ellerini tutmam. Aşkıktan ölsem de tutmam. Ne varsa içime atar, dışımdan sonsuz bir şarkı söylerim. Gözlerime baksan anlarsın ama bakmazsın. Ben seni tutup öpsem ölürüm, yaşamak yanıma ağır basar öpmem. Parmaklarıma dokunsan ağlarsın ama yapmazsın. **Bir çingene çiçekçi kolumdan çeker, cebimde ne kadar param varsa alır, utanmadan elinde ne kadar çiçek varsa alırım ben de. Senin canın acır, benim çiçeklerim solar, çingenenin yüzü aydınlanır...** Öyle uzun bir sessizlik olur ki bir düzine kız çocuğu ilk nefeslerini alır. Oysa atomun çekirdeği parçalanırdı da biz ayrılmayız sanırdık. Seni

alnimdan okurdum ben. Sense avuç içinde uzunca bir çizgiye

adımı vermiştin. O gün biz seninle Tanrı'yı hayal kırıklığına uğrattık! Bir tuzlu sağanakla, ağaçların canını yaktık.

Arkamı dönsem gözlerini kuruturdu yanaklarım, dönmedim. Elini uzatsan kolumu yakardı parmakların, tutmadın. O gün aşktan kanatlı bir kelebek ölüsü bıraktık yeryüzünün ortasına; öpüşmelerimizin tadı damağımda, gözlerini kapatamadı... Bir matem havası, gökyüzünde ne kadar yıldız varsa başka bir maviliğe sürdü. Daha önce hiç bu kadar kararmamıştı; ne ruhum, ne de gökyüzü...

Sakin gidebildim sanma, gölgen gibi beraberim seninle.

Gündüzleri hayatın mecburi hizmetleriyle oyalıyorum kendimi. Gece olmaya görsün, bir ışık kırıntısı hem parçacıklı hem dalgalı yayılıp sana çarpıyor. İşte o an, ayaklarının bittiği yerde başlıyorum. Bazen önüne düşüp dudaklarını seyrediyorum; bazen arkana düşüp saçlarını soluyorum... Bazen aşıyorum boyunu, bazen beline geliyorum. Elini uzatsan ben de uzatıyorum. Bir sokak lambasının garantisinde ne kadar yaşanırsa o kadar yaşıyorum yanı başında.

Sonra, her kadehi sana kaldırmaktan yorulmuş vücudumda buluyorum beni. Bir meyhane masasında yüzüne yeniden canlanıyorum. Sırtımda eve götürüyorum kendimi. Üstümü çıkarıp üstüne yatırıyorum. Sessizce süpürüyorum yatak izlerini.

Gündüzler yollarıdır gece duraklarının.

Her sabah bir önceki durağın dayak izlerini silip, bir sonrakine doğru koşar adım gidiyorum. Ara sıra başka kadınlarda duraklıyorum. Her soyunan kadın fotoğrafını aydınlatıyor. Kendimi sokağa atıyorum; içtiğim rakı yastığına, kâkülün alına dökülüyor. Duyduğum bütün aşk şarkılarında nota nota senin adın okunuyor.

Umursamıyorum kimlesin, neredesin, dudakların kimin tarafından öpülüyor. Her akşam siyah bir örtü çekiyorum yatağın ortasındaki büstüne. Sonra sabaha kadar güzel cümleler yazıyorum adının üstüne. Mevsimin adını daha önce anlatmıştım... Al şimdi bu mektubu ser üstüne. Affet; son şiirimde üstünü açık bırakmıştım.

Seni alnimdan okurdum ben. Sense avuç içinde uzunca bir çizgiye adımı vermiştin.

Sevengül Sönmez

bir zamanlar nisuzaz'da

Sait Faik, Ada vapurundan inmiş, Galata Köprüsü'nde balıkçıları selamlayarak Tünel'e gelmiş; oradan da Beyoğlu'na çıkmış. Beyoğlu'na gelince gideceği yer çok. Tünel'den Taksim'e doğru yürürken Lambo'nun Meyhanesi'ne bir göz atmış, Petrograd Pastanesi'ne uğramış ve her zaman olduğu gibi Nisuzaz Pastanesi'nde oturmuş. Sessiz, tek başına...

Bugün Ayhan Işık Sokağı olan Kuloğlu Sokak'la İstiklal Caddesi'nin köşesindeki **Nisuzaz**, (şimdiki Garanti Bankası'nın yerinde) devrin tüm edebiyatçıların az ya da çok ama mutlaka uğradıkları bir pastane olarak edebiyat tarihinde özel bir yer edinmiştir. Nisuzaz Pastanesi'nin sahibi Niko Kirişis gibi tüm çalışanları da Rum'dur.

Altı ahşap, üstü cam bir paravanla ikiye ayrılan geniş mekânın bölmelerine göre ayrı ayrı müdavimleri vardır. Çok geniş ve yüksek olan vitrin camı, pastaneyi sokağa yaklaştırır; başka deyişle Nisuzaz'da oturanlar kendilerini İstiklal'de oturur zanneder.

Şairlerin, yazarların ve daha pek çok sanatçının anılarında özel bir yere sahip olan Nisuzaz, cumartesi günleri düzenlenen toplantılarla, her hafta yeni bir edebiyat ve sanat matinesine ev sahipliği yapar.

Sait Faik, Orhan Veli'ye gönderdiği 14 Mart 1941 tarihli mektubunda "Burada eski tas eski hamam. Cumartesi günleri Nisuzaz'da üdeba toplanır. Kararlar verilir. Ben ise bir birahane köşesi bulur üdeba meclislerinin, ediplerin, kötü şairlerin dinlerini ...im, bira içerim" diye bahseder bu toplantılardan.

Salâh Birsell, Nisuzaz'ı *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu'nda* uzun uzun anlatır: "Cumartesi Nisuzaz'ın arka dilimi tam bir edebiyat fakültesine dönüşür. O gün oraya edebiyatçılardan başka profesörler de dolar. Bunların tümü de kahve kurtaran aslanlardır. [...] Onun için cumartesi günleri toplantısına gelenleri isterseniz ayakta alkışlayalım. İşte en önde Sabri Esat Siyavuşgil. Onun arkasında her konuda yazan Hilmi Ziya Ülken. Onun arkasında Nisuzaz Edebiyat Fakültesi Dekanı Mustafa Şekip Tunç. Onun arkasında yere basmadan yürüyen Vehbi Eralp. Onun arkasında yüreğine odlar düşmüş Bayan Semlin. Onun arkasında Kırtipil adıyla ün salmış Ahmet Hamdi Tanpınar."

İstanbul'da oturmayan edebiyatçılar için de uğrak yeridir Nisuzaz; Sabahattin Ali, Nahid Sırrı Örik, Sadri Ertem İstanbul'da yaşar gibi akşamları belirli saatlerde Nisuzaz'a uğrarlar.

Faik Baysal da Nisuzaz'ın müdavimlerindendir; onun anlattıkları Nisuzaz'ın şair ve yazarlar için ne denli önemli olduğunu bir kez daha göz önüne seriyor: "1945-1955 arası edebiyatın altın yıllarıydı. Gazeteler edebiyat ekleri yayımlamaya başladı. O yıllarda Nisuzaz Pastanesi sanatçıların toplandığı yerlerdi. Ben Abidin Dino'yu, Arif Dino'yu, Celalettin Ezine'yi, Mustafa Şekip Tunç'u buralarda tanıdım. Sait Faik de buralara çok sık gelirdi.

Bir dostumuz vardı. Suavi Koçer. Çok iyi bir adamdı tam anlamıyla bir şiirlikti. Sayfalar dolusu şiirler yazar ve bunları mutlaka okumak

isterdi. Nisuzaz'da otururken bir de baktım ki Sait Faik'le elindeki kâğıttan şiir okumaya çalışan Suavi Koçer içeri girdiler. İçeri girince bir ağız dalaşındır başladı. Sait çok öfkeliydi, yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Suavi şiirini okumaya devam ediyor. Sait Faik, birden 'Zorla mı lan dinlemeyeceğim' diye bağırmaya başladı. Suavi Koçer kendinden geçmiş, okumaya devam ediyor. Bir yandan da 'dur birazdan bitecek' diyor. Sait Faik, daha da sinirlenerek Suavi Koçer'e bir yumruk patlattı. Suavi bir yere yıkıldı, Selmin Evrim onları ayırdı Nisuzaz'ın sahibi Niko, 'Polis, polis' diye bağırmaya başladı. Neyse araya girildi ve kavga yatıştı, Sait Faik de çıkıp gitti.

Artık birbirlerinin yüzüne bile bakmazlar diye düşünürken birkaç gün sonra bir de ne göreyim, Sait Faik ile Suavi Koçer kol kola girmiş Beyoğlu'nda dolaşıyorlardı. Suavi yine şiirlerinden birini okuyor. O gece, Sait yine Nisuzaz'a uğradı. 'Oh be, bitirdi'; 'Neyi bitirdi?' deyince bana dönüp 'şiirini bitirdi, okudu bitti' dedi. Dayanamayıp sordum 'Sen de ne diye dinliyorsun?' 'Dinlemeyip de ne yapayım adaşım? Adamın kanında şiir virüsü dolaşıyor, yazdıklarını okumazsa ölecek gibi geliyor bana. Ben de bir şairin ölmesine razı olmam, ölecek o kadar adam varken' dedi."

Kapının girişindeki masa hep boş durur, gelip oturan olursa, orta yaşlı garson kibarca "oraya oturamazsınız, orası Arif Dino'nun yeri, birazdan gelir" diyerek gelen müşteriyi kaldırır. Gerçekten kısa bir süre sonra fötr şapkalı, pardösülü biri çıkagelir, cebinden çıkardığı kâğıt kalemi masaya koyup oturur. İşte tam bu anda Nisuzaz'ı büyük bir sessizlik kaplar, çünkü Arif Dino şiir yazmaya başlamıştır. Bu derin sessizliğin şiire saygıdan olduğunu düşünmek mümkün, ama Arif Dino'nun boyunun 1.90, kilosunun da 130 olduğunu hatırlamak gerek. Hem Arif Dino'nun çok iyi bir boksör olduğunu da herkes bilir Nisuzaz'da.

Neler konuşulur? Tanıklarının anlattıklarına bakılırsa her şey; en çok da şiir. Öyle ki pek çok şair şiirlerini burada arkadaşlarına yüksek sesle okur. Yine pek çok derginin yayımlanma fikri burada doğmuş ve pek çoğunun yayın toplantıları da burada yapılmış. *Aramak* Nisuzaz'ın ürünlerinden biri gibidir; Hilmi Ziya'nın *İnsan'ı*, Burhan Arpad'ın *İnanç'ı* da Nisuzaz'da doğmuş dergilerdendir.

Nisuzaz'daki Profesörler Kurulu'nun en önemli isimlerinden Vehbi Eralp 15 Kasım 1941 Cumartesi günü Yahya Kemal'le Nisuzaz'a gelir. Hüsamettin Bozok, Ömer Faruk Toprak, Yahya Kemal ve Vehbi Eralp koyu bir sohbe girerler. Orhan Seyfi ve Yusuf Ziya'nın şiirlerini kötüleyen Yahya Kemal konuşmasına şöyle devam eder:

"Ben bu Mithat Cemal'i gördüğüm zaman, bu adam ya noter olur ya da balkabağı demiştim. İkisi birden oldu."

Nisuzaz'da çok kaldı Sait Faik bu akşam, şöyle Lebon'a doğru uzanmalı... Şairlere bakmalı, oradan belki Elit'e gidip birkaç el bezik oynamalı ve bu akşam ille de Lambo'da bir iki kadeh bir şey içmeli. Ada'ya giden son vapuru kaçırmadan dönmeli...

Metin Uca

metin bey, 1 gününüz kaldı

Hey yarabbim hangisine yetişeyim. Açık denizde teknede yatarken, sonsuz gökyüzüne bakarken biraz biriktirseydim, biraz daha fazla yavru kedi başı sevseydim.

Demek ki ölüm yaklaşınca her alanda acıkıyor insan.

Doktor muayeneyi tamamlayıp hastaya "12" demiş, şaşırmış hasta.

"Nasıl yani 12 yılını mı kaldı?" diye eñdişle sorunca başını hayır anlamında sallamış doktor. "12 ay mı" diye hayretle, korkuyla sorunca hasta, doktor yine kafayı sallamış.

Hasta gözleri dolu bitmiş bir halde "12 gün ha... 12 gün

mü?" deyince... Doktor saymaya başlamış

12, 11, 10, 9... Benimki de öyle oldu.

Eski Türk filmlerindeki "sevdiğine kavuşmazsa ölür" teşhisi koyan dalgalı saçlı babacan doktor benzeri ciddiyetle yüzüme bakıp "Bu son gününüz ne yazık ki, 24 saatiniz var Metin Bey" dedi.

Hazırlıksızdım yok olma duygusuna, kesin bitişe... Demek bir günüm vardı. Ya bu cuma öğle saatlerinde mi söylenirdi.

Nişantaşı trafiğinde ilk yapacağım ya da istediğim şey için saatler gidecekti. Hadi tüm sabahı tembellik ederek yatakta geçirdiğim, geç saatlerde kalktığım günleri düşün.

23 saat 55 dakika sonra kalp duracak...

Ve gidişi simgeleyen tek düze çizgi ardından dıt sesi duyulacak.

En kötüsü de sonra o pamuk tıkanacak.

Ya niye tikiyorsun benim cansız bedenime... İsteğimin dışında. Ben senin kıldan ince köprüden geçeceksin, kafası kopmuş günahsız koyunun sırtına bineceksin, deve sidiğiyle şifa bulacaksın ritüellerine karşılıyor muyum?

Bir anda düşünüyorum şimdiki aklım olsa ben de jonglör keserdim. Gözü bağlı ip üstünde yürümesi koyununkinden daha akıllıca...

Acaba Nişantaşı'nda birkaç saat yitirmeyi göze alıp gidene kadar avukatıma benim için bir sürat teknesi hazırlatsam da tam Türk-Yunan karasuyunda kendimi mi yaktırısam? Nasıl olsa para önemli değil, yarına harcayamayacağım.

Şimdi diyeceksiniz ki "Öleceğimi bilsem şunu yaparım, şu adamı ortadan kaldırıyorum geyiğinin devamı oluyor" Yok. Öleceğiniz zaman söylenince bir rahatlama geliyor.

Yarın bu saatlerde son nefesim çıkacak. Kısa bir kasılma ve hiçlik duygusu...

Ya şu pamuk... Dini tören istemiyorum.

Bir yandan da düşünüyorum. Bütün eski sevgililerimin, güzel, bakımlı kadınların omuzlarında taşınmak.

İbrahim Tatlıses fonda çalışıyor; "ezme ile, süzme ile, yar bulunmaz gezme ile, mezarımı kızlar kazsın, altın saplı

kazma ile..." Çok kazmaca oldu değil mi? Ama düşünsene son gecen, bu geceyi hangi kadınla geçireceksin, son yemekten daha lezzetli son sevişmeyi kiminle gerçekleştireceksin?

Ağustosa ölüm verilir mi be... Kimi ailesiyle tatilde, kimi çocuğuyla yazlıkta. İzmir'den, Bursa'dan, İtalya'dan, Amerika'dan çağırısam, "ölüyorum gel" desem romantik olur mu acaba... Kafamdan geçen birikmiş ve yapılacak işlerin tamamını silmeye çalışıyorum. Ama ulaşılacak kadınlar -hele akşama saatler kala- aklımdan çıkmıyor. Nuran'ın şefkati Neşe'nin şehvetini düşünecek halde değilim. Peki o güzellik uzmanı Jasmine Hanım'ın ellenecek şahane memeleri. Tuğba'nın gözlerine bakarak okunacak Cemal Süreya şiirleri...

Ulan insan bir gün daha verir be...

Gece de erken yatmak lazım. Yarın da son kahvaltı. Son gün doğum keyfi. Hey yarabbim hangisine yetişeyim.

Açık denizde teknede yatarken, sonsuz gökyüzüne bakarken biraz biriktirseydim, biraz daha fazla yavru kedi başı sevseydim.

Ya bir saat oldu takside hala Etiler'e eve ulaşamadım. Geceyi kiminle geçireceğim, pamuk tıkanmadan nasıl korunacağım hala bulamadım.

Vakit olsa Mehmet Görmez'i rehin alsam.

Ankara'ya da gitmek ölüm. Hele son günü orada geçirmek pamuk tıkanmasından da beter.

Keşke Ümit Burnu'nda olsaydım, Machu Picchu ya da uzak bir Pasifik adasında... Jasmine'in memeleri hala aklımda. Salonuna gitsem, durumu anlatsam, son isteğim desem...

Demek ki ölüm yaklaşınca her alanda acıkıyor insan.

Ev Nispetiye'de ama ulaşamayınca şoföre çek diyorum Nusr-et'e... Ölsün o parayı vermem dediğim lezzete... Ölüyorum, kaç yıldır kalp sağlığı için yağlı et yemiyorum.

Saatler kalmışken aklıma ne eserse onu yapmaya başlıyorum. Çünkü vaktim yok yazmaya, temize çekmeye... Artık okumak, biriktirmek değil, hazla ve hızla tüketmek zamanı, son günü anlamlandırmak için...

Nusr-et, Arabistan gibi. Tabii serbest çağrışımla gene geliyor aklıma pamuk tıkama. Bu kadar araba California Dreamin çalışıyor, uzun yol şarkısı. Ama benim yolum kalmadı.

Gerçekten yarın 14 civarında hangi parçayı dinleyerek ölsün. Bir Bahar Akşamı Rastladım'ın romantikliğiyle mi gitsem... "Taptaze süüüt"

diye reklam cingılı olan Beethoven'ın 9. Senfonisi'nin son bölümünü mü dinlesem... Bu kadar karmaşık bir hayata en uygunu yoksa

Gaydırı Gubbak Cemilem mi? Ölürken ne çaldığı

önemli mi, ama yine de bir şiiri bir şarkısı olmamalı mı hayatın?

İnsanı öldürecek et yedim. Hiçbir şey olmadı.

Zevkten ölüyorum. Ya zaten yarın ölüyorum.

İndim deniz kıyısına oldu saat 3. Kaldı 22 saat.

Aklımdan ne sevdiğime veda isteği geçiyor, ne olağanüstü durumu anlatma çabası...

Bebek kıyısında dalgaları dinlemek hiç bu kadar lezzetli olmamıştı.

Ne başkayaşam, ne ayrı bir vücutta yeniden

dirilme... Ebediyen yok olurken yaşadığın

onlarca şahane anı, okuduğun binlerce kitap,

izlediğin film, konser, gösteri, dost sohbeti,

yaptığın işler mi, yoksa ulaşamadığın Jasmine

Hanım'ın eşsiz memeleri mi?

Hangisi daha önemli hale geldi?

Ne kalacak benden geriye... Ne söylesem arkada

kalanlara... Kendi ölüm ilanımı ya da vasiyetimi

yazacak zaman bile bulamadım. Giderken

size bir son söz bırakamadım. Gerçekten bir

son söz olmalı. "Işık, biraz daha ışık" gibi afili,

derinlikli bir cümle... Ya da atmosfere girerken

paraşüt açılmayınca ölüme yaklaşırken Vladimir

Komarov'un ki gibi okkalı bir küfür.

Çünkü ölümün az düşünmek mi korkuyu

azaltıyor, yoksa çok düşünmek mi hiçlik

duygusunu kamçılıyor karar veremedim.

Sör Thomasso Steyyard dese ne hoşunuza

giderdi kim bilir, biz uydurunca sakil duruyor

Allah bilir. Bak hala korkmuyorum. Yaşamı hiç

lezzetsiz bırakmadım, bu son deneyimi de

ölümü de irdeleyip paylaşmalıyım.

Pamuk tıkamaktan kurtulmak için saatlerim

var, Jasmine Hanım'ın memeleri ise hayallerim

kadar uzaklar.

Felsefe, bilim, insanlık tarihi, diyalektik bana

ne olacağını, yani hiçliği söylüyor ve ben

dağın başında en uzakta yırtıcı kuşlara eski

şaman ruhuyla cesedini bırakıp muteber biri

olma umuduyla gözünden yenmeye başlama

dileğiyle arabamla yola çıkıyorum.

Olabilecek en uzak, ıssız dağ başında bir

tepeye yatacağım ve ölümü bekleyeceğim.

Sonunu merak ediyorsunuz değil mi?

Eminim yarınızdan fazlanız Jasmine

Hanım'ın memelerine kavuşmamı bekliyor.

Onu sonra anlatırım ama en sonunu

söyleyeyim. "Hadi Metin" diye çağırıyor

yükselen farklı, donuk, soğuk, bembeyaz bir

ışık. Ben sesleniyorum "geliyorum

Dursun Buğra Hocam..."

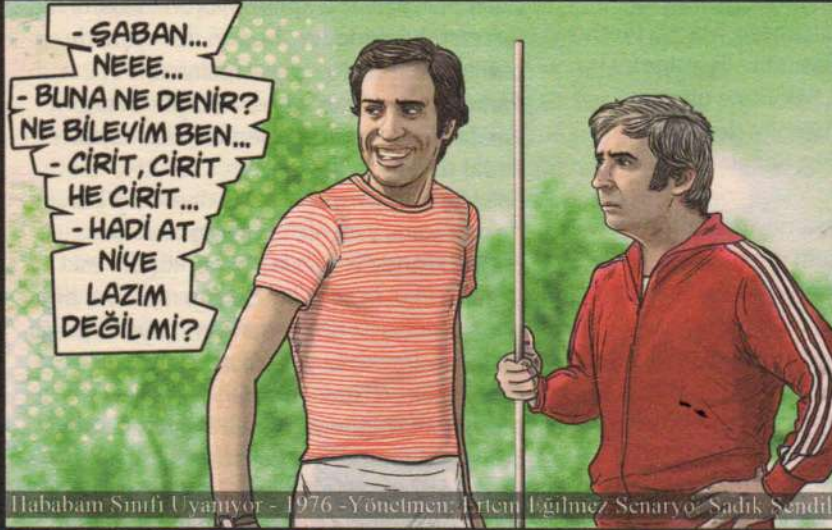
Geliyorum ya da gidiyorum.

Not: Bu yazı sedatif bir ilaç etkisiyle ameliyata girme esnasında yazılmıştır. Tek gerçek, Jasmine Hanım'ın memeleridir.

ders: beden eğitimi

öğretmen: badi ekrem

Ezel Sadıker

her şey üzerine - 6

Uzun süre maruz kalmaya tahammül edemediğin güzel sevgililer ediniyorsun, yan yanayken iyi gözükteğün ama beraberken iyi olamadığın.

Tüm Şu Ülkeler Üzerine

Dünya küresini bir uzaylıya versek o da yaşlı kıtayı merkez alır mı? Orası Doğu ve burası Batı.

Ama kafasına yatmazsa bazı yerler, inisiyatif kullanır belki ve der ki Tunus batıda kaldı ama doğulu olsun ve Japonya doğuda kaldı ama batılı olsun.

Şuradakiler ve oradakiler, benzediklerinden daha

çok benzemiyorlar. Farklı dillerinden fışkırarak ortaya saçılıp duran şu kelimeler aynı ama başka anlamlardaki cümlelere konuk oluyorlar. Farklı dallarından fışkırarak ortaya saçılıp duran şu limonlar da aynı ama başka mutfak tariflerine malzeme oluyorlar. **Öğretmenleri tarafından zorla yan yana oturtulmuş küs çocuklar gibiler takım elbiseleri içinde tüm şu ülkeler.** Tam suratlarının ortasına yapıştırdıkları, otuz iki dişi birden gösterecek cömertlikteki gülücükle biraz şapşal duruyorlar birbirlerini anlar gibi yapıp hiç anlamazken. Duymaya çalışır gibi ama aslında duyurarak, görmeye çalışır gibi ama aslında göstererek, barışır gibi yapıp kavgaya öğretmen gözlerden uzaklaşıncı devam ederek, her biri şöyle haykırıyor; güneş en güzel benim ülkemde doğar ve batar, seninkinde değil.

Hep mutlusun kameralara gülümserken ve hep aksisin sabahları işe gitmeden.

Göçmen Olmak Üzerine

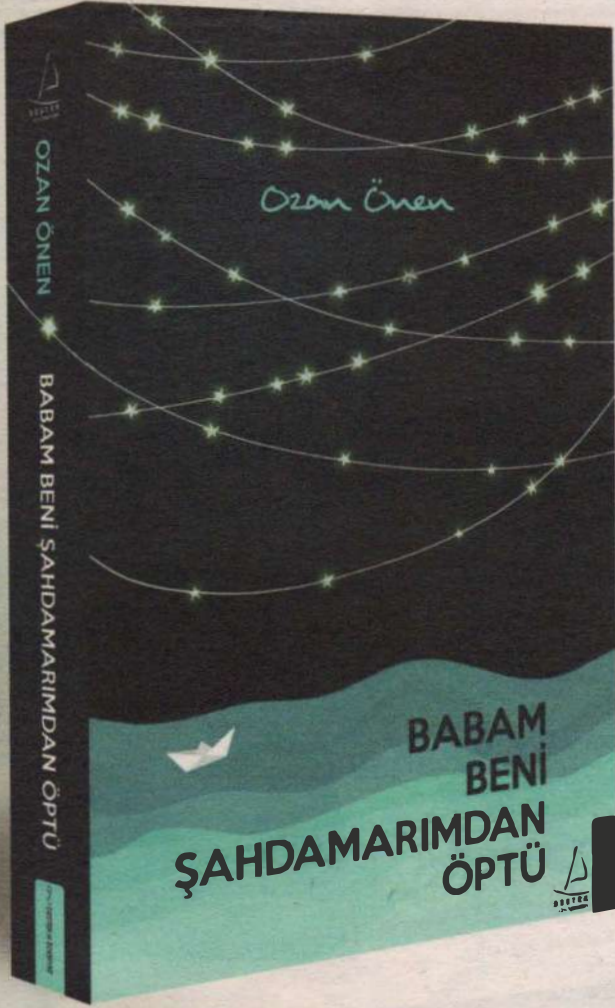
Bilirsin; hayatta kalmak için yer değiştirmek zorunda kalan kuşların kalın kaplı belgelere ihtiyacı yoktur. Karıncalara ve kedilere gümrük memurları terleten sorular sormaz sınırdan geçerken. Bir yılını tehlikeli bulup sınır dışı etmez dünyanın hiçbir yerinde hiçbir üniformalı. **Ama bunları da bilmelisin; ev alev almadan kimse evini bırakıp gitmez,** gittiğinde ise gittiği her yerde yoksulluğundan utanan bir yoksulun acıtan mahcubiyetinde yıllarını yeni dilleri ve yeni oyun kurallarını öğrenmekle geçirirken ona evi hatırlatacak her seste ve renkte ölmüş annesini az önce rüyasında gören küçük bir çocuğun hıçkırıkları gibi oluverir; özlem ve mutluluk dolu.

Köpekler Üzerine

Çocukları, yağmuru ve çamuru sevmiyorsun, çünkü içinde çek defterine sahip olduğun hayallerin için iyi değiller. Arabanla bir tarlanın yanından geçerken gelincikleri fark etmiyorsun, çünkü sana vaatleri elle tutulur değil. Akşamüzeri parktaki bir bankta oturan yaşlı adamın gözyaşlarını yanından geçerken fark edemeyecek kadar kendine meşgulsün. Gökyüzünü izlemiyor, toprağa basmıyor, iyi domatesler yemiyorsun. Uzun süre maruz kalmaya tahammül edemediğin güzel sevgililer ediniyorsun, yan yanayken iyi gözükteğün ama beraberken iyi olamadığın. **Sorsam en son dalından ne zaman meyve yediğini, beni fazla romantik bulursun. Ve hiç ağlamazsın, kendini tuttuğundan değil kalbin paslandığından.** Açlar ve yuvasızlar aklına gelmez lapa lapa kar gökten düşerken. Bencillik ve yalnız kalma korkusu içinde daima çarpışıp durur; cömertliğini seninle kalmaları için diğerlerine verdiği bir rüşvet olarak algılamalı. Hep mutlusun kameralara gülümserken ve hep aksisin sabahları işe gitmeden. Kırılgan mutluluğunu başkalarına kırılmaz gösterme gayretini dürüstçe ve saygıyla takdir etmeli. Sen kalabalıklarsın zira artık yalnızca azımız yaşıyor, çoğumuz yaşamı havuz partisine katılan şişman bir çocuğun rencide olma korkusunda ıskalarken. En nihayetinde biz insanlar, en sıradan anları takdir edebilen ve en küçük şeylerde neşe bulabilen köpekler kadar bilge canlılar değiliz.

Hatırlamak Üzerine 2

Demirbaşa kayıtlı kalemle tarih yazanlar, hafızası kuvvetli hikâye anlatıcılarını atlatabileceklerini düşünürler. Fakat "toprağı sıksan kan fışkıracak" olan acılı coğrafyaların belleklerini küçümsemek halinin altına süpürülen hikâyeleri bir hayli öfkeliendirir. Bir yolunu bulup ses çıkarabilen belleklere ev sahipliği yapan topraklar üzerinde hakikat hırsızlığından arttırdıklarıyla hanedanlıklarını kurmuş olan muktedirler, bu sesleri şiddetlerine göre ya yok sayarlar ya da yok ederler. Hatırlamak yasaklandığında anımsamak tehlikeli bir eyleme dönüşür. Tarihte siyahi kölelerin dönemin üç süper gücü olan Fransa, İspanya ve Britanya'yı yenerek kurduğu ilk devlet olan Haiti, Karayipler'in asi çocuğu, bugünlerde yalnızca doğa felaketleriyle yer edinebiliyor dünya gündeminde. **Taino dilinde "yüksek dağların ülkesi" anlamına gelen "Haiti", Batı yarımkürenin en fakir ülkesi olarak kalmaya devam ederken her gün binlerce kadın çamur kurabiyesi yapmak için kollarını sıvıyor.** Sokaklardan topladıkları pisliği margarin ve tuz ile yoğurup güneşte kurutuyorlar. İlk lokma ağızdaki tüm sıvıyı emiyor ama tokluk hissi veriyor. Kurabiyenin tanesi bir buçuk dolar iken, ülke nüfusunun yüzde sekseni günlük iki doların altında kazanıyor. Bugünlerde tüm dünya, açlıktan baygınlık geçirmek üzere olan öğrencilerine espriler yaparak ayık tutmaya çalışan öğretmenlerin yaşadığı bu küçük ama belleği sağlam ülkeyi yok edememenin bedeli olarak yok saymaya devam ediyor hala.

Tekneleri ve yıldızları memleketi olarak görenler, ıssız yerlerde kendisi için evren olanlar, beklentisiz ve vaatsiz sevenler, yargılamadan-yadırgamadan dinleyenler, “Seni seviyorum” a karşılık “Ben de seni” demek istemeyip alternatif “Ben de seni” ler üretenler...

Islak iskele kokusunu sevmeler,
bir şeyler,
bir şeyler...

Ozan Önen

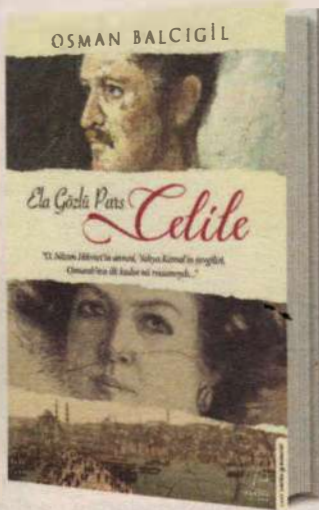
BABAM BENİ ŞAHDAMARIMDAN ÖPTÜ

Türk edebiyatçılarının çarpıcı hayatlarını roman tadında okuyacağınız eserler...

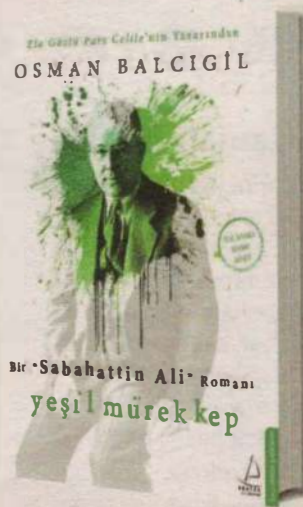
Tutkulu bir aşk ve bir cinayet...
Halikarnas Balıkcısı ve mensubu olduğu Şakir Paşa ailesinin Osmanlı'dan Cumhuriyet'e uzayan şaşırtıcı hikâyesi...

Sevim Kahraman
KARANLIK VE MAVİ

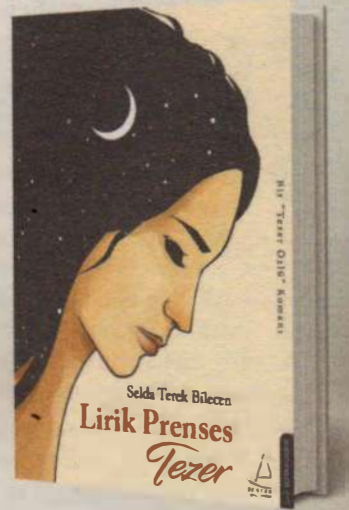
O, Nâzım Hikmet'in annesi, Osmanlı'nın ilk kadın nü ressamı ve Yahya Kemal'in sevgilisiydi...

Osman Balcigil
ELA GÖZLÜ PARS CELİLE

Bir “Sabahattin Ali” Romanı
Ondan insanca davranmasını beklediğimize göre, nankör biz miyiz?

Osman Balcigil
YEŞİL MÜREKKEP

Bir “Tezer Özlü” Romanı
“Bir yüksekliğin, bir başıma olduğum bir yüksekliğin en ucundayım. İnemiyorum. Yaşamıyorum. Ölemiyorum...”

Selda Terek Bilecen
LİRİK PRENSES TEZER

Coşkun Aral

FELAKET TURİZMİ

Turizmde zor geçen 2016 yılının ardından 2017'de toparlanmayı sağlamak için bayram tatili uzatıldı. Biz bayram tatiliyle ekonomide toparlanmayı hesaplarken, dünyada "felaket turizmiyle" para kazanan ülkeler de var. Temmuz ayında, bugüne kadar bir kez gitme fırsatı bulduğum ama gezemediğim İzlanda'ya gittim. 80'li yılların başında Greenpeace'in bir etkinliği için gittiğim başkent Reykjavik'te otel o kadar

pahalı gelmişti ki, ancak tek gece kalabilmiş ve geri dönmüştüm. Pahalı olduğunu bilip, yanımıza günlük nevalimizi de alarak düştük yollara. Avrupa başkentlerinden 3,5 saatlik bir uçuşla ulaşılabilen İzlanda'ya yaz gelmişti. Hava 10-15°C arasındaydı. Atlantik Okyanusu'nda, Avrupa'yla Amerika'nın arasında kalmış bu küçük ada, 330 binlik nüfusuyla İstanbul'un ilçelerinden Kadıköy'den az nüfusa sahip.

İzlanda deyince aklıma volkanlar geliyor. 2010 yılında patlayan Eyjafjallajökull'den sonra ülke genelinde uçuşlar durmuş ve Avrupa hava trafiği de çıkan dumandan ciddi şekilde etkilenmişti. Kendi küçük olsa da adını söylemesi imkansız olan bu volkan, herkesi etkilemişti. İşte İzlanda'yı tercih eden turistler de ülkenin sahip olduğu eşsiz doğal güzellikler ve bu güzelliklere sebep olan felaketlerin izini sürmeye geliyor.

2014 yılında 4,5 milyona ulaşan ziyaretçi, ateşin ve buzun ülkesi olarak adlandırılan İzlanda'da, küresel ısınmayla eriyen buz kütlelerini, sürekli gündemde olan depremlerin oluşturduğu fay kırıklarını, şelaleleri, sık sık patlayan gayzerleri görmek için kesenin ağzını açıyor. **Dünyanın en pahalı ülkeleri arasında ilk 5'e giren İzlanda'da turizmin olmazsa olmazları olan konaklama ve ulaşım için ödenen yüksek meblağlar, 2008'den 2011'e kadar süren ekonomik krizin yarattığı hasarı eminim tamir ediyordur.**

Avrupa'dan, Amerika'dan hatta Avustralya'dan çokluk çocuk gelen turistler, kiraladıkları 4x4 araçlarla oluşan konvoylar, otel yetersizliğine karşı evlerini kiraya veren İzlandalılar, felaketlerin getirisini çoktan fark etmişler.

Ülkenin başkenti Reykjavik dünyanın en küçük başkentlerinden biri olabilir ama yine de gelenleri kendine hayran bırakmayı beceriyor. Şehrin turizm ofisleri, sismik araştırma merkezine benziyor. Ülkede anlık oluşan deprem ve patlamaları gösteren dev ekranlar, gelen turistlerin ülkeyi gezebilmeleri için yol haritalarını çizmelerine yardımcı oluyor. Buzullardaki

erimeyi de gösteren ekranlar sayesinde, küresel ısınma diye kulağıma söylenenleri gözlerimizle görme imkanına da sahip olabiliyoruz. Kolomb'dan 500 yıl önce Amerika'yı keşfetmek üzere yola çıkan Vikingler'in atalarının ilk durağı olan Reykjavik, küçük şirin bir kasabayı

andırıyor ama büyük bir şehrin tüm olanaklarına da sahip. İzlanda'nın cinleri de meşhur. Halk arasında elf olarak adlandırılan bu cinlerin varlığına inanılıyor ve hatta iyi dinleyen kulakların onların seslerini duydukları da söyleniyor. Sürekli felaketlerle haşır neşir olan İzlanda halkının cinleri rahatsız etmemek için muhtelif yerlere totem niyetine koydukları balina kemiklerini filan görürseniz şaşırmayın. Bir yemek düşkününü başkentte yol üstündeki restoranlarda durduğumuzda incelediğimiz menüler, zaman zaman bizde şok etkisi yaptı. **Yıllarca yaşadığım Fransa'da ve defalarca gittiğim Moğolistan mutfaklarından bildiğim at eti, İzlanda'nın da en makbul etleri arasında.** Uçsuz bucaksız otlaklarda gördüğümüz koyunlar İzlanda mutfağında pek rağbet görmüyor. At etinin yarattığı şoktan sonra bir başka münüde "pafin" adını görünce meraklandık. Penguenle papağan karışımı bir kuş olan pafinleri de mi yiyorlar diye düşünürken, sadece müşterileri avlamak için kullanılan bir isim olduğunu öğrendik. Dikkatimi çeken bir başka yemek de balık çorbasıydı. Soğuk kış ayları için kurutulan balık kafalarından yapılan çorbanın tadına doyum olmuyor. "Elmas Kumsalı" olarak adlandırılan ve volkanik kumların üzerine vurmuş buzdağlarından kopmuş parçaların, birer elmas gibi ışıldadığı kumsalda bazı meraklı tiplerin makro objektiflerle binlerce yıllık kalıntıların izlerini aradığına da tanık oldum. Akşam konakladığımız yerde dinlediğimiz haber bülteninde de dünyayı bekleyen yeni tehlikenin küresel ısınmayla eriyen buzullardan hortlayacak eski virüs ve bakterilerin yol açacağı hastalıklar olduğunu duyunca tam yerine geldiğimizi düşünmeden edemedik. Steven Spielberg'in amber içindeki sivrisinekten yola çıkıp dinazorlara yeniden hayat veren filminin farklı ve üstelik gerçek olabilecek versiyonlarıyla karşılaşmaya hazır olmak lazım. Hollywood'a İzlanda'dan çok felaket senaryosu çıkar.

Nihat Sırdar

severek dinliyoruz...

“Ne yapmak istiyorsun?” diye soruyor. Nasıl aklıma geldiğini anlayamadığım cümle ağzımdan dökülüyor: “Fatih Altaylı’yla konuşabilir miyim?”

Kimi röportajlarda, kimi panel ve söyleşilerde bir radyocunun kaderi olarak gelen ilk soru hep “Radyoculuğa nasıl başladınız?” olur. Bu soruyu duyunca derin bir nefes alır, asıl anlatmak istediklerimi o nefesle birlikte içime gömüp gayet klasik ve sıkıcı cevaplar veririm. O nefesle birlikte içime çektiklerim içinde yine bir Kocamustafapaşa 35C Taksim otobüsü vardır mesela.

Taksim’den bindiğim ve tercihi yoldan beni Mecidiyeköy’e götüren 50C de o nefesin içindedir. Sonra baklava vardır içinde. Gayrettepe’de son paramla aldığım 1 kilo baklava.

Ve Dedeman İş Merkezi’nin dokuzuncu katındayım işte. Best FM’in kapısının önünde duruyorum.

Zil yanda, kapı önümde, baklava elimde, cümleler zihnimde çapraz koşu yapıyor. Ama zile basamıyorum. **Hayatımın en uzun 1,5 dakikasıdır belki o tereddüt anı. Elim zile gidiyor, geri geliyor.** Belki asansörden birisi iner de bir cesaret basarım diyorum, gelen giden kimse yok.

Lan yoksa burası radyo değil mi? Niye kimse gelmiyor? Derken içeriden gelen patlama şeklinde bir kahkaha sesi ve bir cesaret zile basış. Bızzttt sesini takiben kapının açılışı ve sekreter Bahar’ın gözlüklerinin üstünden bir bana bir de yanındaki kapının dışını gösteren ekrana bakışı.

Kapının üstündeki kamerayı görmeyişim ve Bahar’a bir kararsızlık belgeseli izlettirmemle başladı işte radyoculuk maceram benim. Zile eli gidip gelen, elinde baklava olan, siparişini teslim edip etmeme konusunda kararsız tatlıcı çırağı imajımla sesim kıcıma kaçarak sonradan çok iyi arkadaş olacağımız Bahar’a “Emre Erdem’i görmek istiyordum” dedim. Emre o sırada stajdan sonra çalışmaya devam ettiğim şirketteki arkadaşım Alev’in arkadaşı.

Alev departmandaki herkesten farklı zaten. Radyocu arkadaşları olması gayet normal yani. Film izliyor, kitap okuyor, eğlenceli bir çevresi var. O çevrenin içinde Emre’de var ve Emre Best FM’in teknik müdürü. Benim radyoculuk hevesimden konuşurken, üstelik dinlediğim radyodan tanıdığım biri olduğunu söyleyince Alev’e sarılmışlığım bile var. Best FM o zamanın en çok dinlenen radyosu. Programcıları çok popüler. Kimi dolu konuşan, kimi boş anonslar yapan. Ama hepsi çok iyiler.

Giriş kapısının yanında ajans telekslerinden haberler bız bızrt ses çıkararak akıyor. Onun yanında dönemin vazgeçilmezi ve radyocuyla dinleyici arasındaki en hızlı iletişim yollarının başında gelen faks makinesi var. Fakstan dinleyici istekleri ve mesajları şelale şeklinde akıyor. Karşısında Bahar’ın beni hala pis pis kestiği masası, onun yanında mutfak. Sonrasındaki geniş alana haber merkezi ve reklam bölümü birer ikişer masayla yayılmış.

Reklam müdürü Hande Peker masasından baklavayı kesiyor çaktırmadan ne olduğunu anlamaya çalışarak. Salonun pencere tarafında iki oda var. Odaların birinde genel müdür Giray Güngör, diğerinde ise Fatih Altaylı oturuyorlar. Az önceki kahkahalar ikisine ait zaten. Altaylı az güler, ama güldü mü yıkar ortalığı.

Hemen odaların yanından geçen koridorda yayın stüdyosu var. Devamında benimle uzun bir süre hiç muhatap olmayacak muhasebenin sığıştığı bir boşluk ve prodüksiyon stüdyosu. Sonrasında karış karış ezberleyeceğim bu alanın başında, kapının

önünde duruyorum, elimde baklavayla.

Elimdekinin yiyecek bir şey olduğunu ve kıymetini ilk fark eden haber müdürü Ender Uslu oluyor. Gevrek gevrek gülerek “Bana mı getirdin onu bakım?” diye yanıma gelince, “Severek dinliyorum” diye bir şeyler saçmıyorum ağzımın içinde. Baklava anında açılıyor ve yok oluyor. Son dilimine yetişen Emre beni gayet angarya ve hemen halledilip gönderilmesi gereken bir iş olarak görüyor belli ki. Üstünkörü radyoyu gezdirip “Ne yapmak istiyorsun?” diye soruyor. Nasıl aklıma geldiğini anlayamadığım cümle ağzımdan dökülüyor: “Fatih Altaylı’yla konuşabilir miyim?”

Muhtemelen içeri girdiğim ve beklediğim o 5 dakika içinde oranın hakiminin Altaylı olduğunu anlamam bu cümleyi kurduruyor bana. Emre yine gayet umursamaz biçimde “olur” diyerek beni Altaylı’nın yanına götürüyor. Cam bir masanın arkasında oturuyor Altaylı. Gayet rahatsız ama şık görünümlü ve tekinin parasıyla bizim evdeki tüm mobilyaları yenileyebileceğim sert deriden bir koltukta. Yanında kafasına yarasını yalamasın diye huni gibi bir şey geçirilmiş köpeği Altar var. Köpeğin o fena mutsuz hali dikkatimi dağıtsa da anlatıveriyorum ne kadar çok radyocu olmak istediğimi. Bana bakmadan dinliyor ve bir şey söylüyor Altaylı.

Ama ne? Anlamadım ki ne dediğini. O kadar hızlı konuşuyor ki bir cümle için kurduğu beş kelime birleşip iki buçuk kelime olarak çıkıyor. Yükleme anlayamazsan sıctın. “Efendim, anlayamadım?” desem “Salak daha ne dediğimi anlayamıyor” diye düşünecek. Sormasam odadan çıkınca ne bok yiyeceğim belli değil.

Ne dedi lan herif? Kafamda tüm bunları bir saniyeden az bir sürede düşünüp “Sağ olun abi” deyip çıkıyorum odadan. Sekreter Bahar pis pis gülerek yolculuyor beni kapıdan. Yine 35C’deyim ve düşünüyorum. Ne dedi, ne dedi, ne dedi... Sonra aklıma yüklemi bulmak geliyor. En son “bakarız” dedi. Yani olumsuz değil. Yani ihtimal var, yani ertesi gün yine gidebilirim.

Gidiyorum elbette. Bu sefer asansörden inmem ve kapıyı çalmam arasında tereddüt süresi yok. İçeri girip kısa ve mahcup selamlaşmalar sonrasında prodüksiyon stüdyosuna atıyorum kendimi. Amacım cihazları öğrenmek. Nitekim bir iki günde yayınlı alakalı tüm cihazları ve nasıl kullanılacaklarını çözüyorum.

Yayının emanet edilebileceği yeni çocuk olmam 1 hafta, gece nöbetlerinin bana kitlenmesi ise 2 hafta kadar sürüyor. Herkesle aram iyi. Programcılara sevdikleri çay veya kahveyi götürüp yayın stüdyosuna sızıyor, bir yandan sohbet ederken bir yandan da yayın işini öğreniyorum.

Bu arada Altaylı’nın konuşmalarını duydukça “Altaylıca” dilini öğreniyor, bana söylediği cümlelerin “Gidip gel biraz, bakarız” olduğunu çözüyorum. Adam aslında Türkçe konuşuyor. Ama dil Türkçe dönmüyor. Gırtlaktan gelen ses çok hızlı olunca dil kelime kurmak

için uğraşmayıp siktir et duygusuyla ağza geleni çıkarıyor. Böylece ortaya ilginç bir ses çıkıyor ve sen o sesin içinde ne olduğunu anlayamıyorsun. Sonrasında yıllarca radyoda gazete okurken karşısında oturduğum için bu tür tespitler kolay yapılıyor elbette. Tanımayan kolay çözemez. Tam benim prodüksiyon stüdyosunda sıkılmaya başladığım günlerde Ceyda geliyor Londra'dan. Dil eğitimini tamamlamış ve Altaylı'nın müstakbel baldızı kendisi. Sabah yayınını ona verecekler ama teknik bilgisi yok. O bilginin bende olduğunu öğrenen ve beni birdenbire çok sevmeye başlayan Ceyda tonmaysteri olabileceğime karar veriyor ve bu fikri Altaylı'ya kardeşi Hande'nin zoruyla kabul ettiriyor. Hande acayip zeki bir kadın. Daha o zamandan kitaplar yazacağı, ünlü bir yazar olacağı belliydi zaten. Radyoya geldiği zamanlarda yaptığı espriler, konuşmalar ve hareketlerle etrafını tamamen hükmü altına alıyor. Patronun Hande olduğunu bildiğim için "Sultanım" demeye başlıyorum kendisine. Artık Best FM yayınları için gerekli bir elemanım. "Muhtemelen gönderilecek yeni çocuk" olmaktan, kadrolu elemanlığa geçiyorum böylece. Ama maaşım yok. Maliyetsiz, ideal elemanım yani. **Arada benim de insan olduğum ve yemeden yaşayamayacağım nasıl geldiyse birinin aklına, yemek çeki benzeri bir şey veriliyor o kadar.**

Benim cesaretimi toplamam ve konuyu Ceyda'ya açmam, onun Altaylı'ya baskı yapması ve bunun maaşa dönüşmesi 6 ay kadar sürüyor. O 6 ay içinde zaman zaman param olmadığı için Gayrettepe'den eve yürüdüğüm oluyor. Ama biliyorum, sonu iyi olacak.

O dönem yayında bilgisayar yok, her şey elle yapılıyor. CD'ler yayın sırasında takılıp çalınıyor, reklamlar disketlerden giriliyor. Cingillar da aynı makineden basılıyor. Ama bu cingili şarkının en olmaz yerine basma işi zaman zaman Altaylı tarafından programcıya atılan büyük fırçaya dönüşüyor.

Altaylı fırça atmayı, özellikle de küfürlü fırçayı çok seviyor. Ama o kadar küfür yemesine, hakarete uğramasına, maaşını zamanında almamasına rağmen herkes (ben dahil) Altaylı'yı çok seviyor. Bu tür muktediri ilk kez o zaman tanıyorum. Yayının bu kadar zahmetli oluşu özellikle gece sırayla nöbet tutan popüler programcılara angarya geliyor. Bu durumda ben devreye giriyorum. Gecenin bir yarısı yayını alıp sabaha kadar önce konuşmadan, sonra bir iki kelime ederek, ardından telefon bağlantılarıyla sabaha kadar yayın yapıyorum. Sabah 8.15'de Altaylı "Bab-ı Ali Yokuşu"na başlıyor.

Gazeteleri okurken karşısında teknik masa benim kontrolümde. Geceden hiç uyuyamadığım için zaman zaman konuşmasına ninni muamelesi yapıp uyuduğum, reklam arası gelince onun da beni çay kaşığı atarak uyandırmaları oluyor. Seviyoruz birbirimizi.

Sonra belki ayrı bir yazının konusu olabilecek gelişmelerle Altaylı Best FM'den gönderiliyor. Biz hepimiz arkasından ağlıyoruz. Ve ben teknoloji sayesinde gece yayınlarından kurtuluyorum. Ama sabah 7 - 8.15 arası yayın yine benim. Gazete okuyanlar sürekli değişiyor. Bu sayede Turan Yavuz, Baki Şehirlioğlu, Kadir Çelik, Mithat Bereket ve Musa Özügurlu gibi gazetecilerle çalışma imkanım oluyor. Ve bir şey daha...

Altaylı'nın gitmesiyle ben sabahları daha bir rahat, daha bir özgür konuşmaya başlıyorum. "Kesin beni dinliyordur. Yanlış bir şey yaparsam ağzıma sıçar Altaylı" duygusu yok. Üstelik sabahın o saatleri Best FM yöneticilerinin radyo dinlemediği, kışında pirelerin uçtuğu saatler. Bir tek Ender Uslu dinliyor beni sabahları. O da yüreklendiriyor zaten.

O gazla "Nihat'la Curcuna" çok ama gerçekten çok dinleyiciye ulaşıyor. Ve tam da Gayrettepe'den Kocamustafapaşa'ya parasızlıktan yürürken düşündüğüm gibi oluyor.

Radyocuyum artık ben.

bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir
misin?

Bu ayın 6 kelimelik hikaye konusu: Aşk

Gelecek ayın 6 kelimelik hikaye konusu: Gelecek

Siz de 6 kelimelik hikayenizi altikelime@kafadergi.com'a yollayın ya da #6kelimelikhikayem etiketiyle paylaşın, ekim sayısında yayınlatalım!

Göğüs kafesimin
içinde sıkışmış
küçük kuş...
Esra Uzun

Seni üzmemek
istemiyorum dediğinde
çok üzülmüştüm.
Ecenur Doğan

Hiç elini kaldırmadan bir ev çizdi.
Gizem Bozdağ

Sidilecek uzun
yollar arıyordu,
saçlarımı uzattım.
Yağmur Arıkan

Önce kadehine ortak etti
sonra ömrüne.
Kübra Ustaoglu

Beş harfli isminden
öperim, teker teker
Merve Kurt

Avucumun içine hayatını
bıraktı yaşamaya başladım.
Suzan Güneş

Bana doğduğum güne
dit gazeteyi okutmuştu.
Nujin Fidan

Sen seversin diye
çilek reçeli yaptım.
Buse Boduroğlu

Kapıdan girdiğinde, kalbim
çıkma kararı verdi.
Yağız Ölmez

Bir şey itiraf edeceğim.
Ben evliyim.
Merve Dağ

Anne bak, babam
sana fıstık almış.
@nazgulturhan

Gökhan Çınar

kikir

Yaşadığım hayatı seçmiş miydim? Seçtiklerimi yaşamış mıyım? Gökyüzüne, yeryüzüne, sevdiklerimin yüzüne doymuş muyum? Duymamış ki kimse bunları. Ölmüşüm bitmiş. Gitmiş kalabalık. Bana birini andıran biri kalmış başımda sadece.

Ölmüşüm. Şaşkınlığıma yakışır bir sonla ölmüşüm. Balkondaymışım da gazetede burç yorumumu okuyordum. Bir rüzgar çıkmış birden. Uçan gazete sayfasını yakalamak için atılıp, sayfayı kapıp onunla birlikte düşmüşüm. "Bugün şans sizden yana" yazıyormuş burcunda. Ya da bir yılbaşı sofrasında çakırkeyif otururken uzun uzun anlatmışım planlarımı. "Bu yıl benim yılım olacak" demişim.

Bir lokma atmışım ağzıma, yutamamışım. O büyük laflarım bir lokmada boğulmuş da ölmüşüm. Ya da uzanmışım kumsala, kitabı yanıma telefonu elime almışım yine. Anı bırakmış gündeme kapılmışım. Yüzüm ciddileşip içim daralınca şakacı bir kalp krizi gelmiş. Denize karşı püfür püfür! Ölmüşüm, bitmiş. Ölmüşüm. Cep telefonlarına mesajlar, gazetelere ilanlar düşmüş. "Merhumun naaşı öğle namazını müteakip toprağa verilecektir." Evet müteakip! Hayatımda bu kelimeyi kullanmamışım. Buluşmuşuz cümbür cemaat. Cemaatin acısı büyükmüş. Kalabalıkta feryat figan bir uğultu! **Annemler ağlaırken, ülke gündeminden dert yanıyormuş uzaktan tanışığım olan amcalar. Sabır diliyormuş metanetli olanlar. Canı yanarken başı sağ imiş sevdiklerimin.** İleride kikirliyormuş dört beş kişi. Sinirleri bozulmuş, yazık! Baş etmeye çalışıyorlarmış ölümle. Ben kikirliyordum tabutun içinde. Sadece benim güldüğüm bir espri gibi "kikir" seslerime kimse eşlik etmiyormuş. Yorgunmuşum hafiften. Çok çabalamış ama tamamlayamamışım yine. Mesai bitmiş çoktan. Yarına işler bırakmışım ama fark etmişim ki yarın yok. Sinirlerim bozulmuş yazık. Baş etmeye çalışıyordum ölümümle. İki seksen yatıyordum öyle. Kikirdeye kikirdeye... Yaşarken öyle çok kirlenmişim ki meğer, yıkamış da yıkamışlar beni. Çırlıçıplak beyaz beze sarmışlar. Donumu bile giyememişim. Onlar saflarını sık tutarken ben saf saf izliyordum ölümümü. Tam da hayal ettiğim vedalaşma! Hayal ne ki demişim sonra. Ölmüşüm bitmiş. Pek severlermiş, erken gittiğime yanarlarmış, iyi bilirlermiş... Ellerini açmışlar gökyüzüne. Elimi uzattığımda el vermeyenler de açmış. Taksiratımın affını diliyorlarmış. Ben affetmişim kendimi bir anda orda yatarken. O masum günahlarım gelmiş de aklıma kikirim devam etmiş. Gerçekten sinirlerim bozulmuş.

Günahıyla, sevabıyla geçmiş geçmişte kalmış. Ölmüşüm bitmiş. **Tek tek hepsi dokunmuş tabuta beni taşırken. Göğsüme bastırıp sarılmak istediklerim oradaymış. Kalbimi kırsa da kırılmasın diye içimi dökemediklerim oradaymış.**

Şöyle ağız dolusu "seni seviyorum" diyemediklerim oradaymış. Hepsini dokunmuş, kimin eli değmiş fark edememişim. Hoca yüksek sesle melodik dualar başlatmış sonra. Benim şarkım bu söylenen değilmiş ki ama. Kimse söylememiş "Yalnızlık Senfonisi"ni, "Kimseye Etmem Şikayet"i, "Çok Yorgunum Kaptan"ı... Benim şarkımın söylenmediği cenazemde sinirlerim bozulmuş iyiden iyiye. Kikir kikir kıpırdanmışım tahta zeminde. Sevdığım şarkının ne önemi var ki artık demişim iç çekerek sonra. Ölmüşüm bitmiş. "Bakın ölümlü dünya, küslüğe değmez" demişler. Küsler barışmış, barışır barışmaz sarılıp ağlaşmışlar. Toprak atsınlar diye küreği biri diğerine vermiş. İki tanışığının birbirini tanımayan çocukları aşık olmuş birbirine. Zamanı mı şimdi? Çocuk kuvvetli kollarıyla küreği toprağa batırıp, bir bakış atmış kıza. Kız gözlerini kaçırıp, saçlarını savurmaya çalışmış örtünün içinde. Utanır da konuşamazsa onunla, kırkında aynı helvayı kaşıklarız demiş içinden. Aşk yine kikirdetmiş beni. Bak şimdi! El kadar çocuğu da getirmişler cenazeye. Babasına sormuş da sormuş. "Nereye gidecek şimdi bu abi?" "Neden üstüne atıyorlar toprağı?" "Çok yaşlandığı için mi ölmüş?" "Sıkılmaz mı orda tek başına?"

Baba can havliyle çocuğu annesine bırakıp koşmuş toprak atmaya. Babanın ölümü anlatmak karşısındaki çaresizliğine bakakalmışım kikir kikir. Peki ben bu toprağı sever miyim diye sormuşlar mı bana? Toprağı seçmiş miyim? Yaşadığım hayatı seçmiş miydim? Seçtiklerimi yaşamış mıyım? Gökyüzüne, yeryüzüne, sevdiklerimin yüzüne doymuş muyum? Duymamış ki kimse bunları. Ölmüşüm bitmiş.

Gitmiş kalabalık. Bana birini andıran biri kalmış başımda sadece. Kimmiş acaba? Yalnızmış, bakışları benim gibi şaşkınmış. Zor zamanlar için hayat sonrasına ayırdığım yedek nefesimle başlamışım konuşmaya bilmiş bilmiş. Güzel kardeşim! Gözünü kapattığında canlandığı hayallere gitmenin bir yolunu bul. **Elini, kolunu bağlamış katı öğretilerden, düşüncelerini uyuşturmuş ezberlerden, sorgulamadığın rutinlerden bir kurtul. Ömür bitimli ama an sonsuz. Kurallar katı ama insan esnek. Yaşa be yaşa!** Gömme kafanı

korkularının toprağına, asma hayallerini seni korkutanların duvarına. Kendini yaşamadan ölmek, kendi ölümünü yaşamaktan daha zor. Ben hayata aymadan öldüm, sen yolunu kendinle aydınlatmadan gelme yanıma. Doya doya ağla, katıla katıla kikirdede, düşe kalka yaşa umudunu, umutsuzluğunu. Su dökmüş üstüme. Çiçeklendirmiş cansız bedenimi. Bedenim ne işe yarar ki şimdi demişim kikirdederek. Ölmüşüm bitmiş! Sonra o da gitmiş. Bir başıma kalmışım. Kikirdemeyi bırakmışım. Hani yaşarken de çok güldükten sonra bir hüznün çökerdi ya içime. O gelmiş yine. Bunca zamanı burada nasıl geçireceğim şimdi demişim. Oysa zaman anahtarını geçirmiş kilidime ve kapatmış beni toprağı. Zaman beni durdurmuş.

Şu yanımda gördüklerimden başka akrep kalmamış. Yelkovan da bir yerlerime kaçmış herhalde. Üstüne de pamuk. Al sana bunca yıldır oyalandığım zaman.

Bir yaşasam! Ah bir yaşasam! Üstüme bırakılan yapay çiçekleri söküp kendi bahçemi kurardım. Yazılmış senaryoları bırakır kendi filmimi çekerdim. İplerimden kurtulup yeni yollara çıkardım. Bana, beni ben yapanlara, bana iyi gelen her şeye daha çok zaman ayırırdım. Ama şimdi bana ayrılan sürenin sonuna gelmiş artık. Tam da söylendiği gibi, ağız dolusu! Ölmüşüm bitmiş!

Kendini yaşamadan ölmek, kendi ölümünü yaşamaktan daha zor.

Enis Batur

yeni rasathane notları

Çevrem yakınan, küskün, iyice ekşilemiş, yarıyariya takallus etmiş, etkin edilginlik kafesinde bunalmış, içi bozbulanık kesilmiş insanlarla dolu.

FİKİR DÜNYASI

'Fikir' kavramı etrafındaki eşinmelerim (fikir sahibi olmak, kaybolan fikir, fikir babalığı vb) kuramsal değil kılğısal, felsefi değil düşünsel (düz anlamıyla) zeminden hareketle devreye girdi hep. Pontalis'in, ruhçözümsele kesitte açtığı alanı önemişiyorum: **Hepimiz sıradan, basmakalıp, sabit fikirlerle donatılıyız, bize yüklenmiş, özgün yanı olmayan hamleler bunlar.** Şüphesiz böyle ve bu kadar değil fikir üretme sığamız, düşünmeyi öğrenmenin yolu yordamı var, kişi kendini yavaş yavaş 'yukarı' çekebilir orada, gelgelelim bir tek bizim (benim, senin, onun) aklım(ız)a gelen fikir olmuş mudur, olabilir mi, kimsenin kolay yanıtlamayacağı sorulardandır.

Pontalis'in işaret ettiği, çevrilmesini olanaksız bulduğu Freud'un *Einfall* kavramı beni kurcalıyor: Çıkagelen, akıldan geçen, akla 'kaza eseri' düşen fikir. Onu, her durumda, Valéry'nin geldiği gibi giden, unuttuğumuzu farketmiş, geçici ya da kalıcı biçimde silindiğine aydınlanmış fikir(ler)le, iki ayrı/zıt uçtan ilkinde yerleştiriyorum. Birinde 'nereden geliyor?', öbüründe 'nereye gitmiş olabilir?' sorusu hâkim.

Fikirlerle karşılaşmak başka: Duyduğumuz, okuduğumuz fikri benimser ya da iteriz, aklımız başımızdaysa kendimize mal etmeye kalkışmaz, kullanacaksak kaynağımızı anarız. Sorun, durduk yerde aklımıza düşen fikir ile başlıyor. Bir kere, gerçekten de durduk yer(d)e mi, emin olamıyoruz. Yakın ya da uzak geçmişte dışarıdan gelmiş, kaynağını sabitlemediğimiz için içeriye geldiğine hükmettiğimiz bir 'şey' mi çıkagelen? Yoksa, içeriye bir çarpışma, bir eklemlenme sonucu üste çıkan bir 'şey' mi? Belirsizliğin daha serti: Demin aklıma gelen neydi, uçup gitmiş, zorluyorum geri gelmiyor, nerede şimdi, unutma mı bu, silme mi?

Zorlunun zorlusu: 'Fikir Dünyası' diye anılagelen, dile yapışan evren(imsi). Yeryüzünde, gökyüzünde parçaları görünen, kendisi görünmeyen bir ayrı gezegen sanki. İçinde öteden (ne zamandan?) beri üretilmiş bütün fikirlerin yaşadığı, dolaştığı, uçuştığı dipsiz boşluk. Çoğu unutulmuş tüm dillerde ortaya çıkmışlar, bir bölümü (ne kadar?) kayda düşülmüş, yazılı ve nicedir sesli ortamlardan ilişkiye açık durumdadır. Ve herkes, hepimiz, "aklıma bir fikir geldi" cümlesini kuruyoruz.

Fikir Dünyası'nın içinde ufağın ufağı, her bireyin kendi fikir dünyası. Orada bir tür eşitlik söz konusu belki de: Çaresizliğin beslediği bir eşitlenme. Çok olmadı, Kürşat Bumin Halil İnalçık için soruyordu: Bu kadar değerli bir tarihçi nasıl oluyor da, alanının dışına çıktığında bu denli saçmasapan fikir yürütüyor (buyurun bir fiil daha!)? O da bir şey mi, aynı soruyu, XX. yüzyılın en 'büyük' filozofu Heidegger konusunda ben de merak etmişim: Hayatının sonuna doğru *Der Spiegel* ile yaptığı uzun söyleşide dünyada olup bitenlere ilişkin görüşlerinin

düzeyi emekli bir muhasebecininkinden uzun uzadıya farklı mıydı?

GÜVENLİK KEMERİ

Yeni Hayat'ın görkemli 'incipit'inde karşımıza çıkan fikir çok sayıda insan için geçerlidir: Kiminin hayatını Kur'an ya da Tevrat, kimininse *Karamazov Kardeşler* ya da *Böyle Buyurdu Zerdüşt* kökünden etkilemiş, değiştirmiştir. Bu tarz kitapları bir tür güvenlik kemeri takmadan okumaya giriştiğinizde uçabilir, düşebilir, devrilebilirsiniz — **belinize takacağınız bir kemerden değil aklı melekelerinizi denetimde tutacak bir dayanak arayışından söz ediyorum.**

Karşı yakada, hayatı günden güne, yıldan yıla okudukları, gördükleri, duydukları ile ağır ağır değişenler yeralıyor. Yüklenen toplam, kendiliğinden, bir tek kitaptan, bir tek yapıttan dolayı koltuklarından fırlamaları tehlikesini bertaraf eden bir güvenlik kemeri oluşturmaya yetiyor.

Ama, ne var: Yazarların çoğu güvenlik kemeri gerektirecek hiç değilse bir tek kitabın yazarı olmayı gizliden gizliye düşlüyor.

YUMURTALARIM

Son yıllarda daha mı sık, ikaz ışığı yanıyor: "Gene gömüldün". Bu "yanyanayız ama aklın başka yerde"nin bir çeşitlemesi. Doğru da hani, kafamın içinde uzun ve dolgun kuyruklarıyla birkaç tilki birden dolaşıyor, bis: "Walkin' about in Africa maybe, but thinkin' about —". Dünya ve Ülke, artık üstümüzde, çökelek. Hızlı siyah bulutlar eksilmiyor tepemizden. Görmüyor, baskıyı hissetmiyor, yılmıyor muyum, oluyor bütün bunlar, ama tutunuyorum, "iş"ime kelepçeliyorum kendimi. Firar denilecektir, densin, ben koşullar yumuşak ya da sertmiş, hep böyle, davranageldim, yolumun başından ta buraya.

Oysa bu defa, sert salvo şoku geliyor: "Devekuşu gibi". Dışarısını görmemek için başımı gömdüğüm, dımdızlak ortadayken saklandığımı sandığım (?) için mi, galiba ikincisi.

Tırnaklarımı, hafif, çıkarıyorum: "Öyle, yumurtalarımı kolluyorum".

İnandırıcı gelsin gelmesin, hem niye inandırmak zorunda olayım, evet onları herşeyden ve herkesten sakınmalıyım. Her zaman.

Çevrem yakınan, küskün, iyice ekşilemiş, yarıyariya takallus etmiş, etkin edilginlik kafesinde bunalmış, içi bozbulanık kesilmiş insanlarla dolu. Durumu uyanık kalma iradelerine bağlıyorlar. Kendileri gibi olmaya görün, en hafifinden içeriyorlar. Yas *Günlüğü*'nde, Roland Barthes "çevremdeki insanlar beni çökertiyor" diyesiymiş. Çok geçmeden teslim olmuştu, bilmem payı az mıydı çevre(sini)? Bu sonucun doğmasına izin vermeye niyetim yok — ergo yumurtalarımı kollamayı sürdüreceğim.

Murat Özer

senin adın "kar kaplanı"ydı yavrum!

Japonya'nın en yüksek gişe hasılatına ulaşan ikinci "yerli" filmi "Senin Adın"la halimize yanarken, Jo Nesbø'nun Türkiye'de de yayımlanan romanı "Kardan Adam"ın beyazperde uyarlamasını bekliyoruz. Ama asıl önemlisi, Jack Lemmon'a Oscar kazandıran "Kaplani Kurtarmak"la insanlığın "iyi gibiler"den çektiklerine rezerve ediyoruz zihnimizi.

SALONLARDA

Senin Adın

On parmağında on marifet sanatçı Makoto Shinkai'nin kendi romanından uyarladığı anime "Senin Adın" (Kimi No Na Wa.), Japonya'nın en yüksek gişe hasılatına ulaşan ikinci 'yerli' filmi (birinci sırada Miyazaki'nin "Ruhların Kaçışı" var) olmuş. Böylesi bir bilgiyle yola çıkınca, Türkiye'nin rekortmen serisi "Recep İvedik"leri, o da yetmezmiş gibi şimdilerde gişeye adeta yapışan "Cumali Ceber"i nereye koyacağımızı bilemiyoruz. Kültürel erozyonun geri dönülemez noktalara ulaştığı memleketimiz, "Eşkiya"ya da "Babam ve Oğlum" gibi gişe rekortmenlerini tarihin tozlu sayfalarına göndermiş belli ki. O damardan yeni bir rekortmen çıkarmaya da pek niyeti yok, en azından yakın bir gelecekte...

Neyse... Bu mevzu "ne kadar sığ o kadar derin", karşılaştırmayı siz yapın!

Japonya'nın rekortmeni "Senin Adın"a dönelim biz en iyisi, ruhumuz temizlensin biraz...

Fantastik boyutta bir aşk hikâyesinin göbeğine dalıyoruz bu animede. Japonya'nın farklı yerlerindeki iki lise öğrencisinin "beden değiştirme" merkezli hikâyesi, ilk yarım saatinde sıradan bir gençlik filmi atmosferinde ilerlerken, sonraki dakikalarda önümüze çıkan yığınla sürprizle başka bir boyuta taşınıyor.

Aşkın "delice" ritmini iki gencin ruhuna hapseden, bunu bize aktarırken sergilediği "sızdırmayan" hikâye kurgusuyla çemberi tamamlayan "Senin Adın", Japonların fantastik geleneğiyle popüler kültür unsurlarını da aynı ip üzerinde dengede tutmayı başarıyor. "Çember" kavramını boşuna zikretmedik; film tam da böyle bir rota izliyor ama kısır döngüye kapılmadan. İki âşığı alabildiğine tartaklıyor bu çemberi oluştururken, onları çıkışsızlıkla baş başa bırakıyor, tam "bitti" dediğimiz noktadaysa yeniden bir ışık bahsediyor. Sözün özü, fantastik boyutu konusunda hemfikir olduğumuz aşkı kulvarında tutuyor "Senin Adın". Âşıkları da arkasında bıraktığı ekmek kırıntılarının peşinde koşturuyor, hiçbir söz vermeden...

"Senin Adın", 25 Ağustos'ta salonlardaki yerini aldı.

GELECEK PROGRAM

Kardan Adam

Norveçli yazar Jo Nesbø'nun Türkiye'de de yayımlanan 2007 tarihli romanından uyarlanan "Kardan Adam" (The Snowman), kitabın ritmi beyazperdeye layıkıyla taşınmışsa sezonun ağır toplarından biri olmaya aday. Bunun altından kalkabilecek isimlere de sahip aslında film. "Gir Kanıma" (Låt den Rätte Komma In) ve "Köstebek"le (Tinker Tailor Soldier Spy) uyarlama konusundaki yetkinliğini ispatlayan İsveçli sinemacı Thomas Alfredson'un yönetmen koltuğunda oturuyor olması az çok rahatlatıyor bizi. Sadece o da değil, senarist de işinin ehli. İran asıllı senarist Hossein Amini'nin Thomas Hardy'den Henry James'e, Patricia Highsmith'ten John le Carré'ye uzanan bir uyarlama tecrübesi var, ki bu bile başlı başına "güven" aşıyor projeye. Yönetmen ve senarist tartışından kolayca geçen "Kardan Adam", oyuncularıyla da bu resmi destekliyor. Michael Fassbender, Rebecca Ferguson, Charlotte Gainsbourg, Val Kilmer, J.K. Simmons, Chloë Sevigny, James D'Arcy, Toby Jones isimlerini yan yana yazmak bile 'tatlı bir heyecan'a sürüklüyor bizi. Bu isimlerin arasına minnacık bir rolle de olsa yazar Jo Nesbø'nun girmesiye "çilek" etkisi yapabilir. Yapmasa da gam değil! Bu kadroyu görünce, dedektif Harry Hole'un hikâyesine sağlam dokunuşlar beklemek hakkımız. Kasım'da, giderek karanlığın içine çekileceğimiz gergin bir atmosferle yüzleşeceğimizse kesin gibi. Bu sefer yanılma payımızın düşük seviyelerde olduğunu da belirtelim, Gelecek Program'da önerdiğimiz bazı filmlerin aksine. Örneğin, "Kara Kule" (The Dark Tower) faciasını önerdiğimizizi unutsanız ne iyi olur! "Kardan Adam", 3 Kasım'da salonlarda.

EV SİNEMASI

Kaplani Kurtarmak

Jack Lemmon'a Oscar kazandıran 1973 tarihli "Kaplani Kurtarmak" (Save the Tiger), her devrin meselesi olan "ahlâki çöküş" üzerine mükemmelen sayıklayan bir film. Batmamak için çabalayan bir tekstilcinin doğru ve yanlış kavramlarını harmanlayan bir günlük serüvenini anlatan yapım, karakterin yaşadığı paradoksu öne çıkararak Amerikan rüyasını tersten okuma dersleri veriyor. Eylemlerini "aklamak" konusunda uzmanlaşan insanoğlunu yargılarken, bunu bir insan üzerinden yapıyor olmanın tuzaklarına düşmüyor film. Jack Lemmon'ın canlandırdığı Harry Stoner'ı günah keçisi yapmak gibi bir niyeti de yok. Evet, onun karşısına "temiz" bir ortak koyuyor, çatışmayı netleştirmek için, ama buradan bir "iyi ile kötü" klişesi çıkarmıyor.

Kısacık bir zaman dilimi içine sıkışmış karakterin yaşadığı gelgitlerse sayısız. Sanki, bir ömürlük hezeyanı bir güne sığdırmış gibi film. Harry Stoner'ın bir sezon daha ayakta kalmak için her şeyi denediği hikâye, insanlığa/yeryüzüne en büyük kötülüğü yapan 'iyi gibiler'e yöneltiyor oklarını. Makyavelist felsefenin ipuçlarıyla donanmış bu resim, devletlerden bireylere kadar inen 'sakatlık'ı deşifre ediyor. Bu anlayışı 2. Dünya Savaşı'nda yaşamış Harry Stoner, hikâyenin geçtiği dönemde de Vietnam Savaşı özelinde bunu gözlemliyor, arabasına aldığı "hippi kız"ın da yardımıyla.

Bugüne geldiğimizde ise devletlerin "sakat" bakışlarında değişen pek bir şey olmadığını, hatta üzerine koyarak ilerlediklerini görmek şaşırtıcı değil. Filmde de anlatıldığı gibi, bu bakışın sokağa yansımalarıyla güçleniyor devletlerin "vicdandan yoksun" politikaları. Sokaktan gelen "destek", her şeyi "hak" gibi gören devletleri aklıyor bir bakıma, en azından kendi gözlerinde...

"Kaplani Kurtarmak"ın DVD'sini "iyice ararsanız" raflarda bulabilirsiniz.

Can Yılmaz

bereketli topraklar üzerinde patinaj

Yasin Abi'nin araya koyduğu hatırlı dostlarıyla "Edirnekapi'nın Messi'si" diye lanse edilmişti küçük Mustafa ama bir ayrıntı unutulmuştu; Mustafa futboldan anlamıyordu.

"Ulan anamız çile çekti, babamız süründü, dedemiz zaten hepten kayıp, bitik oğlu bitik, oğlanın yüzü güler belki dedik, futbolcu olsun yeteneği var dedik. Yokmuş meğer, topa burun vuruyor hıyar, burun..." Yasin Abi'nin küçük ziyaretçi topluluğundan enişte Bahri iki adım öne atıldı, "Yapma be Yasin Abi, olmayınca olmaz..." Lafın sonunu beklemeyen Yasin Abi, vücudundaki son enerji kırıntısını enişte Bahri'nin hastaneye gelmeden yeni ütülediği beyaz gömleğinin yakasına yapışmak için ziyan etti, "Senin de gelmişini geçmişini..." Yasin Abi tribünde yerini aldı, oğlunun üzerine geçirdiği, kendisine on gömlek büyük takım formasının göğsündeki armasını göstermesini gururla seyretti. Yıllar yılı gönül verdiği takımının formasının içinde oğlunu görmek gözlerini yaşartmıştı, etrafa çaktırmadan gözyaşlarını avuç içinde ezdi, nemli ellerini pantolonun ceplerinde kuruttu. Oğlanın sahadaki ilk dakikalarında işler pek iyi gitmiyordu, ayağına gelen iki topu rastgele vurup "Ben futboldan anlamam" mesajını çoktan hocaya göndermişti. Seçmelere gelen diğer çocukların hızına bir türlü ayak uyduramıyordu, topla oynama süresi kronometre gerektirmeyecek kadar azdı. **Hasbelkader önünde bulduğu toplara vuruş tekniği hocaların ve seyircilerin dikkatinden kaçmıyordu.**

Yasin Abi'nin "destek olurlar" ayağına peşine takıp seçmelere getirdiği apartman komşuları sahadan çok, ellerindeki yeni mahsul çekirdeklerle ilgileniyor, futbolcu adayı çocukla ilgilenmiyorlardı. "Nasıl?" dedi Yasin Abi yanındaki arkadaşını dürterek, terli bıyıklarına çekirdek kabuğu yapışmış adam beklemediği soruyu tereddütsüz cevapladı "Feci, oldu bu iş." Adamın sahadaki futbolu seyretmediği, en azından gözünün Yasin Abi'nin oğlunda olmadığı kesindi, zira oğlan henüz adamakıllı topa vuramamış, pas yapmamış, adam geçmemişti. Cevabı beğenmeyen Yasin Abi'nin ağız oynadı, dilini dişlerinin arasında ezip yumruğunu sıkı ama kavga çıkarılacak gün değildi. Sahadaki oyuna döndüğünde oğlu, Yasin Abi'nin oturduğu tribünün önündeki korner çizgisinde yığılıp kalmıştı "Hadi Mustafa" diye bağırdı can havliyle. 50 kişilik kalabalıkta sesi sahanın içinde gezdi, Mustafa'nın kulağına geldi. Mustafa diz kapağını tutarak ayaklandı, suratından acı çektiği belli oluyordu ama ayaklanması gerekiyordu, seçmelerde bunu yapamazdı. Yasin Abi basamakları üçer beşer indi, köşe gönderine en yakın mesafeden oğluna seslendi "Mustafa, anneni düşün, kardeşini düşün, kendini düşün, beni düşün ulan beni!" **Yasin Abi Mustafa'nın ev ödevini verirken**

"Messi'yim zaten, ama bu babamın fikri, ben gemi kaptanı olmak istiyorum, takım kaptanı değil."

sahanın bir ucunda küçük Mustafa'nın cam kenarı bileti çoktan kesilmişti.

6 numara Mustafa saha kenarına transfer olurken, 13 numaralı aday futbolcu pire gibi hızıyla takımda yerini aldı, yetmiyormuş gibi ayağına gelen ilk topu akıl dolu bir pasla on sekiz içine gönderip rakip fileleri sallayan golün atılmasını sağladı. Mustafa seke seke saha dışından yedek kulübesine ilerlerken arkadaşlarından oluşan sevinç yumağı da çözülmeye başlamıştı. Yasin Abi hızla indiği merdivenleri ağır adımlarla geri çıktı. Çekirdekçi komşular avuçlarındaki son kırıntılarıyla vedalaştı, "Yetenek yoksa zorla olmaz" diyen komşu, dudağı ilk patlayan komşu oldu. Yasin Abi'nin lafın gelişine uygun çapta vurduğu yumruk komşunun alt dudağını saniyeler içinde balon yapmıştı, araya girenlerden birinin gözlüğünü beş dakika arayıp dokuz sıra altta camlarından ayrı olarak buldular. "Bu gözlük kaç para senin haberin var mı?" diyen çekirdekçi komşunun gözlüksüz yüzüne ikinci darbeyi yemesinden az önce, son cümlesi tribünde yankılandı "Messi'ymiş! Kıçımın Messi'si!"

Yasin Abi'yi komşunun üzerinden aldılar, bir kenarda sakinleştirmeye çalışırken kalabalıktan biri bağırdı; "Mustafa oyuna giriyor." Yasin Abi önündeki kalabalıktan hızla kurtuldu, gerçekten de Mustafa oyuna girmişti, "Hoca hatasını anladı" dedi gülererek. Mustafa tekrar oyundaydı, ayağına gelen ilk topa burun vurup hocaların gözünün içine baka baka topu taca atınca, yedek kulübesinin metal duvarı hocaların tekmesiyle titredi, "Bu mu lan Messi?" Hoca haklıydı. Yasin Abi'nin araya koyduğu hatırlı dostlarıyla "Edirnekapi'nın Messi'si" diye lanse edilmişti küçük Mustafa ama bir ayrıntı unutulmuştu; Mustafa futboldan anlamıyordu. **Hoca sahte Messi'ye harcadiğı zamana yanarken, Mustafa kaptırdığı topun peşinde, rakibini düşürdü ve bir penaltı yaptı.** Penaltıyı kendisinin atacağını sanan Mustafa'nın sevinç nidalarına sahada karşılık bulmayınca yılların kurdu hoca Mustafa'yı sahalardan sonsuza kadar uzaklaştıracak kararını verdi, Mustafa'yı yanına çağırdı, yanağını okşadı, sinirini içine atarak yüzüne belli belirsiz bir gülücük kondurup Mustafa'nın gözünün içine baktı, "Hani sen Messi'ydin lan?" Mustafa güldü, "Messi'yim zaten, ama bu babamın fikri, ben gemi kaptanı olmak istiyorum, takım kaptanı değil." Yasin Abi damarlarına takılan iki stentle hala Messi videoları seyretmeye devam ediyor ve iddiasında ısrarlı, "Bu çocuk Messi, hoca kıskandı çocuğu..." Mustafa, Messi'yle hiç ilgilenmedi, deniz lisesi 3. sınıfta, kaptan olmanın hayalini kuruyor, sınıf maçlarında kaleci...

(Bir köpeğin son yakarışını işe yarar bir duaya karınca. Belki de karınca duası.)

Sorma
Delik deşikti her şey
Yalnızdım üstelik ve kapanmıştı bar
Sorma
Kötüydü insanlar kötüydü
Yalancı ve yabancıydılar
Sorma
Marş etti kontak kendini
Araba beni savurdu
Savurdu yollara vurdu
Sonra
Radyoda çaldı şarkımız art arda yine
Sorma
Ciğerlerim bitikler
Cebimde narkotikler
Hak etti bu dünya bizi
Kelimeler hak etti
Babalarımız bizi hak etti ve yaşamak canımıza tak etti
Sonra
Çekildi tüm tetikler
Kurşunlarım bitikler
Dövüldüm ama yerilmedim çok centilmendi piçler
Sorma
Delik deşikti her şey
Sen yoktun üstelik

ve kapanmıştı bar

Can Bonomo

DUA HARCI

İllüstrasyon: Can Bonomo

Levent Erden

aitsen varsın

Bize hep sahip oldukça daha iyi olacağımız, daha iyi oldukça daha fazlasına sahip olacağımız ve hep daha fazlasına sahip olmamız gerektiği söylendi: Sürekli. Hele büyük savaştan sonra. Savaşın insan yok etmek üzere geliştirdiği teknoloji, insanı yaşatmak için çalışmaya başlayınca daha çok otomobil, daha uzağa giden uçak, daha kolay yapılan bina, daha uzun süre bozulmayan yiyecek... Ürettikçe sahip olmanın dayanılmaz şehveti pompalanmaya başladı. Mutluluk, sahip olunan evin envanterine endeksledi. Herkes sahip olmaya, sahip olmanın yüce mutluluğuna ikna edilince, "neye" olduğu kadar "hangisine" de sahip olunacağı önem kazandı. Petrol krizi darbesinde biraz sendeleyip bocalasalar da yeni durumlara uyarlanmış sahip olma dürtüleri dürtülüp duruldu. Ama doğa kanunu da durmadı. Yoğun ile az yoğun arasındaki akıntının debisi katlanarak arttı. Göç başladı. Köyden şehre, şehirden metropole, büyük ülkeye, megapole, hipersüperterapole... Kentler doldu, taşı, birleşti... Göç bitmedi. Her yerden. Her yönden. Yeni, hiç bilinmeyen ülkeler acı vatanlaştı. Acı şehirleşti. Fiziksel karışım bile olunamazken, bir kültür ozmosu beklentisi zaten olmamalıydı. Her taraf zeytinyağı sirke. İç içe ama hiç karışmadan. Var olma tanımı sahip olunanlar üzerinden yapıldıkça, sahiplik hayali en büyüğü haline geliyor: Ev yani apartman daresi, otomobil ve hatta telefon! Bankalar bile "her yüz liralık mevduat için İstanbul'un mutena semti Halaskargazi Caddesi'nde, her keşidede (çekilişte) üç apartman daresi veriyor" reklamlarıyla para toplamak için "ev lotaryası" yapar olmuştur. Kentin gücüne karşı göçenin kısa sürede çoğunluğu ele geçirmesiyle farklı aidiyetleri koruma kalkını haline getirilmesi başladı. Zaten askerlik sisteminin anlaşılması şekilde en önde tuttuğu "memleket" kavramına sarılındı. Daha sonra çoğu gayrimişru sektörlerin paravanı haline gelecek kasaba dernekleri patlama yaptı. **"Memleket nere?" lafına cevap çok zorlaştı: "Aslen şura ama anne tarafından buralı, baba tarafından öbür taraflı, zaten o da şuradan göçmüş..."** karmaşası içinde aidiyetlerini içinden çıkılmaz hale getirdiler. Ama kendileri gibi olanlarla birlikte durmak, göçülen yere direnmenin önemli gücü, birinin sadece "bilmemnereli" olması bile "biz" olmak için yettiği zamanlar! Zamanla durum netleşti. Kimlerin hayatın hangi aşamalarında nelere sahip olabileceği netleşti. Keskinleşti. Miras ve mucize dışında sahip olunan şeylerin sırası değişse de kendisi değişmiyordu. Küçük ve hızlı tüketim araçları, kalıcı bir sahiplik duygusu veremediği için bunlar arasında tercih eden konumunda olmayı pompalayan reklamların çekicilik duygusuyla yetinildi. Kentin, hayatın acımasız karmaşasına mesafeler, zamanın

yetmezliği de eklenince tek başına kalıverdi insan. Ait olmak; yalnız, tek başına, savunmasız kalmamak için tek sığınma yeri. **Taş devrinden beri kendi gibilerle birlikte tehlikeye karşı konmuşsa eğer, bugünün büyük tehlikesi yalnızlığa karşı da birlikte olunacak.** Ortak aidiyettekilerle. Ama doğuştan kazanılan aidiyetler artık yetersiz, dolayısıyla önemsiz. Yenilerine ihtiyaç var.

Yeni, yepyeni kabileler oluşmak zorunda. Her gün. Bu kabileler iletişimin kalbi. Kendilerine ait ortak kültür ve değerleri var. Ortak dilleri var. Yalnızca kendilerinin anlayabildiği, özel kodlar döşenmiş, diğerlerine benzeyen kelimelerden oluşsa da farklı, apayrı anlamlar yüklenmiş. Bu kabilelere katılmak için genelde özel çaba ya da ön koşul gerekmiyor. Dili öğrenip, benimseyip, iç işleyişe uymak yeterli. Bu kabilelerin boyları farklı farklı, spor kulüpleri en büyükleri. Ama dinlenen müzik türü ya da oynanan bilgisayar oyununa seçilen işletim sisteminden telefon markasına kadar her konuda kabileler oluşuyor. **Birden fazlasına ait olmak bedava. Yeter ki birbirleriyle çelişmesinler.** Şirketler bile, satış takımları yani kabileler oluşturuyorlar rekabeti körüklemek için: "Kartallar hedefi vurdu, şimşekler hedefi tutturamadı."

Her şeye sahip, yedi haneli geliri olanlar bile sosyal medya hesaplarında bioya fotoları yerine tuttıkları takımın logosunu koyuyorlar. Bazen oğullarıyla birlikte! Onlar bile kendilerini bu aidiyetten tanımlamak zorunda kalıyorlar. Üstelik bu kabilelerin çoğu "kendinden müteharrik" lideri yöneticisi yok. Aktif katılımcıları var. Yapı, gelir grubu, sosyal statü olarak da pek ayrılmıyorlar. Giriş çıkış süper demokratik. Aidiyetler artık tercihe bağlı. Onları terk etmek de. Bu durumda iletişimin enayice A.B.C.D modern, şehirli diye ayırıp "segmentasyon" vb. kalıplara tıkmaya çalıştığı insanlar, artık ait oldukları, kabileler üzerinden tanımlanıyor. Farklı konularda aynı insanlar çok farklı kabilelere ait olabiliyor.

Yani kitlesel olan araçların etkisi azalıyor, buharlaşıyor. "Niş" diye küçümsenen grupların her birine tek tek, onların dilinde ve kodlarında, sadece onları ilgilendirecek şekilde ulaşmak lazım. Zor. Yine de formül net: Kitlesel, küçük kabilelerin toplamıdır.

#trendtopicbaşkan

"Diyelim ki başkan seçildiniz, yetkiyi aldınız... Paranız var mı, nasıl aşılacak bu darboğaz?" Dedim ki, "Onursal başkanımız Süleyman Seba'nın da parası yoktu ama itibarı vardı..."

"Abi hayırlı olsun, trend topic olmuşsun." diye telefonla müjde verdiler. Bu kavram hakkında inanin hiç bilgim yoktu başlarda. Eskişehir'de genç oyuncular ellerimizden telefonları alıp Instagram, WhatsApp, Messenger, Twitter gibi alanlarda benim gibi biraz teknoloji özürülü birini de gezintiye çıkardılar ve bir nevi iç eğitim verir gibi yetiştirdiler sağ olsunlar...

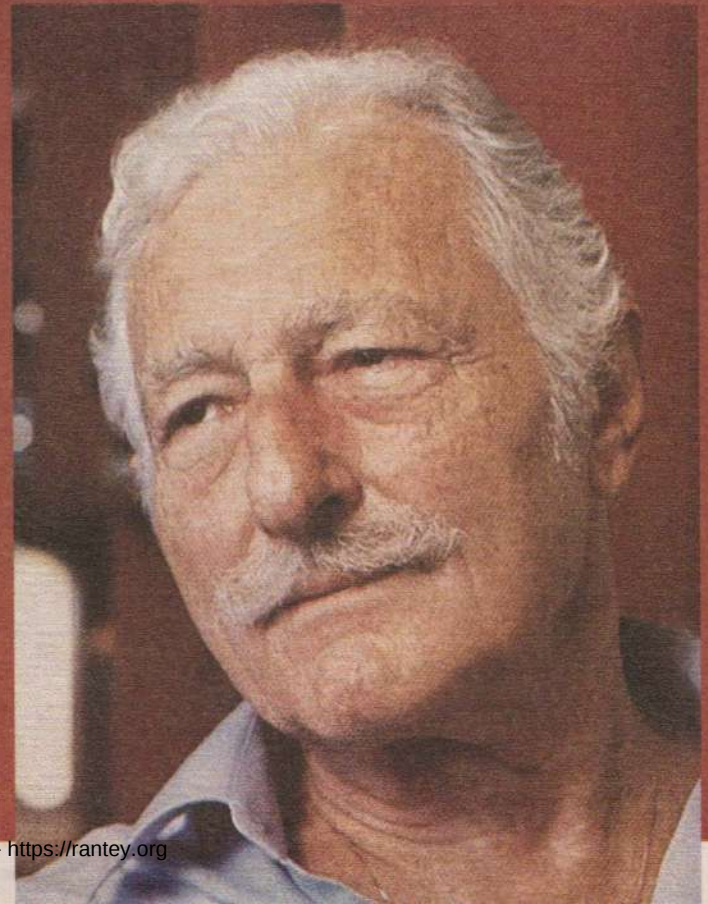
Ama trend topic nedir hiç bilmiyorum. Sadece saçlarda kel olarak açılan yere serpilen ve saçı dolu gösteren bir topic biliyorum... Ha bir de şahane bir Ermeni mezesi olan topikin tadını ve adını biliyorum o kadar... Eskişehir'de dizi çekiyorduk, bir haber çıktı. "Kimse Beşiktaş'a başkan olmak istemiyor." Sosyal medyadan takip ediyoruz, arada İstanbul'a da gelip gidiyoruz. Hiçbir yerden en küçük bir hamle haberi yok. **Kulüp, tarihinin en büyük borcuyla karşı karşıya.**

Kimse de ateşten gömleği giymeye pek niyetli değil... Sette diğer takımların taraftarı olan gençler hep yükleniyorlar bana. "Beşiktaş batıyor, kimse başkan olmak istemiyor. Sen niye olmuyorsun?" Diyorum ki "Oğlum ben daha kulüp üyesi bile değilim, nasıl olacak o iş?" "Olsun, kendine güveniyorsan tüm kulüp kongre üyelerini ikna eder mührü alırsın. Görevden kaçmaaa. Korkmaaa." Bir gün dedim ki, "Tamam ulan, adayım! Süleyman Seba'nın parası yoktu ama itibarı vardı. Benim de param yok ama itibarım var, projelerim var." Alkışlar, bravolar... Beni devamlı motive ediyorlar. Sürekli başkanım saygılar, başkanım hürmetler... Cep telefonlarını 6-7 kişi birden gazeteci gibi ağızma dayayıp röportajlar falan... Yavaş yavaş başkanlığın sorumluluğunu omuzlarımda hissediyorum artık. Bir set arasında keratolar benimle yaptıkları röportajı Twitter'dan ateşlediler. "Zafer Algöz Beşiktaş'a başkan olsun." Benim gelişmelerden haberim yok. Allah'ını seven, tanıyan tanımayan sağ olsunlar neden olmasın pekala yakışır diye düşünerek rt yapmışlar... **Kar topu olarak başlayan hareket giderek çığ halini almış. Türkiye'nin en çok tıkladığı adam olmuşuz.** (En çok tıklanan adam lafı da biraz tuhaf ya neyse...) Trend Topic Başkan olduk yani... Havalıyım. Birden yürüyüşüm değişti. Herkes başkanım başkanım dedikçe kendimi hep itidale davet ediyorum. Üç günlük bir set arası oldu ve İstanbul'a döndüm Eskişehir'den. Eve geldim, ertesi gün için bir televizyon programına davet aldım, rica minnet ediyorlar. "Efendim trend topic oldunuz, bunu konuşmalıyız n'ooluurr??" Sabahın erken saatinde bir araba gönderdiler, programa çıktım. Canlı yayında bir saate yakın Beşiktaş ağırlıklı konuştuk. Yine aynı soru...

"Diyelim ki başkan seçildiniz, yetkiyi aldınız. Paranız var mı, nasıl aşılacak bu darboğaz?" Dedim ki, "Onursal başkanımız Süleyman Seba'nın da parası yoktu ama itibarı vardı. Bir yerde itibarınız varsa, bu para sahibi olmaktan daha değerlidir. İtibar saygı görür, para saygı görmez. Onun karşılığı sahte bir tebessüm." Televizyon kanalından çıktım, kapıya kadar uğurladılar. Arabam geldi, kapılar açıldı ve trend topic başkan olarak uğurlandım. Kapatmış olduğum telefonumu arabada giderken açtım. Mesajlar yağmaya başladı eşten dosttan... Yine başkanım diye söze başlayan yazılı ve sesli mesajlar... Bu arada oğlum boş ver deli misin oyunculuk yap nereden çıktı bu başkanlık falan perişan olursun diyen de var tabii çokça. Birden telefon çaldı, baktım hiç tanımadığım bir numara, açmadım. İsrarla arıyor... Sonunda açtım. Karşımda efendi bir adam var ama sesi tanımıyorum hiç. "Günaydın efendim. Eğer müsaitseniz sayın başkanım Süleyman Seba görüşmek istiyor." Ulaaaann sabah sabah tufaya gelir miyim hiç? Canlı yayını izleyen arkadaşlarım kafa yapıp eğlenecekler benimle. "Hı hı, tabii tabii müsaitim canım." diyerek kapattım telefonu. Birazdan tekrar aradı aynı ciddiyetle. "Efendim sanıyorum telefon bağlantısı kesildi, müsait misiniz?" Dur bakalım altından ne çıkacak? "Evet, bağlayın tabii" dedim. **Karşımda birden "Alo, günaydın evlat. Nasılsın?" diyen Süleyman Seba'nın ta kendisi...** Kafamdan aşağı kaynar sular döküldü. Anında sırlıslıklam terledim. Televizyonda canlı yayını izlemiş. Beni onurlandırdın çok teşekkür ederim falan diye bir dolu güzel şeyler söyledi. Ne konuştum,

ne söyleyebildim hiç hatırlamıyorum. Konuşmanın sonunda demez mi "Bugün yarın müsaitsen bir akşam buluşalım yemek yiyelim." Dedim "Onur duyurum başkanım. Bu gece geleyim, Bordo'ya mı geleyim?" Devamlı gittiği, evine yakın Bordo'yu bilmem hoşuna gitti. Akşam buluşma yerine 30 dakika önce gittim heyecandan. Kendisi de benden 5 dakika sonra geldi zaten. Elini öpmek istedim, "Aman rica ederim, o kadar yaşlandık mı ya?" diye gülümsedi.

Allah'ım ne kadar şanslıyım! Beşiktaş'ın efsanesi davet etmiş, beraber rakı içeceğiz. Yaklaşık 2 saate yakın oturduk. Titreyen elleriyle sıkı sıkı kavradığı kadehini saygı ve zarafetle tokuşturarak başladık muhabbetimize. O anlattı ben dinledim, o sordu ben anlattım. Baba Hakkı'nın alnından öptüğü, Beşiktaş'ımızı emanet ettiği adamın ağızından Beşiktaş tarihi dinledim. Yıllarca nasıl kötü yönetildiğini, kimseye hakaret etmeden ama isimleri tek tek unutmadan görev yıllarına kadar takır takır anlattı. Elbette burada yazılamaz. Onursal başkan, trend topic başkana güvenmiş, inanmış, anlatmış. Elbette kadehler arasında karışır gider ama yazıya dökmek olmaz. Ama sohbetin sonunda iki önemli şey söyledi. Onları buradan yazayım tarihe not düşmüş olayım trend topic başkan olarak... "Beşiktaş taraftarı Rahmi Bey'e (Koç) çok şey borçludur. En zor zamanlarda hep yanımızda oldu. Başkanlık meselesine gelince, aday olurum falan diyenleri pek tanımıyorum. Sadece Fikret Bey (Orman) diğerlerinden farklı... Saygılı ve akıllıdır. Ona destek ve şans vermek lazım." Yavaş yavaş onu tanıyan ya da merhaba demek isteyenler de gelmeye başladı. Giderek üç masa olduk. Kalabalık olunca konuyu hiç başkanlık meselesine getirmedim. Soranlara kendi fikrini de söylemedi. Eskilerden anlattı. Güldürdü, hüzünlendirdi. Nihayet ikinci kadehi de elleri titreyerek de olsa bitirdi. Yavaş yavaş ayağa kalktı. "Herkes iyi geceler. Ben gidip yatacağım, siz de evinize geç kalmayın haal!" diye ince yollu gülümseyerek uyarmayı ihmal etmedi. Yanında yardımcısıyla gitti. Ardından dedim ki "Vay be, Beşiktaş'a başkan olurum diye ortaya çıktım, sadece trend topic başkan oldum ama karşılığında mükafatım paşa biçilmez. Beşiktaş'ın onursal ve efsane başkanıyla 2 saat sohbet..." Sevenlerin seni hiç unutmadı ve unutmayacak. Büyük başkana saygıyla... İmza: "Trend Topic Başkan"

Uğur Meleke

dünyaya bir kez geliyorusun evet

Bu ülkede hemen her alanda yaşanan "kalabalıkların peşinden gitme" arızasının, çok bağırmanın haklı olduğu sanrısının temelinde galiba basit bir gerçek var: Birçoğumuz kötü çocukluk dönemleri geçirdik. Yetenekli değildik, resim yapamıyorduk, enstrüman çalamıyorduk. Ya da çalabileceksek bile ailemizin eve bir piyano alıp koyacak gücü yoktu. Sporda yetenekli değildik, sarı saçlı-mavi gözlü değildik, sınıfın en çalışkanı değildik, kızları-oğlanları etkileyecek bir artımız yoktu aslında.

Kalabalıktan ayrışamıyorduk. Kalabalıktan ayrışamayınca kalabalıklara katılmayı yeğledik. Madem birey olarak bir şey ifade etmiyoruz, o zaman yaşasın çoğunluğun iktidarı, yaşasın gücünün zulmü. Yaşasın Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş; var olsun A Partisi, B Partisi, C Partisi... Kanımızın son damlasına kadar senleyiz Hacı, öldür bizi Aleks, parçala bizi Reis! Bu "değerli birey olamama" probleminin en güçlü tezahür ettiği alan da sosyal medya oldu haliyle. Çünkü anonimsin, çünkü yasalardan azadesin. Küfrediyorsun, bağırıyorsun, çağırıyorsun. Saygısızsın, kural tanımazsın, bu yolla kalabalıklardan ayrışmaya çalışıyorsun ve üstelik bunu havalı bir şey sanıyorsun.

Amerikalı tarihçiler Strauss ve Howe'nin yaptığı muazzam bir nesil tarifi var: 1990'lardan sonra doğanlara "Z jenerasyonu" diyorlar. Bir diğer tanımlama "doğuştan dijital" onlar. Evet, teknolojinin içine doğdular, bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tüm bilgiye arama motorları yoluyla ulaşabilmek "Z nesli" için çok sıradan. Ama bu dijital doğuş, kendinden önceki nesillerde olan karakteristik özellikleri de bazılarında eksik bırakmış: Bir şeye ulaşmak için çabalamak. Sabretmek. Toplum bilincine ya da ekip bilincine sahip olmak. Bireysel faydanın yerine toplumsal faydayı koyabilmek.

Onların çoğu, 70'lerde doğanların çok zor elde ettiği bazı şeylere çabasız sahip oldukları için "değer bilme" konusunda sıkıntılılar. Babaları anneleriyle tanışmak için olağanüstü çaba göstermiş, uğraşmış didinmiş, yüzü kızarmış, reddedilmiş olduğundan değer bilirken, onlar için her şey bilmemnebook'tan insan seçmeye indirgenmiş. Kazanmak bu kadar kolay olunca, kaybetmek de sıradanlaşmış. İlk tercihleri genelde kendileri. **Mottoları, "dünyaya bir kez geliyorusun" a indirgenmiş. Davranışlar, kendisi dışındaki 7 milyar insanın da dünyaya bir kez geldiğinden habersizmiş gibi!**

Sene 2025... Ronaldo bırakmış, Messi bırakmış, Ibrahimovic artık dede kıvamında. Ortalık "kral yapmayacaksın, kral olacaksın"lara kalmış. Futbolcular onlar, avukatlar onlar, mühendisler onlar, doktorlar onlar. Nasıl bir dünya olacak dersiniz Z nesliyle baş başa kalındığında? Acaba onlar da bu satırların yazarı 37'lik huysuz yazar abileri gibi, Q neslinden mi şikayet ediyor olacaklar? Bilinmez.

Yalnız şunu biliyorum kesinlikle: Z neslinin bu denli fütursuz olmasının altında yatan gerçeklerden biri de onlara gereğinden fazla değer atfetmek. TV'lerde, gazete köşelerinde, siyasetçilerin dilinde çok fazla "sosyal medya şöyle diyor, sosyal medya böyle diyor" lafzının olması. Sosyal medya dediğiniz şey, homojen ya da rafine bir yapı değil ki kesinlikle. Bir kişi, bir kişi değil zaten, 10 farklı kişi olarak konuşuyor bazıları. Yaş ortalaması düşük, coğrafi dağılımı dengesiz, eğitim dağılımı belirsiz. Siz 2500 kişiyle bir anket yapacak olsanız, deneklerin 2000'ini 15-20 yaş grubundan, 1500'ünü büyük şehirlerden mi seçersiniz? Yoksa her yaş grubundan, her sosyal statüden, her şehirden dengeli biçimde mi bulmaya çalışırsınız denekleri? Sosyal medyanın görüşünü kamu görüşü sanmak ahmakça. Bunları bu kadar kontrolden çıkaran şey, tam da bu. **Homojenliği ve dahi**

gerçekliği tartışmalı bir grubun görüşünü, kamu düşüncesi sanmak.

Korkarım ki, çok iyi günler beklemiyor bizi gelecekte... Çünkü bu "çok bağırmanın haklı olduğu sanrısı" başımıza öyle işler açacak, sokağı öyle hukuksuzlaştıracak ki kaçacak delik, sığınacak adalet kırıntısı, güvenilir sokaklar arayacağız hepimiz.

Oysa Maya Angelou yıllar önce uyarıyordu insanlığı bu konuda: "Sokakların güvenliğini önemseyin. Herkesin güvenli sokaklara ihtiyacı var, o sokakları güvensiz hale getirenlerin bile..."

Celil Nalçakan

ne sev ne terk et

Neden beni hiç sevmediğini hiç merak etmedim biliyor musun? Seni, varlığımın seni hiç ilgilendirmedığını göremeyecek kadar seviyorum.

İçi boş bir çöp torbasını, Tüm organlarımı ihtiyaç sahiplerine bağışladıktan sonra tıktırdığım içim,

Adını hissediyor.

Ne ara işledin içime bu kadar?

Hangi ara yazıldı bu kader?

Orhan Baba gariplerden yana değil artık...

Ferdi Abi, Leyla'sını aramakla meşgul...

Bir tek Müslüm Gürses vardı seni anlatabildiğim,

O da Neşet Usta'nın yanına gitti...

Gitti giden, gitti gider!

Neden beni hiç sevmediğini hiç merak etmedim biliyor musun?

Çünkü çok güzelsin.

Birlikte yeşerteceğimiz umutları ektiğim tüm topraklar çorak artık...

Hayatlarımızı değiş tokuş etmek varken,

Ellerini avuçlarımdan içine alıp, hohlaya hohlaya ısıtmak varken,

"Eylül bu belli olmaz, inat etme tak şunu" diye,

Başına en sevdiğin bordo başlığı giydirmeye çalışmak varken,

Başka bir kucaktan,

Kalbime fırlattığın nükleer başlıklı çaresizliklerle uğraşıyorum...

Neden beni hiç sevmediğini hiç merak etmedim biliyor musun?

Çünkü ben Turgut Uyar değilim ama,

Sen, Tomris Uyar'sın.

Şu hayatta, Sezen Aksu'yu sevmeyen iki kişiden biriyim...

Diğeri de **Sezen Aksu...**

Siz, o şarkılarda ayrıldığınız sevgililerinize ağlarken,

Biz ağlayacak kimsemiz olmamasına ağlıyoruz...

Duyuyor musun beni?

Orada mısın?

Olsan şaşardım.

O kadar zorlanıyorum ki bazı zaman, inanamazsın.

Esasen,

Sen yokken, seni yazmak daha bir kolay sanki...

Ama, senin bu yazılanları günün birinde,

Adamın birine okuyacak olma ihtimalin...

Hani...

Nasıl anlatsam...

İçime doğru sıcak bir şeyler akıyor da

Bir yanardağı bir dikişte bitiriyorum gibi.

Bencilliğin kitabını yazıyorum işte...

Var mı?

Kaç yaşında adamım, "Ne sev ne terk et" diyecek kadar

gurursuzum artık...

Var mı?

Ağlıyorum ulan!

Var mı?

Neden beni hiç sevmediğini hiç merak etmedim biliyor musun?

Çünkü sen, varken de yoktun,

Şimdi de yoksun.

**Birlikte
yeşerteceğimiz
umutları
ektiğim tüm
topraklar
çorak artık...**

Nilay Örnek

"İlk Superman keldi, uçamıyordu ve kötü bir adamdı"

Uzun yıllardır spor alanında televizyon ve radyo programları yapan Orkun Hınçer, Türkiye'nin en büyük Superman koleksiyonlarından birine sahip. Hınçer ile koleksiyonunu, Superman'in zıplamaktan uçmaya, kelliikten sırma saçlara uzanan hikâyesini konuştuk...

Superman koleksiyonu yapmaya nasıl başladınız?

4-5 yaşlarımdayken, Kanada'da yaşayan amcam ve kuzenlerim Türkiye'ye geldiklerinde bana birtakım oyuncaklar getirmişlerdi. O oyuncakların içindeki birinden özellikle gözlerimi alamadığımı bugün bile hatırlıyorum; kırmızı pelerinli bir figür; Superman! Olay orada başladı.

Koleksiyonunuz ne zamandır var peki?

Şöyle ki, 1975 doğumluyum, 4-5 yaşındaki o halimden bu yana desem yeridir. Tabii o dönem koleksiyon niteliğinde değildi ama... Şu beslenme çantam, şu cetvelim ilkokul yıllarımdan önce bile, benimle olan bazı Superman eşyaları şu anda da koleksiyonumda.

Peki Superman ile ilgili nelerin koleksiyonunu yapıyorsunuz? Koleksiyonunuz kaç parçadan oluşuyor ve neleri barındırıyor?

(Salonun önemli bir kısmını kaplayan Superman figürlerini işaret ederek) Sayısını gerçekten bilemiyorum. Üzerinde Superman olan ya da onunla ilgili çok fazla şey var. Onlardan aldığım, bana da alındığı oluyor ama ben özellikle lisanslı ürünleri biriktirmeye özen gösteriyorum. Koleksiyonumun temelini de her dönemden, farklı boyutlarda figürler, DVD'ler, plaklar, anahtarlık, çeşitli posterler, kitaplar, albümler, oyunlar, oyuncaklar ve Superman'li kar küresinden klavyeye ilginç objeler oluşturuyor sanırım. Mesela Cruciani (Bir İtalyan bileklik akımı/markası) bir Superman bilekliği yapmış, aldım; Superman kol düğmelerim, birtakım posterlerim, çok şeyim var ama dediğim gibi lisanslı olanları koleksiyonun temelini koyuyorum.

Koleksiyonunuzun en değerli parçaları hangileri sizce?

Herkeste olmayan, artık üretilmeyen ya da çok sınırlı sayıda olan parçalar tabii ki çok değerli... "Superman Returns" filminin afişi mesela. Ama şöyle; afişin üzerinde Kevin Spacey, Brandon Routh, Kate Bosworth ve Bryan Singer'in imzaları var. Christopher Reeve'in rol aldığı, 1978'de gösterime giren ilk film "Superman The Movie", 1980 yılında gösterime giren "Superman 2" ve "Superman 3"ün orijinal soundtrack plakları, "Superman 2"nin orijinal afişi önemli... 1993 yılında yayınlanan The Death of Superman'ın orijinal sayısı (ki son "Batman v Superman / Dawn of Justice" filminde işlenen konu).

Sizin için en özeli hangisi?

"Superman The Movie" orijinal soundtrack plağım. Hem artık bulma şansımız yok, hem de John Williams imzası taşıyor. Türkiye'de kimsede olmadığını düşündüğüm, sınırlı sayıda üretilen Monopoly ve Uno oyunu, yine sınırlı sayıda üretilen saat ve süs eşyaları değerli saydığım ürünler. Pek bilinmez ama Lois Lane'in Barbie'si, Superman'in de Ken'i var. Onlar da koleksiyonumun ilginç parçalarından. Ama geliri Christopher Reeve

Superman Nietzsche'nin Übersch (üstün insan) kavramı temel alınarak ortaya çıkarılmış.

Vakfi'na giden anahtarlıklardan almıştım çokça, birini hâlâ kullanıyorum.

Favori Superman'iniz Christopher Reeve mi?

Kesinlikle! Sonrasında yaşadıkları da (sakatlanması) beni etkiliyor.

Sizdeki bazı figürlerin kırmızı çizmesi yok, neden?

Çünkü en eski Superman'lerin çizmesi yok. O da sonradan gelişenlerden... Aslında Superman çizgisi en az değişen süper kahraman sanırım. Ancak ilk Superman, 1933 yılında çıktığında kel. Telepati gibi özel yetenekleri var ama uzaydan gelen bu "kötü" adamın asıl amacı Dünya'yı istila etmek. Sonra birtakım değişiklikler oluyor ama asıl doğuşu 1938. Yeni ve bugünkü model, iyi, kahraman haliyle Haziran 1938'de "DC Comics #1" dergisinde insanların önüne çıkıyor. Bir kahraman ölmüş, Atatürk, diğeri doğmuş işte. Superman Nietzsche'nin Übersch (üstün insan) kavramı temel alınarak ortaya çıkarılmış. Bu arada ilk Superman uçamıyor, üstün zıplama ve sıçrama yeteneği var sadece.

Sizde o kötü döneminden bir obje, dergi vs. var mı? Özellikle hangi ürünün sizde olmasını isterdiniz?

Yok o dönemini simgeleyen figür yok çünkü doğuşu 1938 sayılsa yeri... "Bende olsa" dediğim 1938 Haziran'ında çıkan ilk Superman sayısı tabii. 10 sentlik sayı... Ama en son 3.2 milyon dolar rekor fiyata satıldı.

Sizde gördüğüm ilk sayının bir kopyası mı?

Onu koleksiyondan saymıyorum ama kendime o ilk sayıdan bir tane bastırdım.

Başka Superman koleksiyonları hakkında bilginiz var mı?

Türkiye'de sadece Superman koleksiyonu yapan biriyle tanışmadım. Ama Türkiye'de bu koleksiyonu yapmak ile ABD ya da İngiltere'de yapmanın farkını anlatamam. Superman çok önemli bir karakter olsa da, ülkemizde herhangi bir ürününe ulaşmak bugün bile çok kolay değil. Dünyadaki en büyük koleksiyoner ise Illinois'teki Super Museum'un da sahibi Jim Hambrick. İnanılmaz, hakkında belgeseller yapılan bir birikim, eşsiz bir koleksiyon. Adamda mesela Marlon Brando'nun Superman'de taktığı peruk bile var.

Koleksiyonunuz için yaptığınız harcama ya da bugünkü değeri hakkında bir tahmininiz var mı?

Neredeyse 37 senelik bir sürecin birikimi olduğu için "Şu kadar harcama yaptım" diyemem ama şu an değerli bir koleksiyon olduğunu söyleyebilirim.

Fotograf: Sinan Hamamsarilar

KOLEKSİYON KAFASI

Ford

YENİ FIESTA

Ekim ayından itibaren
Ford yetkili satıcılarında!

Go Further

Şermin Yaşar

kusura bakma dağları

Kalbim, tüm vücudum içerisinde, hassaten jeolojik bir öneme sahiptir. Şimdi şu çorak halini görünce insanın inanası gelmiyor tabii, ama sizi temin ediyorum, buralar eskiden hep dutluktu. Öyle ki bakmaya doyamazdınız. Üstü, sağ kapakçığınan sol kapakçığına uzanan yemyeşil ağaçlar, güzide çiçekler ve eş benzeri görülmemiş peyzajıyla ta aorta kadar seraser güllük gülistanlıkken; altı, bildiğin cevher yatağıydı. **Mal sahibi zamanında araziye iş bilen bir müteahhitte verseydi; o ağaçları yerinde bırakır, cevherin kadir kıymetini bilir, orayı öyle güzel imar ederdi ki, rahmetli Tanpınar altıncı şehir diye kalbimi yazardı.**

Lakin öyle olmadı. Müteahhit, kendine daha güzel bir kalp bulunca, temeli bile atamadan, yıkım makinelerini üzerinde bırakıp kaçtı gitti. Nişanlıydık. "Aşkımızın nişanesidir" diye, bir çift elmas küpe bırakmıştı avucuma. O gittikten sonra bir gün olsun takmadım ama giderken söylediği "kusura bakma"yı

ikiye bölüp, "ayrılığımızın nişanesidir" diye tek tek iliştim kulaklarıma. Otuz yıldır saçlarımin arasında elmas gibi bir "kusura bakma" sallanıyor... Beş dakika gecikince "kusura bakma" dersin, kazara bir omuz geçirince dersin, üstüne yanlışlıkla çay dökünce dersin. Fakat insanın kalbini dağlayınca denir mi? Yine de kusura bakmadım. Sadece kusura değil; kimselere bakmadım, kendime bakmadım, önüme bakmadım, arkama bakmadım... Ardından, ömrü billah kimseyle aynı yastığa baş koyamamış, kimseye inanıp güvenememiş, suratsız ve depresif bir coğrafya öğretmeni olarak öylece bakakaldım. Her günü zulüm gibi geçen meslek hayatım boyunca öğrencilere volkanik dağlardan kıvrım dağlara, sıra dağlardan kırık dağlara kadar pek çok dağ anlattım. Halimden utanmasam onlara ilk önce Kusura Bakma Dağları'nı anlattırdım. Derdim ki, bunları kitaplardan okuyun, ben size kalbimin ortasında yükselen dağlardan bahsedeyim. Ne diyordum, kalbim, evet, evet kalbim, bir zamanlar dutluktu, bağdı, bostandı, günlük güneşlikti ve hatta denizi bile vardı. Zavallım ahir ömründe, çok heyecan, bir o kadar heyelan gördü. Gece gündüz süren yangınlara, Kandilli Rasathanesi'nin aklını alacak depremlere, gözyaşlarından mütevellit şiddetli erozyonlara, aklımı alabora eden fırtınalı bir aşka maruz kalınca, bitki örtüsü falan kalmadı tabii ortada. Sözü ettiğim bu dış kuvvetlerin, kırılmaların, sıkışmaların ve patlamaların etkisiyle, kalbim nihayet bugünkü şeklini aldı. Dutluk mutluk hak

getire... Yerinde muazzam kuraklıkta bir manzara var şimdi. Cesaret edebilseydim, derdim ki; haritayı yere serip dört ucundan sabitlediğinizde çocuklar, kalbimin yüzölçümünün hemen hepsini kapsayan; acıya dik, hayal kırıklığına paralel uzanan o büyük yükselteleri göreceksiniz. Sanki bir kızgın demirle dağlanmış gibi duran bu yükseltelere yıllar önce, Kusura Bakma Dağları adını verdim. Ben dâhil hiçbir coğrafyacının derste adını anmadığı, hiçbir dağcının adını atmadığı, coğrafi haritalarda esamesi bile okunmayan Kusura Bakma Dağları diyorum, ziyarete açık olsa; Nemrut'u solda sıfır, efsanede kısır bırakırdı. **Başkalarının yaralarına basmayı, onların üzerinde gezmeyi, başkalarının acılarında dinlenmeyi sever ya insanoğlu, bizim de müdavimimiz bu bakımdan elbet**

bol olurdu. Keşfetseler, Kusura Bakma Dağları eteklerine muhteşem seyir terasıyla derdinize dert katacak şahane bir tabiat parkı bile kurulurdu. Bilirsiniz; mesut aileler ilk fırsatta tabiat parklarına akın eder, Kaz Dağları'nda evlenenler var, Uludağ'a, Erciyes'e

kayağa gidenler, Ilgaz Dağları'na geziye gidenler, kamp kuranlar var. Bir de yanında yoldaşı olmayanlar, gidecek yeri, engebeli arazide elinden tutacak kimsesi olmayanlar var, benim gibi. Onlar işte kendi yürek yaralarında gezerler. Herkesten uzak bir dağ başında yaşamak kimilerinin emeklilik hayaliyken; bir ömür boyunca kalbinin ortasında koca bir dağ taşımak nasıldır sadece onlar bilirler. Anlatabilseydim, derdim ki, "ben bildim..." Müfredatı gönlüme göre işleyebilseydim, iklimlerden bahsederken konuyu Kusura Bakma Dağları'nın kasvetli ve insanı usul usul öldüren havasına getirirdim. Derdim ki; kalbim yanıyorsa çocuklar, bu dağlarda iklim dört mevsim sıcak ve kurak... Yağış şekillerini anlatırken, her gün dağlarıma yağın elmas yağmurlarından bahsederdim sonra. Konuya ilişkin bir materyal getirmek icap ederdi belki derse. O vakit, otuz yıldır cebimde gezdirdiğim, ders aralarında ellerimi ceplerime götürerek yokladığım elmas küpelerimi çıkartır gösterirdim onlara. Derdim ki; seneler evvel öğrenmiştim; cellatlar, işkencelerinde önce kızgın demirlerle dağlanmış kurbanlarını... Sonra iyileşmesin diye elmas tozu serperlermiş yaranın üzerine. Ve yine derdim ki; avucumdakiler Kusura Bakma Dağları'nın yağış biçimidir çocuklar. Ders sonunda son sözü onlara bırakırdım. Sorardım, derdim ki; bu tablo için aşağıdakilerden hangisi söylenemez şimdi?

a-) Zaman geçtikçe acı azalır.
b-) Ayrılık aşkla doğru orantılıdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

GÖZDE KANSU

Kazuo Ishiguro / Beni Asla Bırakma

En sevdiğim yeri:

Takaslar çok ince bir şekilde hepimizi etkiliyordu. Bir düşünün, kendi özel hazineniz olabilecek şeyleri üretmek için birbirinize bağlı olmak; bu, ilişkilerinizi mutlaka etkileyecektir. Şu Tommy meselesi tipik bir durumdu. Çoğu zaman, Hailsham'da hakkınızda ne düşünüldüğü, ne denli sevildiğiniz ve saygı gördüğünüz, "yaratmakta" ne kadar başarılı olduğunuza bağlıydı.

LEVENT CAN

Semih Gümüş / Yalnızlık Kime Benzer

En sevdiğim yeri:

Yaşadıklarım dandır, diyor, senin bilmediklerini de yaşadım, bundan sonra yeni bir aşk yaşamam zor ama sana güveniyorum. Biz birbirimize âşık olmadan da arkadaş olamaz mıyız ya da iki insan birbirinin sevgilisi olmadan çok güçlü arkadaşlıklarla yaşayamaz mı aşkı?

HAZAR ERGÜÇLÜ

Fyodor Dostoyevski / Ecinniler

En sevdiğim yeri:

Geceleri büyük ateşlerin insanın sinirlerini etkileyici, coşturucu bir özelliği vardır; havai fişekler de bu özellikten esinlenerek yapılmışlardır; ama tehlikeden tümüyle uzak olma duygusu içinde, bunların inceliklerle hazırlanmış, düzgün, albenili biçimlerini izlemek insanda bir kadeh şampanyanıninkine benzer hoş ve hafif bir etki yaratır. Gerçek bir yangındaysa durum bambaşkadır: Burada, gece ateşinin verdiği coşkunun yanı sıra, yaşanan dehşet ve biraz da kişisel korku, seyircide (tabii evi yanmakta olan kişide değil) bir tür beyin sarsıntısı yaratır; hemen her insanda var olan, hatta -heyhat!- en uysal, en kendi halinde dokuzuncu dereceden bir devlet memurunun bile ruhunun derinlerinde yatan yakıp yıkma içgüdüsünü uyandırır. Bu karanlık duygu hemen her zaman baş döndürücüdür. "Az da olsa keyif almadan bakılabilir mi bir yangına?"

Hazırlayan: Pınar Aksel

ayın fotoğrafı

#kafadergisi

@__alpp__

A. Buket Mert

dörde beş kala

Çantası sırtında, adımını dışarıya atmadan önce son bir kez daha baktı dışarıya. Birkaç dakika önce girdiğinde her yanını ıslatan yağmur dinmiş, anlık öfkeyle duvarda parçalanmış bardağın yerdeki kırıkları gibi bir hâl bırakmıştı etrafta. Hava ağırdı. İnsanlar ağırdı. Gök üzerlerine düştü düşecekti. Daha fazla oyalanmadı, attı adımını. Biri diğerini takip eden adımları yine uzun yola götürdü onu. Eve giden türlü yol vardı, ama ayakları en uzununa götürdü onu. Bir saniye, bir bakış daha uzun görebilsin diye onu. Ayaklarında yarısı suya girmiş yazlık ayakkabılar, üzerinde giyilmekten kol yenleri yıpranmış ince bir hırka. Sırtındaysa onlarca taş bedel bir defteri taşıyan kırmızı çanta... Kaldırım taşlarını incitmekten korkan adımlarla yürüyordu yokuş aşağı. Gittikçe uzaklaşıyordu evden. Elbet girecekti yine ev yoluna ama... onu gördükten sonra. Etrafında akan kalabalığın arasında gördü onu basit bir otobüs camının ardında. Yüzü her zamanki gibiydi. Sevindi. Bıkındı gene, ama onu ilk gördüğü günden beri bıkkındı o. Bir şey fena yormuştu, belliydi, ama daha adını bilemeden nasıl bilebilirdi ki o yüzüne yansıyan bariz nedeni? Kaçamak bir bakışın ardından kafasını çevirdi önüne yine. Kaldırım taşlarından çekinen, ıslak ayaklarıyla ilerledi yolunda. Birkaç adım ötede solundaydı eve dönen yol, fazla uzak değil, birkaç adım da sağındaydı şimdi gidecek otobüs. Elinde olmadı, hafifçe sağa döndü kafası. Bedeni eve giden yola girmiş, ilerliyordu bile ama ruhu mihlanmıştı demir prangalarla o incitmekten çekindiği kaldırım taşlarına. Gayriihtiyari dönmüşü belki ama, gözlerini görmüşü ya üzerinde, daha fazla ilerleyemedi ruhu o kaldırımdan. Ayakları daha çok ıslandı, hırkası daha çok yıprandı, yağmur gene başladı. Gözlüklerine vurdu damlalar, hırkasına, ayaklarına; en çok da çırılçıplak kalan yüreğini dövdü

yağmur. Onunki de yanına zincirlenene kadar beklemek istedi ruhuyla beraber o kaldırımda. Gelmeyeceğini bilerek, belki de gelececeğini hissederek. **O an bir şeye tutunmak istedi, titreyen kalbini sarmak, ısıtmak için.** Cebinden anahtarlarını çıkarttı. Anahtarlığını sıkıca tuttu. Bir ipteki sekiz boncuğa tutunabildi ancak. O esen zayıf rüzgârda parçalanıp dağılmamak adına. Sol avucundaki köprüsüyle ilerledi ev yolunda. O günlük yapılmış tercih, yol ayırımında. Belki korkaklığı, gururu, belki de gereksiz utancı alıkoymuştu onu sağa atacağı dört adımdan. O gün olmamıştı, belki yarın olurdu. Nasıl olsa o, yine bekleyecekti onu o kaldırımda, dörde beş kala.

ayın çizeri

Tolga Yunar

Buket Melis Algın

sen, ben ve eski günler

Hiç kırılmamış,
Hiç hayal kırıklığı yaşamamış,
Belki daha hiç aşık olmamış,
Ama kendini çok aşık sanan.
Hatırlıyor musun o zamanları?
Ne dersin dönmeye o günlere bugün?
Etraf toz pembe olsa bir günlüğüne...
Bir defter elinde,
İlk sayfası Andımız
ve İstiklal Marşı ile başlayan hani.
Ah o tenefüsler hele,
Yerden yüksek, saklambaç, yakalamaç oynadığın,
Tek derdinin ebelenmemek olduğu o saf anlar.
Nasıl bir histi sahi?
Parka gitsek ya bugün beraber,
Salıncakta sallansak,
Kaydırdıktan kaysak,
Beklentisizce zaman geçirsek,
Tahterevalliye binsek mesela,
Dengede olamamak mutlu etse bizi.
Yavaş yavaş hava kararmaya başlasa,
Hava kararmadan, yine bizi evden bekliyorlarmışcasına eve koşsak.
Yürürken masumca elin elime değse,
Heyecanlansak çocuklar gibi.
İlk defa keşfeder gibi bazı duyguları.
Akşam eve gidince çaldırsan beni,
Aklımdasın dercesine.
Uyumadan evde kimse duymasın diye yorganın altına saklanıp ev telefonundan arasak birbirimizi,
Tek derdimiz önce kimin kapayacağı olsa telefonu,
Ben gece gizli gizli uyanıp okul eteğimi, çorabımı giysem, sabah 5 dk daha fazla uyuyabilmek için.
Annem tatlı tatlı sırf tertemiz yatağa okul kıyafetleri ile girdiğim için azarlarsa beni...
Sonra saçlarımı örse iki yandan,
Bilmeden sana güzel gözükme için ördürdüğümü.
Serviste seni göreceğim anın heyecanını yaşasam.
Öyle bir his olsa ki;
Her yeni okul döneminde, öğretmenin bizi yan yana oturtmasını beklediğimiz an gibi,
Sınavlarda sıranın altında açtığımız kitaptan çekmeye çalıştığımız kopyanın adrenali gibi,
Şimdi yazarken bile birbirine karışan hikayeler gibi.
Ama her şeye rağmen saf, -
Her şeye rağmen mutlu.
Böylesi bir hissin bir günü bile mucize,
Bir günü bile,
umut ışığı
özlenen günlere.
Haydi gel
denize karşı
gülümseyerek
hayaller kuralım
birlikte,
Sen, ben ve
çocukluğumuz...

Dilek Uyar

fotoğrafın
hikayesi

Bu fotoğraf Tuz Gölü'nde çekildi. Fotoğraf çekemediğim bir dönem "Hadi madem gidelim" diyerek aslında kızımın dans öğretmeni için bir şeyler çekmeye gidilmişti. Şimşeklerin beyinde anında çakması olayı bana hep tuhaf gelir ama bu kare tam da öyle bir anda oldu. Modelim İpek Yavuzer'e "Şöyle durabilir misin?" dedim. Ne yaptığını, niye yaptığını anlamadı. O "böcek" formunu elde edince deklanşöre bastım.

"Gregor Samsa bir sabah kendini devcileyin bir böceğe dönüşmüş olarak bulur" diye başlar Kafka'nın Dönüşüm kitabı.

Kafka, kitap kapağında asla bir böcek resmi kullanılmasını istemez. Bugün bu arzusuna uymayan onlarca yayınevine karşın benim Kafka'ya kendimce saygı duruşumdur bu fotoğraf.

Melih Anık

“dârü’l-bedâyi” bir daha ölecek!

Tiyatro repertuvarında onca oyun dururken Şekerpere’nin ve Bizim Aile’nin seçilip sahneye çıkarılmasının altında yatan gerçeğin, “doluluk oranı”nı arttırmak amacıyla yapıldığını itiraf etmek bir dürüstlük gereğidir. Ama aczinizi de gösterir.

Yönetmen ve oyuncuların kurumdan uzaklaştırılmaları, repertuvardaki özensizlik, sahnelenen oyunlardaki kalite düşüklüğü, “uçakta tiyatro” projesi, 100 yaşını geçmiş kurumlarımızdan biri olan İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Şehir Tiyatroları’nın iyi yönetilmediğini

Kurumu, emekliliğini bekleyenlerin çay ocağı ya da memurların ATM’si yapmamalıdır.

gösteriyor. İnsan kaynağındaki erozyon, kurumu sona doğru sürüklüyor. Uzun zamandır yazmayı düşündüğüm bu yazı yeni sezonda Bizim Aile isimli bir oyunun sahneleneceği haberi üzerine bir zorunluluk oldu.

Bizim Aile 1975 yapımı bir film. Türk seyircisi bu filmi Yaşar Usta’nın “Bak beyim...” diye başlayan tiradıyla hatırlar. İBB Şehir Tiyatroları’nın bu “alandaki”(!) ilk girişimi yani filmlerden sahneye uyarlamalar serisinin ilki, Şekerpere isimli filmidir.

Şekerpere’nin senaryosu Yavuz Turgul’a, Bizim Aile’nin senaryosu ise Sadık Şendil’e ait. Şekerpere ve Bizim Aile’nin sahnelenmesi bir

“iflas”ın göstergesi.

Sorarsanız “Onlar zaten oyun idi. Bunlara benzer oyunlar çok oynandı.

Oradan sinemaya geçti. Sezonda yirmiden fazla oyun oynayan bir

kurum içinde böyle oyunlar da olmalı. Seyirci istiyor.” derler. “Bu

yaptığımız tiyatrodur” diyorlar yani. Kurum bu oyunların(!) tekstlerini

nereden temin etmiştir acaba? Cevap, Şekerpere’nin afişinde. Filmin

afişinde “senarist” olan Yavuz Turgul’un ismi oyun afişinde “yazan”

diye verilmiş. Engin Alkan oyunu uyarlamış. Yani senaryodan sahne

metni yapılmış. Bence en iyi cevap, Şekerpere’yi seyreden seyircilerin

izlenimleridir. Seyirciler sahnedeki Şekerpere’de, filmdeki İlyas

Salman’ı, Şener Şen’i aramıştır. Seyircinin bu tür oyunları istediği

yolundaki beyan ise yönetenlerin kendi vehmi. **Yarattığınız algı,**

yaptığınız işin türünü ve sizin ne yaptığınızı belirler.

Tiyatro repertuvarında onca oyun dururken Şekerpere’nin ve Bizim

Aile’nin seçilip sahneye çıkarılmasının altında yatan gerçeğin, “doluluk

oranı”nı arttırmak amacıyla yapıldığını itiraf etmek bir dürüstlük

gereğidir. Ama aczinizi de gösterir.

Bir süredir “**doluluk oranı**” gibi tuhaflığın peşine takılmış bir kadro,

İBB Şehir Tiyatroları’nı yönetiyor. Başarılarının reklamını böyle yapıyorlar.

“O” oranı hesaplarken bile samimi değiller, sınıfta kalırlar ama o hesaba

girmeyeyim. Ödenekli bir tiyatronun karnesi “doluluk oranı” gibi acayip

bir şeye bakılarak notlanır mı? Hele doluluk oranı ile iyi tiyatro arasında

ilişki olmadığı İBB Şehir Tiyatroları’nın yaptıklarından ortaya çıkmışken.

Bu “**çok bilet satayım beni başarılı sansınlar**” anlayışının

dışavurumudur. Arkasında “aman koltuğum gitmesin” telaşı vardır. Bu

telaş, Şekerpere’yi, Bizim Aile’yi getirir önümüze koyar.

Tartışılması gereken 100 yaşını aşmış bir tiyatro kurumunun “film

gibi işler” yaparken düştüğü **aymazlıktır.** O kurumun ağır(!) topları

sürekli olarak “Dârü’l-bedâyi” ismini dillerinden düşürmezler. “Dârü’l-

bedâyi”, Şehir Tiyatroları’nın kuruluş yıllarındaki ismidir ve “güzellikler

evi” anlamına gelir. Dillerde takıntı olarak dolaşmasında ise eski günlere özlem yatmaktadır. Demek ki onlar da bugünden memnun değiller. “**Dârü’l-bedâyi sayıklaması**” içinde olanları

görünce, ölmüş dedenin mezarında rahatsız edildiğini düşünürüm.

Şekerpere’yi, Bizim Aile’yi sahneye çıkaranların Dârü’l-bedâyi’den

bir şey anlamadıkları ortadadır ama acı olan yönü dedenin çektiği

azabın da farkında olmamalarıdır.

60’lı yıllardan beri Şehir Tiyatroları’nı izlemiş biri olarak ben 100 yıllık

kurumun neredeyse 60 yılının öğrencisi ve yakın tanıyıyım.

Dârü’l-bedâyi ruhunu yaratan oyuncuların çoğunu sahnede seyrettim.

O dönemlerin repertuvarlarını biliyorum.

70’li yılların gerisinde olan bugünkü İBB

Şehir Tiyatroları, **düşüyor.** Muhsin Ertuğrul

gibi bir zirveyi düşündüğümde “**ondan**

sonra tufan olduğunun” farkındayım.

Muhsin Ertuğrul, Nâzım Hikmet’i Necip Fazıl’ı

tiyatroya davet eden, onlara oyun yazdıran

insandır. Zira o tiyatrodaki yazar yetiştirilmesi,

tiyatro repertuvarının zenginleştirilmesi

gerektiğinin bilincindedir. Nâzım’a hem

senaryo hem oyun yazdıran Muhsin Ertuğrul

film ile tiyatro arasındaki farkı biliyor. Eski dergileri karıştırın, Muhsin

Ertuğrul ve arkadaşlarının yazılarını okuyun. **Onlar tiyatrodaki**

seyirci çokluğunun değil kalitenin peşindedirler. Bir başka

garabet de “uçakta tiyatro”dur. Geçen sezonun beş oyunu video

yapılmış, THY uçaklarında oynatılmaktadır. Oyunların arşiv kayıtları

elbette yapılır ama bu oyunların alenen oynatılması için üzerinden

belli bir sürenin (en az beş yıl) geçmesine dikkat edilir. Bu inceliği

umursamayan bir **kadro** 100 yıllık kurumu yönetmektedir. Güldür

Güldür’e tiyatro ödülü veren kafa ile 100 yıllık kurumu yöneten kadro

arasında ne fark vardır? “**Ödenekli olma**”nın **görevleri ve**

yükümlülükleri vardır. Amaç iyi ekiple iyi tiyatro yapmak,

Türk edebiyatının eserlerini sahneye aktarmak; tiyatro repertuvarına

yeni oyunlar eklemek, yeni yazarlar kazandırmak, dünyadaki

gelişmeleri yansıtmak, dünyada yer edinmenin yolunu araştırmak

olmalıdır. Her bakımdan “genç” olanın önünü açmaktır, avangart

örnekleri sergilemektir görev. Tiyatronun teknik altyapısını geliştirmek,

heyecan verici, merakla beklenen, ülkenin sorunlarına tiyatronun

o eşsiz ufkundan ve yüreğinden bakan bir repertuar sunabilmektir

başarı. Kurumu, emekliliğini bekleyenlerin çay ocağı ya da

memurların ATM’si yapmamalıdır. Kurumu kurumsallaştırmak

olmalı hedef, kurumsallaştırmak değil.

Oysa İBB Şehir Tiyatroları kurum tutmuş bir sobadan beter.

100 yıllık bir kurumun repertuvarına Şekerpere’yi, Bizim Aile’yi

koyan İBB Şehir Tiyatroları yönetim kadrosuna, “Dârü’l-bedâyi”nin

“güzellikler evi” olmasını hatırlatmaktan vazgeçtim “ayıp”

diyeceğim ama utanırlar mı?

Kurumu kurumsallaştırmak olmalı hedef, kurumsallaştırmak değil. Oysa İBB Şehir Tiyatroları kurum tutmuş bir sobadan beter.

Hazal Yılmaz

hazal benim, ben kimim?

İsmim Hazal. 35 yaşındayım. Kumralım. Kan grubum A Rh+. Anne adımı... bir saniye bunlar kimliğimde yazanlar. Oysa ben kim olduğumu anlatmak istiyorum. İsmim bana, daha doğmadan önce, Bâb-ı Âlî'ye çıkan bir halk otobüsünde Dürrin tarafından verilmiş. Kız olursa Hazal olsun. İsmimi çok seviyorum. Bir tarihte en azından olmayan göbek adım yerine Ada yazalım diye tutturmuş olsam da, Hazal Benim. Kafamı kurcalayan "Ben kimim?" kısmı.

Benim temel; durumun, şartların ve ülkelerin değiştirmedeği özelliklerim var: Adaletliyim, burnumun dikine giderim, hisliyim, saçlarım dümdüz olsa da altındaki kafam hep karışık, heyecanlıyım, ihtiraslıyım, anın ve anıların içinde kaybolmaya eğilimliyim, kontrollü bir deliyim, kolay kolay ikna edilmezim, sarkastığım bazen sinir eder dercede, huysuzum çaresiz hissettiğimde. Özgürüm! Bunlar değişmezlerim, kendi içinde kendini nasıl gördüğümü sorduklarında ilk aklıma gelenler. Ama mesela bazı huylara itaatkar değilim. Güneş, kumsal, deniz üçlüsü gördüğümde kontrol edilmez bir tembelim. Kendimden sıkıldığım anlarda başkasının hayatına taşınmaya meğilliyim. Biraz fazla sosyalleşmişsem eve kapanmaya koşarım. **Asosyal değilim ama fevriyim. Çok heyecanlanıp, çabuk pes edebilirim. Zekiyim ama akılsızım da.**

Ben kimim? Sanırım hep değişken, zamanla ve öğrendiklerimle evrilen, yaşananlarla etkileşen bir organizma. Göksel üzerine Benjamin Clementine, arkasına Metronomy, hemen ardından Yelle çalıyor hoparlörümde. Ağlarken biri gülümsetiyor mesela, sonra kahkaha atmaya başlıyorum, duyguları biriktirmeden bozuk para gibi harcıyorum. En sık izlenenler listelerimde belgesellerle romantik komediler başı çekiyor. Netflix'in bile kafası karışıyor, ne önerceğini bilemiyor. Saatlerce vakit geçiriyoruz birlikte, o akşam yemeğinde Japon mu Thai mi yiyelim derken ben Peru'ya, Himalayalar'a, Meksika'nın sadece kumdan oluşan adalarına gitme hayalleri kuruyorum kafamda, "Uber çağıracağım adresin ne?" derken buluyorum kendimi. Sesim yüksek, tepkilerim sakın, duygularım pantone kartelası. Otobüste yanımda oturan adam bacağıma yanlışlıkla değince başka koltuğa geçiyorum ama aynı yatakta yattığımızda vücudumun her parçasına bedeninde uygun bir alan arıyorum. İlk tanıştığımız, içimi 39 derece kaplayan o anla, sonumuzu buz kestiren anıları aynı saat diliminde, aynı şiddetle anımsayabiliyorum.

Sevmediklerim için kumbara tutmuyorum. Tek başınalık korkutmuyor beni.

Yalnız kalmaktan korktuğumda kalabalıklara karışmıyorum, kanepeye daha da yapışıyorum. Kal diyemiyorum ayakkabılarını giyen birine, bağcıklarını bağlamayı unutunca uyarmıyorum da. Şarkıları bağır çağır söylüyorum, kavgalarda düşünen adam heykeli gibiyim. Değiştiremeyeceklerim için söylenmiyorum. Sevmediklerim için kumbara tutmuyorum. Tek başınalık korkutmuyor beni.

Biriyle tanıştığımda "İşin ne, yaşın kaç, neredensin?" diye sormuyorum kimseye, son gittiği ülkeyi, ilk kaç yaşında aşık olduğunu, çocukluk kitaplarını, sabah müziklerini merak ediyorum. Çıplaklıktan korkmuyorum; ne tenimin, ne ruhumun. Meyvelerin, karpuzun da kabuğunu seviyorum. Gündüz düşlerine dalıp teneffüs alıyorum gerçekten. Depremde ilk kurtarılacak şey: pasaport. Yargının her türlüşüne tepki duyuyorum. Yürümeyi çok seviyorum, düşüncelerimi sakinleştiriyor. Hamak olmadan asla! Çantam hep açık,

insanlığa güvenimin küçük bir göstergesi. Kimliksizlik, yaşsızlık, yersizlik üçgeninden çıkamıyorum çünkü en büyük korkum özgürlük. Artık hikaye biriktirmek için yaşamıyorum. Eski hikayeleri kafamda döndürüp nerede hata yaptığımı aramıyorum.

Çalmayan telefona gözümü dikerek bakmıyorum. Sansürlü yayınlıyorum kendimi, beşinci sezonda bayan dizilerden biri olmak istemiyorum. Acaba sorusunu aynı kişi için ikiden fazla tekrarlamıyorum. Dertlerini spirale dönüştürüp anlatan arkadaşlarıma nefes al diyorum. Midemde yanmaya sebep olan konuları beynime ulaşmadan önce dudaklarımın arasından kelime ya da parmaklarım sayesinde yazı olarak dünyaya salıyorum.

On dakikada ilgimi çekmeyen konular için 10 gün harcamıyorum, 10 günlük arkadaşlar yerine 10 yıllıkları tercih ediyorum.

Daha erken kalkıyorum, sabahları çok seviyorum, duşta müzik dinliyorum. Yollamadığım mektuplar yazıyorum. Hayatın örgü gibi karışan, bazen tamamlanmadan kazak mı atkı mı olduğunu anlayamayacağımız bir süreç olduğunu düşünüyorum. Yarın yokmuş, uzakmış gibi değil bugüne bağlanan bir anmış gibi davranıyorum.

Bazen sıkıntidan, bazen ilgiden susuyorum, arasındaki farkı bilenlerle iletişim kuruyorum. Yap(a)madıklarım için dertlenmiyorum, kendi mükemmelimde olduğumu düşünüyorum. Alınganlık, küskünlük kelimeleri lügatımda yok, sık kullanılanlar listelerine eklemiş insanlarla arama Hint Okyanusu sokuyorum. Dünyayı başka açılardan görmek için uçaktan atlıyorum. Hayal kurmaktan asla vazgeçmiyorum koşmuyorum ama peşinden hızlı adımlarla yürüyorum. İnatçıyım, azimliyim, dirençliyim, sakınım, deliyim, tembelim, bağımsızım, endişeliyim, naifim, pervasızım. 10 kişiyim. Aynı vücutta.

Dilan Bozyel

turnusol yıllar

Henüz emziği ağızımızdan düşürmüşken, dünyadan hevesimizi kesecek ipuçları vererek bizi korumaya çalışan ailelerimizi anlamamız, ortalama yirmilerimizden sonrasını bulmuştu. Dünyayı çözdüğümüzü sanıp, otobanda yalınayak koşar gibi acelece yaşarken, bastığımız toprakları çözme vakti gelmişti. Sanırım bunu hiçbir ebeveyn öngörememişti. Elimizdeki bir fotoğraf makinesi misali gözlerimiz; her detayı yakalayarak, anlam vermeye çalışıyordu. Sonra verdiğimiz anlamı geri alıp, anlam bulma aşaması geldi. Kimimiz sanatla, kimimiz kuantumla, kimimiz siyaset yahut magazinle kördüğümü çözmeye başlamıştık. Ya da öyle sanmıştık. Tam da bu dönemde fotoğraf makinemden gördüklerimi ayıklarken gözlerimle, bencillik çağının başladığını duydum büyüklerden. Hepimiz canımızın, ekmeğimizin, takipçi sayımızın, cebimizin, ünümüzün, hüznümüzün ve bağısız

bahçesiz üzümümüzün derindeydik. **Bir turnusol dönemi gibi rengimizi belli ettiğimiz yılların içinde debeleniyorduk.**

Gökyüzü bazen çok yüksek bazen çok alçak basıncın etkisinde bizi yoğurdukça yoğuruyordu. Fotoğrafçı olmanın avantajı, sessizce izleyebilmektir olan biteni. Ağızımızın değil gözümüzün sesiyle yaşarız bizler. Sağımızda, solumuzda, çamurda, kaynayan suda, Varyemez Amca'nın altın havuzunda yüzenler her zaman vardı. Turnusol etkisi geçtikten sonra bile var olacaktı. Renk vermeden yaşamayı tercih etmediysen eğer ya da onca yapay boyanın içinde bile dik tutabiliyorsan kendini; üstümüze düşen yegâne görev fotoğraf makinemizin gördüğüne inanmak, tarihe ipuçları bırakarak ebeveyni olduğumuz gelecek nesilleri korumaya çalışmaktan ibaret.

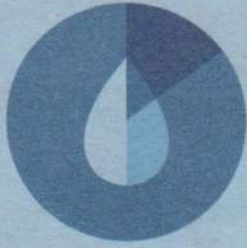
ÜLKER'in 2. Sürdürülebilirlik Raporu Yayımlandı!

Raporumuzu okumak için www.surdurulebilirlik.ulker.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

2016 Yılındaki Çalışmalarımız

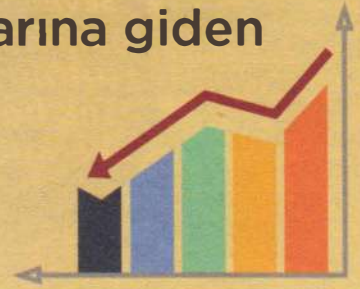
Birim üretim başına su tüketimi

%10 azaldı.

Çöp sahalarına giden atık oranı

%9'a düştü.

Dağıtımda çift katlı TIR kullanım oranı yüzde

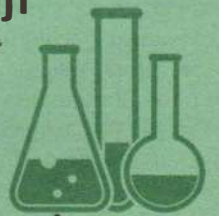
35'ten **43**'e çıkarıldı.

Çalışanlardan gelen

8000'in üzerindeki öneriden **700**'ü hayata geçti.

pladis Türkiye Çikolata Ar-ge departmanı Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan Ar-ge merkezi belgesi aldı.

FTSE4Good Gelişmekte olan piyasalar endeksine girildi.

Ambalaj kullanımı konusunda yenilikçi uygulamalarla

1 milyon TL üzerinde tasarruf sağlandı.

Yeni ürün, proses ve kalite iyileştirmeleri için 1000'in üzerinde proje üretildi.

Kerimcan Kamal

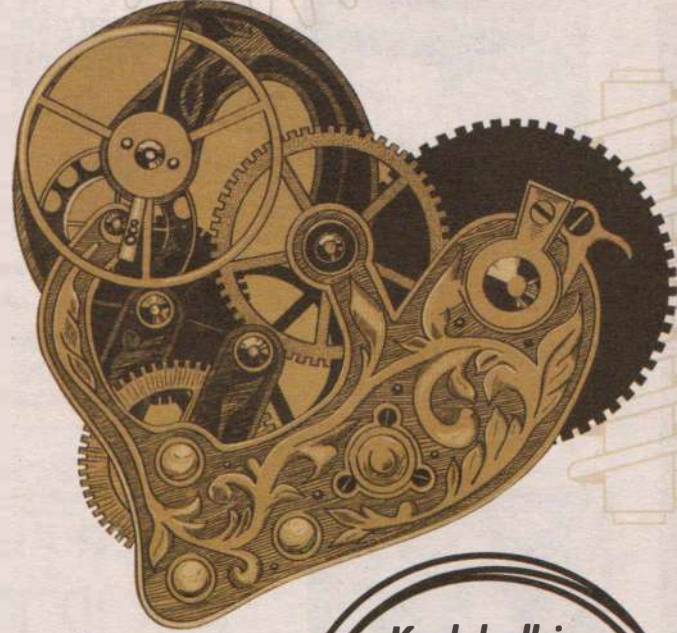

o sen olsan bari

Yeni, başka, güzel, yine, mutlu bir insan olmak mümkün mü? Var olmaktan vazgeçmeyen bir kahraman mısın o kadar güçlü? Kaybetmeyi kabul etmeyen bir kazanan mısın o kadar dayanıklı?

Gönüllü tutsaklığın bir zalimin kalbinde sona erdiyse sen istemeden,
Sen sevdin ama sevilmediysen,
Olduğun gibi beğenilmediysen,
Ama yine de razıysan zulmüne zira,
Gerçeğin soğuk yalnızlığında bir başına özgürlüğü kim ne yapsın, aşkın sarhoş hapsinde gözü kapalı sıcak yatmak varken.
Heyhat bitti.
Bir tokat gibi.
Bir daha sever misin?
Aynı olur mu?
İnsan seviyor ama...
Ve fakat...
Yaralıdır.
Farklı yerleriyle sever bir sonrakinde.
Acımış yerlerini gizler.
Sen hiç yaralı köpek gördün mü?
Bir kuytuda yaralarını yalayan köpek gördün mü?
Hazan çökmüş şehrin artık tek hakimi olmuş, sarı ışıklı bir gece lambasının uzun gölgesinde uzanmış biçare yatıyor.
Yaraları karanlığında mahv-ü perişan şavkının görünmez.
Yaklaşana güvensiz bakan o gözler?
Yine sevimliyi bekleyen ama yanına gittiğinde yarasını sakınan,
bir kez daha canının yanmasından korkan o masum gözler?
Biz de öyleyiz işte.
Biz o köpek kadar bile masum değiliz fakat.
İnsanoğlu masum değildir hiçbir eyleminde.
Yaşamının ötesinde arzuları olan varlık.
İhtiras sahibi.
İhtiras mahkumu.
İhtiras zalimi.
İhtiras mağduru.
Kendini kitap sanan boş bir sayfa.
Kendini cümle sanan kör bir nokta.
Dünyayı kibrin ve bencilliğinle sen bu hale getirdin.
Ve böyle biri gelir, hoyratça yaralar gider bizi.
Alacağını alır ve seni düşünmez, arkasına bakmaz bile.
Sevmek için gelmemiştir, sevgiyi bilmiyor, kanma sakın, dikkat et, açlığını gidermek için geldi sadece.
İşte tuzağın.
En alımlı, en hoş, en hayal ettiğin biçimde, senin en zaafının bilincinde.
Tenin, kokun, etin, masumiyetin, gücün, enerjin, doğuştan sana bahşedilmiş ya da o güne kadar sen olmak için biriktirdiğin ne varsa sende olup da onda olmayan; çalmak, tüketmek, yok etmek istediği, neyse kıskandığı sendeki, onun için gelir, alır ve gider.
Kaniyorsun.
Kanamalı bir hasta için acil...
Vuruldu karnından.
Yetmedi.
Sirtında bıçak.

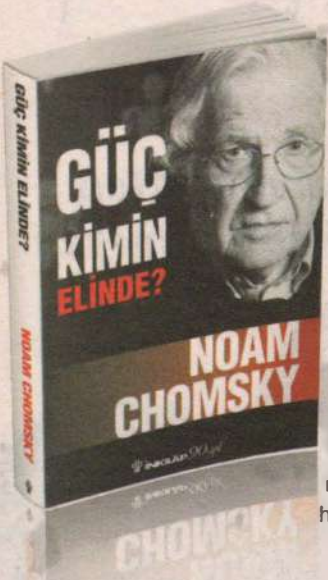
Aşk hançeriyle hançerlendin.
Aldandın.
Yerdesin.
Yatıyorsun.
Bıraksalar ölsen.
Ölmüyorsun.
Neden ölmüyorsun?
İnsan yaralanmaktan ne öğrenir?
İnsan masumiyetini kaybetmekten ne öğrenir?
Vahşileşmek dışında.
Sevgisizleşmek dışında ne öğrenir?
Ne için öğrendiğini bilmedikten sonra öğrenmek için acı çekmek sadist bir öğretmenin eğlencesi değil de nedir böyle bakarsan.
Her güzelliğe bir bedel ödeten, her hayrı bir şerrin ardına gizleyen bir öğretmen...
Niye acı çekiyoruz?
Acı niye var?
Kötü niye var, iyi var ve iyiyken?
Kayboluyorsun.
Kaybolma.
Bulabilecek misin yolunu?
İnkârın sonu isyan.
İsyanın sonu yangın.
Yakma kendini.
Yanma.
Kırılmış bir kalp.
Kırık bir kalp ömür boyu asla tamir olmaz.
En nazik yerinden incindin.
Kırık bir vazoyu yapıştırabilirsin ama asla eskisi gibi olmaz.
Kırılmış gibi yaparsın.
Uzaktan sağlam sanırlar ama yaklaştıkça paramparçasin.
Çiçek koysalar durur o vazoda ama su durmaz içinde işte. Sızar ince ince.
Yalandır dik duruşu.
Kırık kalbin tamiri yoktur.
Kırmak, kanar, kanar, kanar, kanar ta ki o acısını unutana kadar.
Unutmak onarmaz kalbi ve sakın.
Unutmak küçücük bir anıyla yeniden hatırlamamak değildir.
Neyin var?
Hiçbir şey.
Kimse bilmez neyin olduğunu.
Katiller aramızda.
Katiller her zaman katil olduklarını bilmezler.
Doğal ihtiyacıdır bir timsahın suya inen ceylanı yemek.
Kendini suçlamaz.
Kendi ayağıyla geldin.
Timsahların dünyasında timsahlar katil değildir. Etini kopardığını, kalbini lime lime ettiğini hatırlamaz bile.
Zorba zorbalığını bilmez de her zaman narin zarıncır kendince.
Kendinden yeni bir şey yapmak zorundasın.

Öğrenmek zorundasın.
Ama ne?
Ne olacaksın artık?
Parçalanmış bir insandan ne yapılır?
Yeni, başka, güzel, yine, mutlu bir insan olmak mümkün mü?
Var olmaktan vazgeçmeyen bir kahraman mısın o kadar güçlü?
Kaybetmeyi kabul etmeyen bir kazanan mısın o kadar dayanıklı?
Yoksa ne olacaksın bu tecrübeden sonra?
Bir yalancı?
Sana yalanlar söyleyenler gibi bir yalancı.
Bir katil?
Yüreğini sökenler gibi bir katil?
Aşk zor bir öğretmen.
Bütün hikayeler aynıdır.
Bir seven, bir sevilen, bir giden, bir kalan, bir aşkını bir ömür boyu kalbinde taşıyan, bir ertesi gün unutan... Sen her zaman hatırlayacaksın acını. Kimseye güvenemeyeceksin. Ama insansın yeniden seveceksin.
Sevilmek isteyeceksin.
Bebek düşse de her seferinde denerken yürümekten vazgeçmez.
Çünkü yürümek insanın doğasıdır.
Sevmekse en öyle.
Hadi gidin artık.
Başkalarının öykülerinde tarih olmayın.
Kendi hikayenizde başrolü oynayın.
Ve sevgi en güçlü öğretmenken öğrenmenin ne işe yaradığını anladığınızı anı bulmaya çalışın.
Öyleyse sevin inadına.
Geç kalmayın sevmeye.
Çünkü...
"İnsan bir kere birine geç kalır sonra bir daha kimse için acele etmez."*
O sen olsan bari.

Kırık kalbin tamiri yoktur. Kanar, kanar, kanar, kanar, kanar ta ki o acısını unutana kadar.

*Yaşar Kemal ustaya saygıyla

NOAM CHOMSKY GÜÇ KİMİN ELİNDE?

Ortadoğu'dan Avrupa'ya, Amerika'dan Çin'e geniş bir coğrafyada yaşananları, sansür mekanizmaları nedeniyle gizlenen gerçekleri, halkların kaderini etkileyen önemli gelişmelerin ortaya çıkış süreçlerini cesurca anlatıyor ve çok önemli bir soruya yanıt veriyor:

Güç Kimin Elinde?

JESSICA L. P. WEEKS

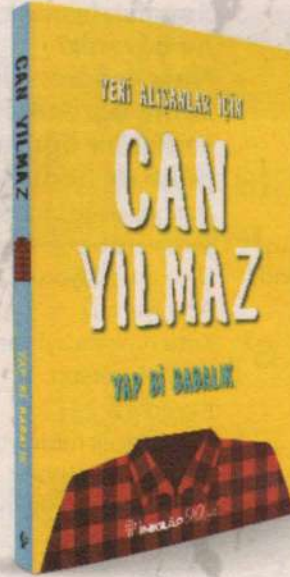
SAVAŞTA VE BARİŞTA DİKTATÖRLER

Diktatörlerin uluslararası ilişkilerdeki davranış biçimlerinin ve politika belirleme süreçlerinin ele alındığı *Savaşta ve Barışta Diktatörler*, aynı zamanda dikta rejimleri ile çatışmaların arkasındaki dinamikleri istatistikler, analizler ve tarihi dönemeçler üzerinden irdeliyor.

ZAFER ALGÖZ HASİRT DI BİLEKBORD

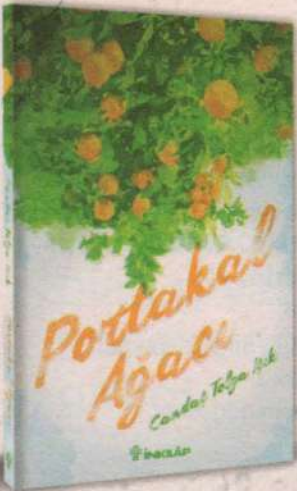
Zafer Algöz; Kemal Sunal'dan Sadri Alışık'a, Öztürk Serengil'den Fatma Girik'e, Erkan Can'dan Cem Yılmaz'a pek çok sanatçıyla setlerde, sahnede ve dost meclislerinde yaşadıklarını anlatıyor.

YENİ ALIŞANLAR İÇİN

CAN YILMAZ YAP Bİ BABALIK

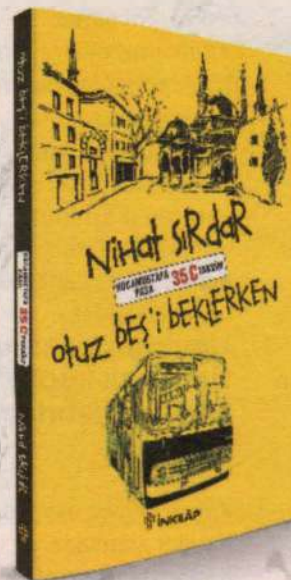
Kimi öyküde kahkahalara boğulurken kimi kez boğazınız düğümlenecek... Sıradan insanların ama bir o kadar da içimizden kahramanların hikâyelerini okuyacaksınız...

Portakal Ağacı Candan Tolga Işık

"İhsan, 'Konuşmak şart mı? İnsan birlikte susarak da mutlu olabilir... Hele böylesine mucizevi bir an yaşamışken,' diye cevap verdi. Azize gülümsedi, 'O zaman birlikte huzur içinde susabilenlere,' diyerek kadehini kaldırdı."

Candan Tolga Işık'ın kaleminden sessizce ve kesintisiz bir şekilde yaşama teğet geçen anlar...

Nihat Sırdar KOCAMUSTAFA PAŞA 35C TAKSİM OTUZ BEŞ'i BEKLERKEN

Nihat Sırdar ilk kitabı Otuz Beş'i Beklerken'le hayatı ıskalamayan bir dille İstanbul'un o eski sokak aralarında dolaşıyor, dükkân önlerinde top koşturup misket oynayan çocuklarla zamanın uçuculuğuna keskin bir parantez açıyor.

INKILÂP 90.yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Cem Davran

van ve melekler

Büyük bir ciddiyetle başlayan akış provası tam da karar verdiğimiz gibi ilerledi. Çocuk okula başlamanın heyecanıyla uykuya daldı ve melekler usulca sahneye, kendi düşlerinin içine girdiler.

Depremi hemen öncesi idi. TEGV (Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı) için etkinlikler düşünüyor, koordinatör arkadaşım Nice'le çocukların hayallerini tam da hayatın merkezine koyabilen fikirler arasında dolaşıp duruyorduk. Birden aklıma 1979'da gerçekleştirilen, benim de içinde bulunduğum bir proje geldi.

Çocuk Hakları İlkeleri'nden yola çıkarak tüm ülkeye yayılan bir tiyatro çalışması. Eski uygulamadan esinlenip yepyeni bir proje oluşturuldu ve TEGV ekibi tüm uzmanlarıyla harika bir etkinlik ortaya çıkardı. Özü kısaca şöyleydi; uluslararası çocuk hakları ilkelerinin maddeleriyle ilgili drama çalışmaları yapılacak. Tecrübeli tiyatrocular ve uzmanlar el ele TEGV çocuklarıyla aylarca çalışacak, her maddenin içeriğine uygun kısa oyunlar sadece çocukların hayâl ettiği gibi şekillenecek ve sonunda çocuklar kendi haklarını tiyatro sahnesinden ülkenin dört bir yanında haykırarak.

Gönüllü tiyatrocular dostlar TEGV eğitim parklarının olduğu iller arasından birer tane seçti. Ben en uzak neresi dedim, Van dediler, hemen seçtim. **Aylarca gidip gelmek, çocuklarla sevgi dolu bir çalışmanın içinde olmak ve en önemlisi o muhteşem varlıkların yüreğine dokunabilmek için yüzlerce insan programını yaptı.** TEGV Van Eğitim Parkı Müdiresi Rezzan Hanım'ın da efsane desteğiyle benim programım kesinleşti. Çok yoğun ve detaylı bir ön çalışmayla ilk adımlar atılacaktı. Tiyatrocular dostum Bahtiyar'a bana katılır mısın, bir kere birlikte Van'a gider çalışmayı başlatırız sonra sırayla gidip geliriz dedim. Elbette sonuna kadar varım dedi ve ilk

çalışma için Van'daki çocuklarımızla buluşmaya gittik. Sözün kısası sonuna kadar hep birlikte gittik, hiç ayrılmadık o pırıl pırıl yüreklerden. Verdiğimiz sözü iki kişilik tuttuk hiç aksatmadan.

Her çocuğun eğitim hakkını teslim eden maddeyi anlatan oyun şekillendi gibi. Küçük çocuk sabah okula başlayacak, uykuya dalıyor, rüya görüyor, guguklu saat çalınca uyanıyor ve heyecanla okula gidiyor. Üç kısa oyundan biri böyle başlıyor. O harika oyuncular rollerini, mizansenlerini

biliyor, son provalara yaklaşıyoruz. Guguklu Saat rolünün sahibi de belli olunca üç dört çocuk açıkta kaldı. Doğaçılama yöntemiyle yeni karakterler bulmalıydık. Onlara siz de melek rolünderiniz dedim. Uykudaki çocuğun rüyasında olun ve onun güzel bir sabaha uyanmasını sağlayın. Tam buradan el ele girin ve istediğiniz bir şarkıyı söyleyin. Sahnenin önünden geçin ve siz çıkınca gün aydınlansın, sabah olsun. Haydi deneyelim.

Büyük bir ciddiyetle başlayan akış provası tam da karar verdiğimiz gibi ilerledi. Çocuk okula başlamanın heyecanıyla uykuya daldı ve melekler usulca sahneye, kendi düşlerinin içine girdiler. Bize sonsuz yardımı olan asistanımız Aziz, Bahtiyar ve ben hayranlıkla izlerken doğanın

en yetenekli oyuncularını, birden göz göze geldik. **Melekler çok güzel bir melodiyle içeri girmişler ve ustalıkla mizansenini tamamlayıp sahneden çıkmışlardı.** Sadece söyledikleri şarkıyı

anlamamıştım. Aziz'e baktım, Kürtçe bir türkü abi dedi.

Çocuklar Kürt, Kürtçe rüya görürler. Bu çok sevdikleri bir türkü. İstedığınız bir şarkıyla girin deyince, Kürt Melek oldular. Harika, harika, çocukları kucakladım ve bu bölüm kesinlikle böyle olacak dedim.

Gidip gelişlerin birinde, uçaktan inip hemen TEGV parkına ulaşmıştım. Onlarca çocuk beni çok özlemiş ve bahçede birbirimize koşarak sarılmıştık. Kalabalığın az ilerisinde bir tanesi "kesin bitlenecek" demiş benim için. Duyduğumda kahkaha atmıştım. Nasıl keskin bir algıları ve tertemiz bir dünyaları vardı.

Oyun günü Van Devlet Tiyatrosu Sahnesi'ne doğru yürürken az ileride tatsız bir şeyler olduğunu fark ettim. Çocuklarla beraber hiç istifimizi bozmadan

elimizde melek kanatları, küçük kostüm parçalarıyla yolumuza devam ettik. Anlamadığımız bir gerginliğin içinden kanatlı melekler geçmişti. Bu geçişe tanıklık eden ve şaşkınlıkla bakan öfkeli yetişkinler büyülenmiş gibi kaldılar, biz geçip gittikten sonra kaldıkları yerden devam ettiler. Kısa bir an için bile olsa akılları başlarına gelmişti melekler sayesinde. Keşke hep öyle kalsalardı, keşke çocukların masumiyetine teslim etselerdi ertesi zamanlarını. Akşam muhteşem bir gösteri yapıldı. Tıklım tıklım dolu salon ayakta alkışlarken hepimiz kuliste ağlıyorduk. Masal gibi aradan yıllar geçti. Bir iki ay önce Aziz'in

inanılmaz organizasyonu ile bütün İstanbul Halk Tiyatrosu ekibi Van turnesine gittik. Aynı salonda tam dört oyun oynadık.

Yıllar önce meleklerin söylediği türkü hâlâ sahnenin dört bir yanında yankılanıyordu. Artık gençliğe adım atmış olan çocuklarımızdan bazılarını görebilme şansımız da oldu. Van'daki her saniyemizde o harika bölgenin yüce gönüllü insanları bizi hiç yalnız bırakmadı. Yıllar önce bir TEGV çocuğu olan Aziz kardeşimizin soluksuz misafirperverliğine bütün Van eşlik etti. Yüreğimizin

en masum köşesini orada bıraktık ve bir kez daha vedalaşıp döndük çokbilmişlerin arasına.

Şimdi o melekler birer yetişkin olarak yaşamın sularında yüzyüyor ve kim bilir hangi guguklu saatin gürültüsüyle güne uyanıyorlar. Hepsi çok yetenekliydi ve hepsi güzeller güzeliydi. Bütün çocukların en sevdikleri türkülerle düş gördüğü, melek kanatlarının gölgesinde büyülebildiği bir dünya özlemiyle yaşamalı. İsrarla, inatla, sevgiyle.

Ülkemizin en kıymetli organizasyonlarından biri olan (TEGV) Türkiye Eğitim Gönülleri Vakfı'na sonsuz teşekkürlerimle. Bir çocuk değişir, Türkiye değişir.

Kim Bilir?

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

➔ #kafamagöre

1) Sherlock Holmes serisinin yazarı Sir Arthur Conan Doyle'un asıl mesleği nedir?

- A) Göz Doktoru
- B) Marangoz
- C) Müzisyen
- D) Psikolog

2) Aşağıdaki eserlerden hangisinin orijinal dili Almandır?

- A) Bernhard Schlink - Okuyucu
- B) Paulo Coelho - Simyacı
- C) Sandra Cisneros - Mango Sokağı'ndaki Ev
- D) Stieg Larsson - Ejderha Dövmeli Kız

3) Tolstoy'un, eşi Sofia tarafından el yazısıyla yedi kopyası hazırlanan 1869 tarihli eseri hangisidir?

- A) Anna Karenina
- B) Savaş ve Barış
- C) İvan İlyiç'in Ölümü
- D) Diriliş

4) Toplam 5,3 milyon dolar değerinde 23.600 kitap çalarak Amerika'nın en büyük kitap hırsız kabul edilen bibliyoman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Stephen Blumberg
- B) Marc Probst
- C) Jozsef Tari
- D) Anne Jones

5) Hitler dönemi Avrupa'sının düştüğü duruma dayanamayıp eşiyle birlikte intihar eden Avusturyalı yazar hangisidir?

- A) William Golding
- B) Rainer Maria Rilke
- C) Stefan Zweig
- D) Joseph Roth

6) New York Times En Çok Satan 10 Kitap listesine aynı anda tam 7 kitabı giren tek çocuk kitabı serisi hangisidir?

- A) Çarli'nin Çikolata Fabrikası
- B) Açlık Oyunları
- C) Asi Kızlara Uykudan Önce Hikayeler
- D) Talihsiz Serüvenler Dizisi

7) Aşağıdakilerden hangisi film uyarlaması 2017'de vizyona giren kitaplardan biri değildir?

- A) Dave Eggers - Çember
- B) Ransom Riggs - Bayan Peregrine'in Tuhaf Çocukları
- C) Charles Martin - Aramızdaki Sözler
- D) Agatha Christie - Doğu Ekspresinde Cinayet

8) "Anam ölmüş bugün. Belki de dün, bilmiyorum." cümleleriyle başlayan, Albert Camus'nün ünlü eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mutlu Ölüm
- B) Veba
- C) Yabancı
- D) Düşüş

9) İnternet sitesinde "Türk lokumu tarifi" bulunan kitap serisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüzüklerin Efendisi
- B) Narnia Günlükleri
- C) Harry Potter
- D) Milenyum Üçlemesi

10) "Edmund Dantes" aşağıdaki eserlerden hangisinin başkahramanıdır?

- A) Demir Maske
- B) Üç Silahşörler
- C) Monte Kristo Kontu
- D) Sefiller

Testi çözüp doğru cevaplarını bizyazin@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı kitap hediye!

Geçen ayki testin cevapları:

1-C 2-B 3-B 4-A 5-A 6-D 7-D 8-B 9-C 10-B

Eylül 2017 - Sayı: 37 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yayın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga
Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41
Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
www.kafadergi.com - bizyazin@kafadergi.com - reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görselinin organında ve sanal ortamında kullanılamaz.
Poster ve araç derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

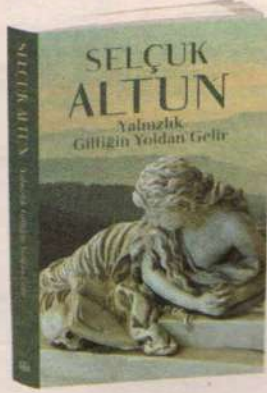
Arka kapak fotoğrafı Emrah Altınok tarafından XOXO The Mag Aralık 2012 sayısı için çekilmiştir.

ne okusak

kafası

YALNIZLIK GİTTİĞİN YOLDAN GELİR
SELÇUK ALTUN

"Dünyanın en iyi yazarı kim? Çela ne-re-de-sin?" Bu roman kitaplarla, kitabevleriyle; müzikten resme, arkeolojiden antikalara, Beyoğlu ve Manhattan arka sokaklarından gezegenin diğer çizgidişi noktalarına, okura dağıttığı sayısız ipuçlarıyla gizemli bir serüveni aktarıyor. Romanın anlatıcısı, kaderin mi karşısına çıkardığı O.Y'nin tuhaf bir oyunuyla önce, bir sığınakta gizlenen Edirnekâri sandığa ulaşmak zorunda. Şahi, kimdir dünyanın en iyi yazarı?

Kitap Bilgileri: 232 sayfa, 12 TL

TEPEDELENLİ ALİ PAŞA İSYANI
HAMİYET SEZER FEYZİOĞLU

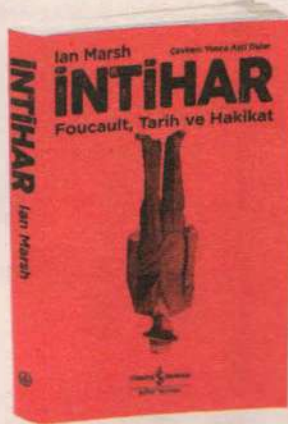
Osmanlı Avrupası'nda silinmez izler bırakan Tepedelenli Ali Paşa isyanı, 19. yüzyılda Balkanlar'daki pek çok isyana esin kaynağı olmuştur. Bu çalışma, isyanı öncesi ve sonrasıyla, uzun bir sürecin parçası olarak ele alıp arşiv belgelerinin de yardımıyla ayrıntılı biçimde inceliyor. Bunu yaparken de sadece Tepedelenli Ali Paşa'yı değil, onun Balkanlar'daki çağdaşlarını ve onlarla etkileşimlerini de mercek altına alıyor.

Kitap Bilgileri: 200 sayfa, 16 TL

İNTİHAR - FOUCAULT, TARİH VE HAKİKAT
IAN MARSH
ÇEVİREN: YONCA AŞÇI DALAR

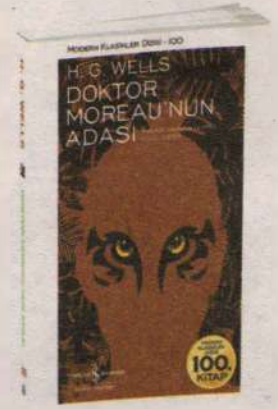
Akıl hastalıklarının tedavisinin ve psikiyatrinin bilim olarak inşa edilmesi süreci ile intihara eğilimin bir hastalık olarak kurgulanması arasındaki bağlantıları odak noktasına alan bu kitap Michel Foucault'nun eserlerinden ilham alıyor ve tarihçiler kadar, sosyologların ve bilim felsefecilerinin de ilgisini çekecek kapsamlı bir söylem analizi ortaya koyuyor.

Kitap Bilgileri: 360 sayfa, 28 TL

DOKTOR
MOREAU'NUN ADASI
H. G. WELLS
ÇEVİREN: CELÂL ÜSTER

Bir deniz kazasından kurtulan Edward Prendick, mahsur kaldığı adada garip yaratıklar ve karanlık sırlarla karşılaşır. Bu ada, insanı ve yazgısını kollayacak bir Tanrı'nın bulunmadığı, bütünüyle ahlaktan yoksun bir evrenin mikrokozmosudur adeta. Doktor Moreau'nun Adası bilimin kontrolden çıktığı zaman barındırabileceği potansiyel tehlikelere karşı bir uyarı niteliği taşır.

Kitap Bilgileri: 176 sayfa, 12 TL

DUVARCI USTASI DON GESUALDO
GIOVANNI VERGA
ÇEVİREN: NEYYİRE GÜL IŞIK

Duvarcı Ustası Don Gesualdo, İtalyan edebiyatının ustalarından Giovanni Verga'nın başyapıtıdır. 19. yüzyılın ilk yarısında, Risorgimento döneminde Sicilya'da geçen romanda Verga, servet edinerek sosyal merdivende yükselişini, yoksul ama soylu bir ailenin kızıyla evlenerek "taçlandırılan" eski bir duvarcı ustasının dramını anlatır.

Kitap Bilgileri: 416 sayfa, 18 TL

GENÇLER İÇİN - EN GÜZEL BİLİM
JEAN-MARC LÉVY-LEBLOND
ÇEVİREN: YONCA AŞÇI DALAR

Bilimin neler bildiği ile bilimin ne olduğu farklı şeylerdir. Tarih ve bilim felsefesiyle amatör olarak ilgilenen bir fizikçi torunuyla tartışıyor: Bilim ne işe yarar? Toplumda ne gibi bir rol üstlenir? Niçin farklı bilim dalları vardır? Araştırmacılar laboratuvarlarında ne yaparlar? Bir gün bilim her şeyi açıklayabilecek mi? Sayısız beylik düşünceyle ters düşen bu diyalog, bilim dallarının gündeme getirdikleri sorgulamaları olduğu kadar, yaşattıkları keyfi de bizlerle paylaşıyor.

Kitap Bilgileri: 100 sayfa, 10 TL

"Kurucusu olduğumuz İş Bankası
Kültür Yayınları yeni kitaplarla
büyümeye devam ediyor."

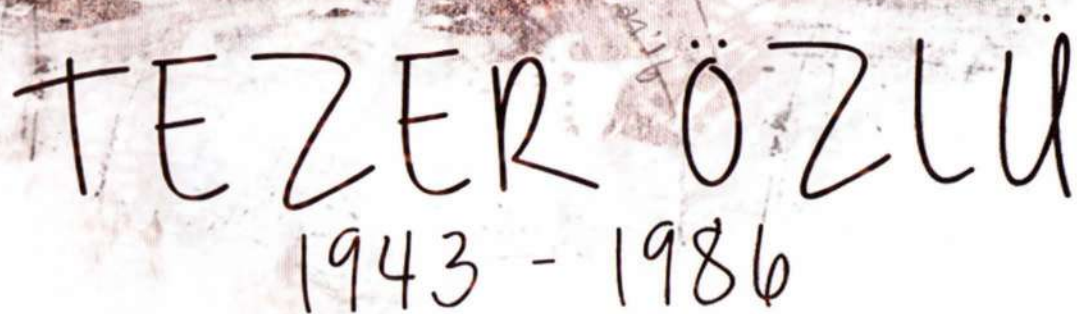
ÇAYKOVSKI, PATETİK VE LEŞ

Biliyorum beni çok sevmiyorsun
 Benimle biraz oynuyorsun
 Farelerle oynayan bir kedisin sen
 Ama aşk çok uzaktadır bundan
 Aşk aynı anda aynı şeyi düşünebilmektir
 Biliyorum hiç kimseyi çok sevmiyorsun
 Hatta kendinle biraz oynuyorsun
 Ama aşk çok uzaktadır bundan
 Aşk büyülü bir kaptan su içmektir
 Ama sen korkuyorsun bundan
 Bilmiyorum neden
 Ötekini biliyorum
 Onu bana söyleyecek cesaretin yok
 Ben de senin gibiyim aslında
 İşte bu yüzden paçavrası çıkıyor yüreklerimizin
 Ardımızda süslenirken onca leş...

4 Ekim

**BEN BU YAZ
NERDEYDİM?**

Kaynak: "Her Şeyin Sonundayım" Tezer Özlü -Ferit Edgü Mektuplaşmaları, Sel Yayıncılık, 2010